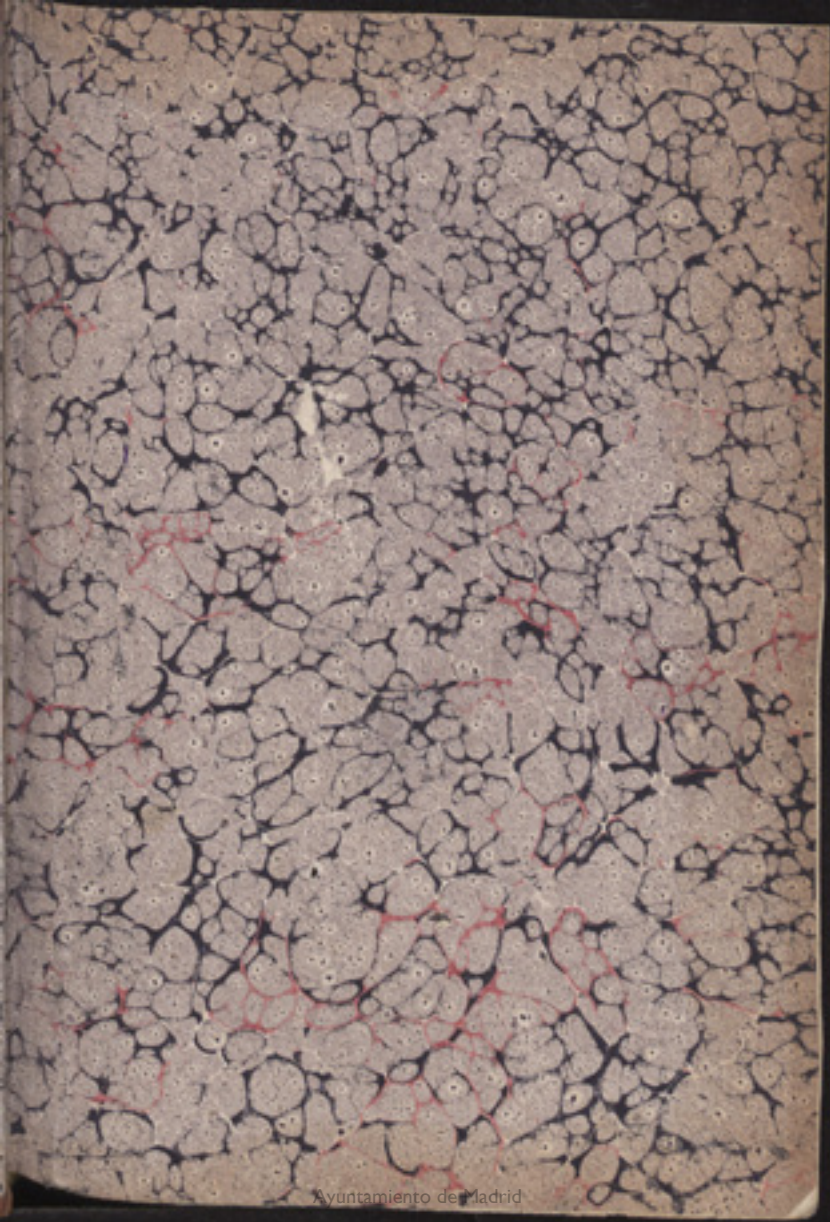

^c
XVI 42

Lij 17-6

Erasmio (Desiderio)

De octo orationes partium constructione libellos, cum commentariis Turii Rabirii et hispanica interpretatione -

1. vol., 8° pasta fina - 210 pags.
Lyon Jehan Frellon - 1549.

Aunque no consta el nombre del autor en la portada, se sabe que es producción de Erasmio.

Mr. L. C. Silvestre copia en sus Atlasques Zypographiques (n° 113) el esudete de Jehan Frellon exactamente igual al que ostenta la portada del rarísimo librito que nos ocupa; pero dice que su impresor actúo de 1542 a 1547 y vemos por los datos citados que todavía seguiría imprimiendo dos años después. Morante no lo tuvo puesto que el único ejemplar que apunta (Catal. t. VII - n° 72.561) es de Lyon

Antoine Vincent, 1551.

No cita este libro el Conde de la Viña
20.

Este ejemplar termina en la pag. 210
y creo que ha de faltarle la última
hoja -

Costo - 15 pesetas -

R. Fuente

DE
OCTOORA
TIONIS PARTIVM

EXTRACTIVE DE

EXTRACTION DE

EXTRACTION DE

EXTRACTION DE

EXTRACTION DE

EXTRACTION DE

EXTRACTION DE

EXTRACTION DE

EXTRACTION DE

EXTRACTION DE

Antoine Vincent, 1551

Se cita este libro el Conde de la Vista

24

Este ejemplar termina en la pag. 216

y otra que ha de faltarle la última

hoja.

Costo - 15 pesetas.

R. Mante

DE
OCTO ORA-
TIONIS PARTIVM
CONSTRUCTIONE LI-
BELLVS, CVM COMMEN-
tariis Iunij Rabilirij, &
Hispanica inter-
pretatio-
ne.

LVGDVNI,
Apud Ioannem Frellonium,
1549.

no 7.577

DE
OCTOORA-
TIONIS PARTIVM
CONSERVATIONE ET
REPERE CVM COMMEN-

tuus huius Reditus

Hispánica inter-

pretatio-

et.

ms. 2. 177

LAGDANI
Apud Ioannem Trichoniam
1777

Hispano Lectori S. 3

Guilielmi Liliij, seu potius Erasmi *authoris donat*
De constructione libellum, quem
suis Anglis edi curauerat Ioānes
Coletus, vno ore probarunt omnes Gallorū
academiæ. Cui deinde commentarios adie-
cit Iunius Rabirius, cum Gallicis quibusdā
Latine phrasis versionibus: rem etiā, crudi-
torū omniū sentētia, instituēdis & exercēdis
pueris apprime vtilē. Hinc factū, ut & nos
Hispanis gratū facere cogitationes, interpre-
tationes apposuerimus Hispanicas, vbi alij
Anglicas aut Gallicas apposuerunt. In qua
re illud cum primis curauimus, ut etiam in
Hispanica ipsa lingua vim constructionis
Latini verbi exprimeremus. Id quod passim
felicius quā Anglus aut Gallus, sumus as-
sequuti: cum sit Hispanica phrasis Latine
propinquior. Quam nostram, ni fallor, non
contemendam operam, si tu semel proba-
ris, Hispanæ lector, reddes nos, ad alia Hi-
spanis cudenda, alacriores. Vale.

4
IPNIVS RABIRIVS IOANNI
A PVLCHRO RIVO PRAE-
fetto Brageraci.

3.

PERMAGNI interest discientium,
Præfekte vrbs, linguæ Latinæ fide-
liter initiari: quippe qui, nisi his,
quibus ætas puerilis ad humanita-
tem informari solet, artibus doctè erudiatur,
frustra in cæteris elaborabunt. Hanc plagam
plerique isthic acceperunt: quorum omnis, in
euoluenda legum sylua, opera vnam ob cau-
sam perierat: quòd emendatè loquendi scien-
tia minimè succincti, & vt Græci dicunt, ἀσ-
φελος ἕρπυς, rem tantam, vbi verborum elegan-
tia refulget, aggredierentur. Cuius pestis cau-
sa ac origo mihi cuncta rimanti, ea vel pri-
ma succurrit, quòd dum nesciò quas Gram-
maticæ clauces, aurea compendia, postre-
mo dictata, quas scripturas illi vocant, nudè ac
frigidè doceant, inculcent ipsi præceptores vi-
tiosi, vt nusquam magis similes habeant labra
lactuças: non fieri potest, vt orationis mundi-
tiam sibi comparet puer. Nec enim is rectè
quenquam erudiet, cuius sermo vitiosus sit: vt
nulla res dat alteri colorem, quem ipsa non
habet. Hoc tamen plerique eo (me Deus ita
amet) supercilio faciunt, vt se rei grammati-
cæ Atlantes iactent, idque pueris miseris per-
suad

suadeant: quod etiam vnus confessione expressimus, qui extinctam Grammaticam dicebat se ab inferis posse reuocare, cui tamen tertio quoque verbo solæcismi fœditas excidebat. Contra quisquis is fuit *varipáqu* huius libelli author, nuda præceptorum traditione omiſſa, pueritiæ formularum illecebris blandiens, illectat ad Latini sermonis elegantiani. Quod opus cum ciuibus tuis ludens exposuissem, rationemque contexendæ orationis, vt sine vilo errore pueri Latine loquerentur, demonstrassem: loca authorum, quæ veluti sua fide interseruit, indicâdo: à me quidam familiariter postulauerunt, vt dictata hæc in apertum proferrem: quibus diu sum equidem reluctatus, quod diuini hominis Budæi Romanæ facundiæ diuitias, meis velut per manus compendio traditas, accedente Gallicanæ dictionis lumine, publico committendas prius ducebam. Sed nescio quo fato factum dicam, vt iis propitia Lauerna plagiarius quidam me Tolosæ prælegentem spoliarit: quæ iniuria mihi mussitanda fuit. Sed ne videret partim meos, partim præceptores (erat enim huic rei grauis, & incredibilis parata quædam expectatio) vana spe lactasse, famam eruditionis affectans, vt fidem meam aliqua ex parte liberarem, schedas has sub incudem reuocaui: à quibus ne quenquam obscuritas reuiceret,

penè singulas phrasas verbis ad id significandum maximè accommodatis populari Gallia lingua reddidi, doctorum vñs cōsilio: quorum emulari exopto negligentiam potius, quàm quorundam affectatam & obscuram diligentiam. Quis enim doctorū nescit pueris erudiendis omnia iusto clariora esse oportere? quorum disciplinam formanti deuorandum tedium illud, tenuissimas particulas atq; omnia minuta mansa, vt aiunt nutrices, in os inferendi. Itaq; mihi vitio verti non debet, si commoda breuitate accedente, verborum facili enarratione pueros inescandos censui, multa ad firmitus ætatis robur reseruans: quibus affixis verebar ne laboris molestiis deteriti, multi deficerent à Musis: quorum nonnullis vel radii musca animum refringit & eiicit. Quid quod, Quintiliano inter grāmatici virtutes est aliqua nescire. Hos cōmentarios Roberti Stephani commisi, ac mandauit fidei: qui vnus maximè omnium occurtebat emendandis restituendisq; literis natus, & vt ita dixerim, factus sculpsitque. Quare, quod mihi optandum fuit, diuina quadam virgula contigit, tum typographi in iis emendandis, quæ mihi nondum retrigero inuentionis amore excidissent, felix iudicium: tum tui nominis splendor, cui editionem hanc nuncupare visum fuit, non solùm propter tua in me officia,

quib

quibus tibi animam debeo: neque propter illam vtriusque iuris disciplinam, pari prudentia coniunctam, cuius commendatione clarissimi principis Lausunei domus cōsilio tuo innititur, imò in te vno omnium nostratium spes sita est: qua famæ celebritate Christianissimus Galliarum rex te ista præfectura donauit: verum quod amplitudinis tuæ odore tuus liber sine inuidia laudè inueniet, amicòsque parabit. Vale. Lutetia, AN. M. D. XXXIII, XIII. Calend. Martii.

IOHANNES COLETVS DE

CANVS SANCTI PAULI,

Gulielmo Lilio ad Discom Paulum Iudi moderatori primario

S. D.

HAUD aliter mihi videor affectus in nouam hanc scholam nostram, Lili charissime, quam in vnicum filium pater, in quem non solum gaudet vniuersam suam substantiam transfundere, verum etiam sua viscera (si liceat) cupit impartiri. Nam vt huic est parum genuisse, nisi eundè diligentè educatione ad bonam frugè prouexerit: ita meo animo non satis est, quod

A 4

Indum hunc institui, hoc est, genui: quodque
 in sumpto patrimonio vniuerso, viuis etiã ac
 superstes solidam hæreditatem cessi: nisi mo-
 dis omnibus deni operam, vt piis moribus &
 bonis literis diligenter educatus, ad maturam
 frugem adolescat. Proinde libellum hunc De
 constructione octo partium orationis ad te
 mitto, pusillum quidem, sed non pusillum ve-
 licitatis allaturum nostræ publi, si diligenter abs
 te fuerit traditus. Scis in præceptis breuita-
 tem placere Flacco, cuius sententiam & ipse
 vehementer approbo. Porro, si qua præterea
 erunt digna cognitu, tuarum partium erit, vt
 incident, in prælegendis authoribus adnota-
 re. Bene vale. Domi nostræ, AN. M. D. XXI.

ERASMVS ROTERODAMVS

autorem CANDIDIS LECTORIBVS

S. D.

POSTARE comperio verum esse quod
 olim Græcorum prouerbio dictum
 est, *ὄρεϊ δ' ἀκαίρως ἔλαπ' ἰχθῆρας διαπλεῖν.*
 Video passim extorri mei nomi-
 nis & quàm ipse velim studiosiores, qui libros
 mihi asserunt, quos aut non scripsi, aut certè
 non in hoc scripsi vt ederetur. Vetus hic mos
 studiosorum hominum, vt omnes animi affe-
 ctus chartis ceu fides (vt ait Flaccus) sodalibus
 com

9
committant. Neque protinus euulgari velimus, quicquid cum amiculo congerrone vel stomachamur vel negamur. Ediderunt epigrammata, à me quidem scripta, non inficior: sed non in hoc scripta. Ea (sicuti conuicio) famulus suffuratus typographis vèdidit. Alius quispian ex pauculis paginis, hisque deprauatissime scriptis, velutex opere edito, dictu mirum quàm multa citet & inculcet de ratione conscribendarum epistolaru. Et, vt de cæteris minutioribus sileã, nuper hunc *περί σωτάσεως* libellum mihi veluti postliminio vindicarunt, primitus nullius editu titulo. Quærebat Ioannes Coletus, Theologus inter anglos eximius nouæ scholæ suæ nouum De constructione libellum, qui simul & compendio pueris commendaretur & perspicuitate. Eum huius iussu scripserat Gulielmus Lilius, vir vtriusque literaturæ haud vulgariter peritus, & mirus rectè instituendæ pubis artifex. Absolutu ab illo mihi tradidit, imò obrusit emendandum. Quid enim facerem, cū vir ille rogandi finem non faceret, tam amicus: vt nefas esse ducere quicquam negare precanti: tantæ verò authoritatis, sic de me meritis, vt suo iure quiduis etiã imperare posset Erasmo? Quoniam autem sic emendaram, vt pleraque mutarim (nam id mihi videbam esse facilius) nec Lilius, vt est nimia quadã modestia præditus, passus est librū

fuo vulgari nomine: nec ego iudicavi mei cã-
 doris esse vsurpare mihi, in quo quicquam ef-
 fet alienum. Proinde magnopere sum inter-
 minatus, cuiusvis titulum ascriberent, modo
 ne meum. Itaque recasante utroque libellus
de ^{de} *prodiit*, Coletii duntaxat prefati un-
 cula cõmendatus. Quem quidem libellum in
 prefati, nec laudaturus sum, ne cui videar
 arrogantior: nec vituperaturus, ne parum can-
 didus habear. Verum hæc prefari visum est,
 ne posthac quisquam ut meum amplectatur,
 quod ipse prefati uncula mihi nõ assero. Plus
 satis erratorum & in iis quæ publicatur a no-
 bis, ut nemo alius edat quæ vel non scripti-
 mus, vel non emendavimus. Bene vale lector
 amice. Basilea, 111. Calendæ Augusti. M.

D. X V.

de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*
de *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit* *de* *prodiit*

2 A

DE CONSTRUCTIONE VERBI.

NOMINATIVVS CVM VERBO.

Quo Mne verbum antecedit nominatiuus agentis, seu patientis eiusdem numeri & personae: vt,

Ego doleo.
Illi rident.

Tu gaudes.
Nos fallimur.

Verbo personali finito nominatiuum praeponimus simili numero & persona.

Ego doleo, lo me duelo. En nominatiuum (ego) ver lo doleo praefixus, cum eo nomi cri eiusdem ac persona. Vtrunq, enim singulare est, persona prima.

*Sic, Tu gaudes, Tu te alegras.
Illi rident, Aquellos se ríen.*

Nos fallimur, Nosotros somos engañados. Pro nomina enim vim nominis habent, sed emendate loquentium aures offendit vnium hominem multitudinis numero compellandi consuetudo: qua sermonis farditate aliorum auribus plerique seruiunt: quod vt est reprehendendum, ita orationis vitium est. Nam tuipsan di, de tuteat iniuria apud Romanos null'a fit, nisi cum genus significamus, non personam: quale est illud Na- sonis, Qua vestra libido est. Taxat enim virorum ge- nant.

nus: veluti si quis vni meretrici dicat, Vos estis perniciosi adolescentum: non vnam notans, sed totum ordinem. Maxime tamen in prima persona valebit numeri illa libertas. Cicero ad Brutum, Populo, inquit, impo-
 suimus, & oratores visi sumus. cum de se tantum loqueretur. Quas formulas tropis assignat Fabius lib. 8. In tertia inuidie causa mutauit Terentius, Cum, ait, ad uxores ventum est, tum fiunt senes. cum de vno Chremete diceretur. Porro quadam specimen solacii habent: vitiosa tamen dici non possunt. Cicero pro Rabirio, Fit senatusconsultum, ut C. Marius, L. Valerius consules adhiberent Tribunos plebis & Praetores, quos eis videretur. Caesar, Ad haec qua visum est, Caesar respondit. Vbi orationis integritati deest (respondenda esse) nam hic durior antiptosis visus, quam ut Romana puritas ferat. Quo fit ut in illo Vergily, Urbem quam statuo, vestra est: nulla casus permutatio sit: verum ad constructionis numeros (vbi) desideratur.

Illud non omittendum, agentis nominatiuum dicitur, qui rei cupiam operam dare intelligitur: hoc enim agere est, ut, Ego amo. Otiosum me non vides. Patientis vero nominatiuum interpretamur, cui nolenti volenti. quiera o no, aliquid fit: ut, Tu amaris a me. (Tu) nominatiuus patientis est. Velu enim noli me tui capis amor. haunqueno querais.

Addunt plerique affectionem neutram, cum in aliam personam significatio non transit. Pateo enim aures, inauditum est, dictum autem oportuit, Patescio aures. Cic. Ita fit ut hu assentatoribus patesfaciat aures. Escuche de buena gana. Hic multi physicum agentes suas partes omittunt magna inuentus iactura. Illud denique subiungam, quo puer verborum elegantiam

tiam imbibat, Antecedere, Præcedere, ad quæ Sequi & Apponi referuntur, à doctu Surpari: pro eo quod est Regi. Gaudere autem & Asciscere, & quæ Utrinque locum habent, ne pueris afferant errorem A priori vel A posteriori, pro sententia ratione accipient. Neque doctu displicebit, Ante habet, Post se habet. In datinum fertur, pro eo quod est Regit. Nisi quod eorum species, regedi verbum videtur, quo verbo & Valla usus est: Regunt, inquit, casus, regunturque à verbo & participio.

A P P E N D I X I.

Prima & secunda persona ferme non explicantur, nisi discretionis aut Emphasis causa.

Nos accusauimus, Vos damnaſtis.
Tu audes ista loqui?

Qui latinè sciunt, verbis prima & secunda persona pronomen (tu) non addunt. Terentius, Quin omitte me. Dexa me.

Nisi discretionis causa, ut Nos accusauimus. Vos damnaſtis. Nosotros hauemos aculado y vosotros condemnado. Est autem discretio, cum aliquorum studia contraria sunt. Terentius in Phormione, Nunc prior adito tu: ego in insidijs hic ero succenturiatus. Anda primero, yo hare la celada por te dar socorro.

Emphasis verò causa: ut, Tu audes ista loqui? Cicero Lentulo, Ego omni officio, ac potius pietate erga te, cæteris satisfacio omnibus, mihi ipse nunquam satisfacio.

cio. Ego Cicero, qui sum tua causa ab exilio reuocatus, qui tibi animam debeo. Que tengo mi vida de ti. Est enim Emphasis, ut Quintiliano placet, amplior virtus, altiore[m] praebens intellectum, quam quem verba per se ipsa declarant.

APPENDIX III.

Aliquoties orationis pars, nominatiui vice ponitur: ut,

Dolet mihi quod res non cefferint tibi ex sententia.

Oratio, est integra sententia explicatio: cuius partem dicimus fragmentum eiusdem, velut incisum, qui vocum contextus (clausulam imperfectam alij, appellatum alij vocant sententiam non absolutam. is nominatiui vice ponitur. ut, Dolet mihi quod res non cefferint tibi ex sententia. pesame que no succedio como tu quisieras. Cuius orationis illa pars (quod res non cefferint tibi ex sententia) nominatiui vice posita est: illi enim parti tanquam nominatiuo respondet verbum (dolet.)

Quod agis, bene vertat: Prosperè succedat, quod agis: ad hanc formam pertinent, plega a dios que tu echo vaya bien.

Item a posteriori, nominis partes agit orationis pars ut in illis bene precandi formulis, Quod agis bene fortunent superi. Precor ut hic dies tibi candidus illuxerit. Buenos dias haya. Bona dies, durum quidem videtur: sicut bonus vesper. Illud autem dulcius, Paxit Deus, ut aut placide dormias, aut feliciter somnies. Precor ut tibi secunda succedant omnia. Dios te de buena

buena ventura.

Item Verbum infinitum: *ut*,
Mentiri non est meum.

Ad hæc Verbum infinitum pro nominatio ponitur. Horatius, Virtus est vitium fugere. Virtud es, guardar se de vicio. hoc est, Virtus est fuga vitiorum: Vbi Verbum infinitum pro nomine sequitur. In illo autem Persy præcedit, Velle suum cuique est. A cada ca beça su celo. Mentiri non est meum. No es mi costumbre de mentir. Hic infinito Verbo vsus est pro appellatone: mendacium enim meū vult intelligi. Eiusmodi partium mutationem. Quintillianus figuræ assignat libro 9.

APPENDIX III.

Cùm plures nominatiui ad idem Verbum referuntur, ad hunc fere modum efferruntur.

Pater & præceptor accersunt te.

Ego & tu sumus in tuto.

Tu & pater estis in periculo,

Ego cæterique cognati periclitamur.

Duo singularia, vinculo intercedente, postulant plurale Verbum: ut Pater & præceptor accersunt te. Tu padre y el maestro te llaman. Quod si alterum personæ primæ est, eiusdem Verbum erit. Si verò prænomen (tu) personæ tertiæ conuellitur, secunda personæ Verbum esse. Optimus testis est Cicero ad Teren-

Teren-

Terentiam his verbis, Si tu & Tulliola valetis, ego & Cicero valemus. Si tu y nuestra hijuela Tullia estays buenos, yo y nuestro hijo Cicero buenos estamos.

Ad hunc modum dicimus.

Ego & tu sumus in tuto. Al seguro estamos yo y tu.

Tu & pater esis in periculo. Tu y tu padre estays en peligro.

Ego caterique cognati periclitamur. Io y todos mis parientes de parte de madre estamos en peligro.

APPENDIX IIII.

Quæ per se multitudinem significant, aliquando numero discrepant. Vt, Pars abiere.

Quædam, quæ collectiua appellant, numero singulari multitudinem significant: & eo plurale verbum efflagitant. Huius classis sunt, populus, gens, turba. Virg. Pars in frustra secant. Los vnos los cortan en pedaços. Sic, Pars abiere. vna parte se son ydos. Vbi ad intellectum refertur constructio. Quo modo raro audeat quis loqui, nisi poeta, historicusve scriptor.

EXCEPTIO I.

Excipies impersonalia, quæ nullum ante se casum habent:

Tædet, piget, pœnitet, viuatur, statur.

Impersonalia cum propria cuiusdam rationis sint, puta, quorum nullum initium inuenias, nullo indigent

an te-

anteriore casu. *Vergilius*, *Itur in antiquam syluam.*
vanse.

Terentius in Eunuchis, *Quid agitur? Que se haze.*
Statur. Reposamos nos.

Plaut. in Persa, *Quid agitur? Teren. Vinitur. Viui-*
mos.

Terentius in Eunuchis, *Et tadet, & amore ardeo.*
Tadere, Estar enojado.

Pigere, Se repentir. Idem pœnitet.

Quamquam restringenda illius generalitatis gratia
 casum aliquando ante se habent, quo modo personalium
 vicinia accedunt. *Terent. in Eunuchis*, *Te illud nullo*
modo facere piguit. Tu no te repentiste en alguna
manera de lo hazer. Hic (piguit) persona non caret,
sed secundam accipit. Cicero Lentulo, Eius orationi ab
omnibus vehementer reclamatum est. Todos han re
giamente contradizido a son dicho. Vbi impersona
le (reclamatum est) persona tertia seruit.

Horum igitur, que passiuæ vocis sunt, ablatiuum à
priori nõ repudiant, datiuum ve thematis casu sequen
te, ni ab actiuis veniant. Nam accusatiuus proprius
actiuorũ impersonalibus nunquã consistit à tergo: vt,

Legitur, Lee se.

Illud dico nunquam, Legitur Virgilius, passiuo vtens:
sed, Legitur Vergilius. Actiuæ vocis syntaxim in suũ
locum disseginus.

Item tanquam impersonalia: vt,

Lucescit, diescit, noctescit, vesperscit, dilu
xit, pluit, ningit, grandinat,

Quæ exponuntur per verbum Fit & Est.

Impersonalibus confinia sunt illa, excepta actionis
 Verba appellata: Diluxit, Ellalba del dia claresce.
 Pluit, Alueue: tum quod tertia demum persona figura
 propè dicuntur: tum quod cognata significationis nomi
 natiuus quod peculiare & impersonali verbo scribit
 Apollonius cum Prisciano) dissimulatur: ut, Grandi-
 nat, scilicet grando. Graniza.

Die scit, dies. El dia viene.

Noctescit, nox. Anoschesce, la noche se acerca.

Lucescit, lux. Haze se dia. Quod nationum idioma
 suadet, rei que natura. Terentius Heautont.

-Portant quid rerum. CLIN. hei mihi.

S. Aurū, vesē, & vesperascit, & non nouerunt viā.
 Vesperascit, scilicet vespera. Tarde se haze. Neque
 Grammaticorū vulgus per omnia sequimur, qui deum
 vel naturam, nominatiuum solum fatentur, Theocri-
 ti auctoritate ducti, hu verbo, Nunc pluit, & clarus
 nunc Iuppiter aethere surgit. cum & alijs nominati-
 uis gaudeant. Tibullus, Multus ut in terris deplue-
 ritque lapis. Virgilius in Georgico, Tantum pluit
 ilice glandis, Statius libro octauo Thebaidos, Saxa plu-
 unt. Plinius, Effigies, qua pluerat, spongiarum serè
 similis fuit.

Item hæc, Fieri potest ut fallar.

Fieri solet. Fere fit,

Malè fit, Bene fit.

Nam in bene habet, subauditur res.

Verba quadam faciem impersonalium habent, per-
 sonalia tamen sunt, ut,

Fieri potest ut fallar, Hazer se puede, que yo me

ser puede &c. engañe,

engañe, o sea engañado. *eius orationis illa pars* (*ut fallar*) *tanquam nominatiuus subseruit verbo* (*potest*) *quale est illud Terentianum in Andria,*
Si poterit fieri, ut ne pater per me stetisse credat,
Quo minus hæ fierent nuptiæ, vole.

Eiusdem rationis sunt, Fieri solet. Acostumbra se.

Fere fit, Hæze se communmente.

Bene fit tibi, Ellhombre te hæze plazer. quod aliquando personale est. Plautus in Captiuus,

Quod bonus bene fit beneficium. El bien que hæze a buenos. Eiusdem generis est,

Bene fit: sermo bene precantis apud Persium. cui diuersum Male fit. Terentius in Phormione,

Nunquid Geta aliud me vis? G. ut bene fit tibi. Que tu dios te zie. Que bien te acontezca. Et in Andria, Alys quia desit quod amant, agrè est. A otros hæze mal la falta de amiga. In quibus, Linacro authore, bene & agrè pro nominatiuus nominum posita sunt.

Cuiusmodi partium Enallage non inest orationi illi, Bene habet in qua subauditur (res) Cicero pro Murena, Bene habet, iacta sunt fundamenta defensionis. Vulgò diceretur, Res bene vadit. Neque, quod Syluius sentit (habet) impersonale est, quod interim antecedit nominatiuus. Plautus in Epidico, Bene hoc habet. Eflo va bien. Terentius in Phormione, Bene habent tibi principia. Tus principios son buenos. Cicero Appio Pulchro, Ea res sic se habet. La cosa passa así. El negocio está en esta manera.

Verba infinitiui modi pro nominatiuo ac-
cusatiuum habent: vt,
Gaudeo patrem rectè valere: id est,
Gaudeo quòd pater rectè valeat.

*Infinitiui orũ proprius casus accusatiuus est: vt, Gau-
deo patrem rectè valere. Gozo me, que tu padre esta
bueno. Sed, vt Cicero loquitur, audeo dicere.*

Placet mihi legere, pro placet me legere.

*Idem de Senectute, Nihil, ait, habeo necesse de me-
ipso dicere mihi.*

VTRINQUE NOMINATIVVS.

Quædam vtrinqve nominandi casum
asciscunt: vt,

Deus est summum bonum.

Hic nummus videtur adulterinus.

Aristoteles habetur doctissimus.

Perpusilli vocantur nani.

Studes pronus.

Dormis supinus.

Incedis rectus.

*Verbum substantiuum & præcedit & sequitur no-
minatiuus: vt, Deus est summum bonum. Dios es la
summa bondad.*

*Post verò duos nominatiuus, proximiori respondet.
Terent. Amantiũ iræ, amoris redintegratio est. Riña
de enamorados es reintegracion d' amor. Huc perti-
nent*

nent Verba passiva, quæ ad iudicium referuntur. Salustius, Virtus clara æternæque habetur.

Hic nūmus videtur adulterinus. Est a moneta pærese falsa.

Aristoteles habetur doctissimus. Aristotil' es tenido por doctissimo.

Eiusdem classis sunt, quæ Vocativa appellamus, Vocor, dicor, nuncupor, & appellor. Cicero in Lælio, Ex qua una virtute viri boni appellantur.

Idem in Catone Maiore, & sunt, sic etiam appellatur senes. Perpusilli vocantur nani. Los pequeños sellamanmanos. Appollinaris apud Gellium lib. 19, nanos Græca voce appellari dicit breui atque humili corpore homines.

His connumerantur quæ finitima sunt significatio nis. Cicero Offic. 2. Alio libro dictum est, quæ inscribitur Lælius. Ne dixeris intitulatur. Horatius in Arte, Cur ego, si nequeo ignoroque, poeta salutor? Et cognominor, agnominor.

Item Verba gestuum, eandem syntaxim habent. Cicero in Catone, Venio in senatum frequens. Vengo al senado muchas vezes. Terentius in Andria, Redeo inde iratus, atque agrè ferens. Vuelbo enojado, y mal contento. Studes pronus. Studias cuesta ayuso. Pronus es, cum terram spectas: cui contraria supini vox: Ut, Dormis supinus. Duermes paparrina. vocarrina.

Incedis erectus. Andes drecho. Rectus pro recte, hic nomine commutatur aduerbium.

INFINITIVM VARIANS.

Infinitum quoque utrinque nominatiuum habet, accedentibus verbis optandi: Ut,

Petrus studet videri diues.
Malim esse diues, quàm haberi.

Quorum finita utrinque nominatiuum habent, infinita itidem à posteriori casum asciscunt similem præcedenti. Ut,

Petrus studet videri diues. Pedro codicia ser tenido portico. Quintilianus in secundo, ita si rhetorice vocari debet sermo quicunque, fuisse eam, antè quàm esset ars, confitebor.

Idem libro 7, Quo in genere semper prior debet esse defensio.

Malim esse diues, quàm haberi. Mas querria ser rico, que pareçerlo.

At quoties accusatiuus antecessit, & se
quatur necesse est: vt,

Malim me diuitem esse, quàm haberi.

Cicero Offic. secundo, Gratum se videri studet.

Quintilianus in primo, Natura perfecti oratorem esse non prohibet.

Terentius in Phormione, Saluum te aduenire gaudeo. Alegro me, que vienes sano.

Quædam varijs modis efferuntur: vt,
Non licet Athenis esse probos.

Et, Non licet esse probis.

Et: -tutumque putavit

Iam bonus esse socer.

Non

Non vacat esse aegrotum.

Non vacat esse aegroto.

Non vacat esse aegrotus.

Quamquam postremum hoc varius est.

Variat infinitivi (esse) syntaxis cum verbis quae datiuo gaudent: idq. fit trisariam. Cic. pro Flacco, Liceat vobis, qui haec salua esse voluerunt, ipsis esse salua.

Item pro Cornelio Balbo, Quod sicui Romano liceat esse Gaditanum. A datiuo ad accusatiuum factus est transitus. Desideratur interim casus praecedens.

Idem ad Atticum, lib. 10, In Italia autem nos sedentes quid erimus? Nam medios esse iam non licebit. Et pro Quintio, Ne ut par quidem sit, postulat inferiorem esse patitur.

Illud genus loquendi nonnunquam reperimus, Licet esse aegrotus, Non vacat esse aegrotus. Ut apud Lucanum in decimo,

-Int umque putavit

Iam bonus esse socer.

Alius dixisset, Iam socerum esse bonum. Postremum puer non imitabitur. Igitur tuto bisariam efficeret, Non vacat esse aegroto. Non vacat esse aegrotum. No hay reposo, para hazer el doliente. In illo autem non reciperetur, Non vacat esse aegrotus.

GENITIIVS POST VERBUM.

Sum genitiuum postulat, quoties significat possessionem: Ut,
Haec vestis est patris.

Hæc vestis est patris. Esta vestidura es de mi padre. *Cicero in Lelio, Sed doctorum ista est consuetudo.* De hombres doctos es tal costumbre.

Aut ad aliquid pertinere: Ut,
Regum est tueri leges

Prudentis est multa dissimulare.

Non est nostræ factionis.

Non est mearum virium,

Non est huius loci atque temporis.

Regum est tueri leges. De los reyes es el defender las leyes.

Quintilianus lib. 12. Quatuor autē iudicia, ut moris est, congerentur. Segun la costumbre.

Prudentis est multa dissimulare. De hombre sabio es dissimular muchas cosas.

Non est nostræ factionis. No es de nuestro vando.

Non est mearum virium. No está en mis fuerças.

Non est huius loci atque temporis. No es cosa de este lugar, ni tiempo.

A P P E N D I X.

Item hæc duo impersonalia, interest & refert.

Non tam interest regis, quàm totius reipublicæ.

Refert omnium, animaduerti in malos.

Interest & Refert, cum significant ad aliquid pertinere,

tinere, etiam genitium asciscunt.

Non tam interest regis, quam totius reipublica. No toca tanto al rey como a toda la republica.

Refert omnium animaduerti in malos. A todos conuiene, que los malos sean castigados.

Plinius Referre exempli dixit, pro eo quod dure dicitur, Est materia consequentia, ut vult Budens in Pandectas.

E X C E P T I O.

Hos tamen ablatiuos postulant,

Mea, Tua, Sua, Nostra, Vestra.

Minus interest mea, quam tua.

Nostra nihil refert.

Interest & Refert refugiunt genitiuos, mei, tui, sui, nostri, & vestri: quorum loco ablatiuos postulant mea, tua, sua, nostra, & vestra.

Cicero pro Plancio, Si quid mea minus interest, id te forte magis deleat.

Minus interest mea, quam tua. Menos me toca que a ti.

Nostra nihil refert. No nos toca nada. No se nos da nada.

Ita, Cuius interest, & cuius refert. Cicero pro Murena, Ea cades potissimum crimini datur cuius interfuit, non ei cuius nihil interfuit.

(Est) autem, meum, tuum, suum, nostrum & vestrum possessiua, genere neutrali habet. Cicero pro L. Cornelio, Neque enim meum est contra auctoritatem Senatus dicere. No es a mi de ablar contra la auctoridad del senado. No es cosa q. ya acostumbro: No es bien: No es decente etc.

Q VIBVS INTERDV M
adiunguntur & hi genitiui, Vnius, Ipsius,
Solius.

Non tua vnus refert, sed nostra o-
mnium.

Tua ipsius refert.

Tua solius interest.

Et genitiui participiorum.

Mea refert de vita periclitantis.

*Quorundam adiectiuorum genitiui cum possessiuis
pronominibus coniunguntur, quales sunt, vnus, ipse,
solus: qua lege Latinum erit, Non tua vnus refert,
sed nostra omnium. No toca a ti solo, mas a todos
nosotros. Et, Tua solius interest. A ti solo toca. Et
genitiuis participiorum locus est, Mea refert de vita
periclitantis. A mi toca, que me va la vida en ello.
Quod leniter attingo, cum fufum, tum felicis suo loco
tractaturus.*

A P P E N D I X.

Adduntur & hi genitiui, Tanti, Quan-
ti, Quanticumque, Tantidem.

Nam cætera huiusmodi adduntur per ad-
uerbium.

Magni tua refert.

Minus mea refert quàm tua.

Maxim

Maximopere refert, Nihil interest.
Plurimum refert.

Tanti & quanti, magni & parui, quanticunque & tantidem, sola in genitiuis geminis Verbis (Interest) & (Refert) adhaerent. Cicero, Per magni interest, quo tempore hac epistola tibi reddita sit. Mucho importa, en que tiempo esta letra te sera dada.

Idem Tironi, Quamquam magni ad honorem nostrum interest, quamprimum ad urbem me venire. Satif haze mucho a nuestra honra.

Parui mea refert. Poco se meda.

Cetera autem vel aduerbialiter, vel in voce nominatiui, sine accusatiui, poni gaudent.

Minus mea refert, quam tua. Menos me toca, que a ti.

Valerius, Nihil interest an humili, an sublime putrescam. No se meda mas ansi que ansi.

plurimum refert, Maximopere refert. Mucho importa.

ÆSTIMANDI.

Verba æstimandi genitiuis gaudent: vt Parui ducitur probitas.

Plurimi fit pecunia.

Tanti eris alius, quanti tibi fueris.

Maximi penditur nobilitas.

Nibili, vel pro nibilo penditur.

Nibili

Nibili uel pro nibilo habentur literæ.

Pauci genitini sunt, qui post verba æstimandi locum habent: eos in numerato habere poteris ex exemplis quæ subiiciuntur: ut,

Parui ducitur probitas. Poco se estima la bondad.

Cicer. 3. epist. Demonstrari me à te plurimi fieri. Mostrado he, que tu me precias mucho.

Plurimi fit pecunia. La riqueza es muy estimada.

Cicero Tironi, Quantam diligentiam in valetudinem tuam contuleris, tanti me fieri à te iudicabo.

Tanti eris alius, quanti tibi fueris. Tan preciado seras à los otros, quanto à ti mesmo. (Est) autem aliquando significat æstimare. Terent. Quanti est sapere?

Maximi penditur nobilitas. La nobleza es muy preciada. Pendere, æstimare dicit. Tractum ab antiquis, qui penso, non numerato are utebantur.

Cicero pro Marcello, Omnis voluptas præterita pro nibilo est habenda. El plazer passado no se deue estimar nada.

Idem Offic. 2, Quæ quidem contemnere & pro nibilo ducere.

Nibili, uel pro nibilo habentur literæ. Ninguna cuenta se haze de hombres letrados.

Hoc pluru te habeo, quod doctus es. Mucho mas te precio por ser docto. Nam genitini pluru, maiorum, minimi, maximi, multi, huic pertinent.

Trceptores meos semper feci plurimi. De mis maestros he siempre tenido gran cuenta;

Nauci, flocci, pili, huius non facio.

A. S. S.

Aſſis non facio.

Teruncij non facio.

Præterea Hyperbolæ illæ prouerbiales huius claffis ſunt:

Nauci non facio. No leſtimo vna paja. *Plautus,* *Nauci non erit.* Eſt (*Nauci*) nucis putamen, aut illa membranula, quæ viſitur in medio nucis iuglandis interſita.

Idem, *Minas iſtas flocci non facio.* No ſe me da vn pelo, de tuſ menaçã.

Catullus, *Non faciunt pili cohortem.* Id eſt, ne tantuli quidem. *Pilus enim* & *floccus,* particula lana inutilis à vellere diuulſa, vilitatũ prouerbio ſeruiunt.

Ad hanc formam dixit Terentius in Adelpis, *Huius non facio.* *Acuſmũs,* oſtenſo pilo aut flocco.

Tantum valet illud Catulli, *Vnius æſtimemus aſſis.* Eſtimemos le nada. Nam *aſſis* ſiue *as,* nummulus, *Vn quattrin,* in vilitatũ prouerbium verſus eſt: quo modo *teruncius,* eius quarta pars. *Vn marauedi,* vna maia. *Plautus in Capt.* Neque ridiculos iam *teruncij* faciunt. *Idem.*

Si nunc me ſuspendam, meam operam luſerim:

Et præter operam, reſtim ſumpti fecerim.

Æſtimo etiam genitino gaudet. *Cicero pro Cluentio,* *Omni contentione pugnatum eſt, vt lu hæc capitũ æſtimaretur.* Id eſt, vt criminaliter intenderetur: & vt vulgo loquimur, *capitalis concluſio* conciperetur, vt docet *Budæus* in poſterioribus annotationibus.

Quinus *Anquirere capitũ,* in eadem re dixit.

Poteſt & hoc ſermonis genus in verborum damnar

di classes distribui. Nam tanti litem aestimare, est tanti damnare, quanti actoris interest. Tassar las despensas. las costas.

Cicero in Verrem, act. 4, Consulari homini sestertium xviiii. millibus lv aestimata sit. Idem dixit, Gloriosa sapientia non magno aestimanda est. Hoc dico, quod multi abhorreant à formula quae in usu est, Magna aestimo, pro Magni aestimo.

Singulare est illud, Aequi boni consulo: id est, in bonam accipio partem.

Doctis blanditur formula illa, Aequi boni consulere. Tomar ala buena parte. Quintilianus libro primo. Sitne consul à consulendo, an iudicando: nam hoc consulere veteres vocauerunt, unde adhuc remanet illud, Rogat boni consulas. Id est, bonum iudicet.

Eodem accedit, Aequi boni facio. Cicero ad Atticum, lib. 7, Tranquillissimus animus meus, qui totum illud aequi boni facit.

Et cum copula: Terentius, Ceterum e quidem isthuc Chreme, aequi bonique facio.

V E N D E N D I.

vender en a lmoneda

Vendo, Reuendo, Addico, Distrabo, vendo corp. vendit

vender ad ptes

Diuendo, Veniundo, Veneo, Prosto, vendo in loco

estimar o, apreciar

Aestimo, Indico, Inscribo, Liccor, vendo in preda et in alio pte

si quis in aliam aliam licere
quod in alio pte

Licitor, Licere, Loco, Conduco, vendo in alio pte

redimo, sumo a dolo
quod in alio pte, osten
tas, osten

Emo, Coemo, Redimo, trado, vendo

indiv est a preciano

Mercor, Commercor, vendo, et, promittere

Conit

Constat, Valet.

Hæc verba bos duntaxat genitiuos exigunt, Tanti, quanti, tantidem, quantiuis, quantilibet, quanticumque, pluris & minoris, si non addantur substantiua.

Nam cætera pretij vocabula, vel in ablatiuo, vel per aduerbium apponuntur:

Vt,

Minoris reuendes, quàm emeris.

Pluris conducis, quàm emi poterat.

Quãticũque locabis, præstiterat vèdidisse.

Hodie boues pluris licebant, q̄ homines.

Miror tantas ædes tam paruo inscriptas.

Paulo, Magno, Nimio, Minimo,

Plurimo, Vili,

Duplo, Dimidio reuendes.

Asse emi.

Tantidem tibi sum traditurus. *nos potax o hazer tuacion*

Terincio seu vitiosa nuce non emerim.

Nihilo constat.

Percarè locauit equum.

Carius emitur oleum, quàm vinum.

Cariss

Carissimè constat quod precibus emptum
est. *locat domum tuam vna*

Gratis locat aedes.

At magno pascit.

*Verbu emendi, ac vendendi, aliisque consimili si-
gnificatu adponuntur hi genitini, ranti, quanti, pluris,
minoris, tantidem, quatinus, quantilibet, quanticumq,
at ita si substantiva non apponantur: tunc enim abla-
tius commutantur. Quod si substantivum certi pretij
adsit, ponet in ablativo: si adiectivum substantivè po-
situm, ablativi incidit vsus: nisi per adverbia, peius, ca-
rius, melius, vilius, loqui malis.*

*Minoris recundes, quam emeris. Por menos lo da-
ras que te cuesta.*

*Pluris conducis, quam emi poterat. Ellalquiler va-
le mas que se fuele vendido.*

*Locat domum suam vna. Arrienda su casa por
diez ducados. Nam locare domini est. Arrendat. Con-
ducere vero, inquilini. Alquiler.*

*Suetonius, Amplissima pradia nummo addixit.
Por poco precio. Addicere certe nummo, est velut
gratis donare: cuius vocis propria significatio est popu-
lari lingua deliberare.*

*Tantidem sum tibi traditurus. Por el mismo pre-
cio te lo depare.*

*Non tamen dicimus, quanti pretij: sed quanto pre-
tio, & maiore pretio, minore pretio.*

*Horatius, Eritque tuus nummorum millibus octo.
Nummus, Vn quartillo, quanti sestertius valuit.*

Idem, Quanti emptus? Paruo. Quanti ergo? Octusibus.

*qui habet aliam domum
l. ago*

luc. Oclusus valuit *asibus octo*, Dizochos dineros.

Singularis est illa formula Plauti in Milite, Vitam tuam vitiosa nuce non eman. No dare de tu vida vna nuez podrida.

Aste emi. Iole merce por vn quarto. *Denaris.* Veynti ocho maravedis. *tantum valet drachma.*

Emi obolo. Cinco maravedis.

Quanti indicat Quati inscribitur scarum? Die quanti taxas? Fere idem valent. A que precio metes la sardina? *Eudem in Coment. Græca lingua, xiqua, Quæ inquit, vendentis est: quod Latine indicare dicitur: sicut liceri, ementis. Liceri, Mercader.* *Quanti licent* Quanto darcis.

Licitatus sum vectigalia xx. francu. Io he ofrecido al peage tres mil maravedis.

Hodie boues pluris liccbant, quam homines. Los bueyes eran hoy mas estimados, que los hombres.

Licere passimæ affectionis. Ser apreciado.

Terentius, Inscripti ilico ades mercede. Puse luego la casa en venta. *Est autem inscribere, rem venalem scripto proponere.*

Sic dicimus, Paruo, Vili: pro Bano foro, Barbaris relinquentes. Minimo. A gran barato. *Magno constat.* Cuesta caro.

Plaut. Nimio empta tibi videntur. Muy caro.

Sic plurimo, Duplo. Al doble. *Dimidio.* la mitad.

Per aduerbia autem sic loquimur,

Carinus emitur oleum, quam Vinum. Mas caro.

Cicero pro domo sua, Emit domum litigatoribus defatigatus, propè dimidio carinus, quam estimabatur.

Quasi al doble.

Percare locauit equum. Bien-caramente dio su

caualo a alquiler.

Tulliana puritatis est, Carissime constat, quod precibus emptum est. Caro se vende lo que por ruegos se merca.

Gratis locat ades. Gratis. Por nada arrendo su casa. Pro nihilo, hic tolerabile non esset. Quintilianus lib. 10, Gratis neci semper agendum sit, tractari potest. Terent. in Phormione, Et meam duces gratum.

A P P E N D I X.

Quin & quibuslibet verbis pretij nomine aut aduerbium apponitur ad hanc formam:
Magno pransi sumus, pluris cenaturi.

Non minoris docet, quam talento.

Hic magno etiam tacet.

Nimio, Minimo, Paulo viuitur Londini.

Carè bibit,

Sed carius cacat Bassus,

Nec salutat gratis.

Omne verborum genus, tametsi natura non significat emptionem, pretij vocabula, neque dissimili forma sibi subiicit.

Lutetia dormimus liardo. A paris pagamo por ca ma dos marauedis vn ardite.

Quanti pransi estu? Quanto pagastes por la comida.

Magno pransi sumus, pluru cenaturi. Mucho hemos pagado del yasar y mas pagaremos del cenar.

Quanti docetur Brageraci? Paruo. A buen barato.

Quant

Quanti ergo? Sex scilicet. Por quarenta marauedis.

Plinius, Neminem minoris docuit talento. A nadi enseo de quinientos ducados. Tanti enim talentum valuit, qua maxima pecunie summa apud Atticos fuit.

Idem, Tanti perire potuisti.

Inuenalis, Chryzognus quanti doceat, vel Pollio quanti?

Magno plerique amant, sit illis faustum: nolim ego amare tanti.

Hic magno etiam tacet. Mucho cuesta su callar. De Demosthene, qui plura siluit, quam aly loquebatur. Non minoris teruncio me traiecit. No me posso el rio por menos de vn marauedi.

Nuntius fert literas carolino. Por vn quatin de porte.

Minimo viuitur Lutetia. A gran barato viuen en paris.

Martialis.

Ventris anus misero, nec te pudet, excipis auro

Basse: bibis vitro, carius ergo cacas.

Nunc gratis salutamas. Las reuerencias ahora no cuestan nada. At veteres sportula salutabant. Los antigos por dos reales saludaban.

Asse fitis expletur Lutetia. Por tres blancas beuen a paris hasta no más.

Terent. in Hecyra, Quam minimo pretio suam Inoptatem expleat. Non sum ego potitius auro.

A C C U S A N D I

Verba accusandi, damnandi, absoluen- . i. Abscondi di, & consimilia, genitiuum asciscunt, qui

crimen significet, vt

Accersitus est capitis. *accusado antes sus ojos*

Detulit fratrem lese maiestatis.

Postulatus est repetundarum, siue de repetundis. *Le coches*

Accusauit malè gesta rei, malè obita legationis. *obita legationem / haize enbarada*

Egit cum nouerca iniuriarum.

Condemnatus est peculatus. *condemnado en castigo*

Reum egit parricidij. *reus de homicidio*

Damnauit incestus. *compañia con ofensa*

Hic furri se alligat. *est gesto a prestidijoso*

Criminatus est adulterij, cum plagij tene-
retur. *unde plagarius*

Arguit te mendacij.

Reuicit periurij. *iecuu uicit*

Ineusat negligentia. *que se a pectore suspendit*

Appellatus est veneficij.

Insimulas berum auaritia. *acus a mofa haerent*

Sugillas parsimonie. *et cauescit unctio*

Notas libidinis, seu de libidine.

Infam

Infamas inscitie.

Traducis luxurie. *est iudicio haberi*

Suspectum habes perfidie, siue de perfidia.

Taxas ambitionis. *innotare. s. infamare*

Calumniaris maleficij. *idem quod intinulare*

Admonuit me errati.

Commonuit te promissi.

Accersitus est capitis. Fue acusado a pena capital.

Sallustius in Iugurtha, Quos pecunia capta arces-
sebant. A los quales acusaban de hauer tomado el
dinero.

Cornelius Tacitus, Maiestatis delatus est. De lesa
maiestad.

Suetonius in Cesare, Caterum Cornelium Dolabel-
lam consularem & triumphalem repetundarum po-
stulabant. De hauer detenido el dinero publico,

Accusauit male gesta rei. De hauer gouerna-
do. *mal.*

Accusauit male obire legationis. obire legationem
Egit cum nouerca iniuriarum. Hijo cita sumo-
drasra por de iniurias.

Cicero, Egit u, cui manus praecisa est, iniuriarum.
Aquel a quieu fue cortada la mano, mouio el ple-
yto en accion de iniurias.

Cicero, Secleris condemnat generum suum. Con-
demno su yerno de la mal dad.

Condemnatus est peculatus. De hauer rabado las
rentas publicas.

*Est autē peculatus, pecunia publica, aut principis furtū.
Remm agit, qui accusauit. Peregit autem, qui conu-
cit facinorū.*

*Remm agit parricidij. Accuso le de parricidio de
hauer madato su compañero.*

*Damnauit incestus. Incestus cum sanguine conian-
tur, aut cum sanctimonialibus fit.*

*Terentius in Eunnecho, sic se furti alligat. El mis-
mo se haze culpante del hurto.*

*Cum plagij teneretur. Quando fue culpato co-
mo plagiaro: cuius tenetur, qui liberum emit, aut ven-
dit, aut qui seruos alienos surripit.*

Plau. Mendacij te teneo. Io te hallo en mentira.

Arguit te mendacij, idem valet.

*Arguit te solæcismi. Reprehende te de incon-
gruidat. vnde solæcista, quæ nō bene congruū dicimus.*

*Reuincam te periurij. Io te conuencire de periur-
rio.*

*Incusat negligentia. Acusa de negligentia. Plau-
tus, Qui alterum incusat probri, ipsum se intneri oportet.
Qui a otro acusa de deshonrra, acate a si mes-
mo.*

*Eiusdem formæ est, Appellatus est veneficij. De
hechizeria pouçoña. Appellare dicimus, in ius vo-
care.*

*Terentianum est in Phormione, Si herum insinula-
bis auaritia male audies. Si tu acufas mi amo de a-
uaricia, algun mal te te dira.*

Nam insinulare, est crimen ingerere.

Sugillas parsimonie. Acufas le de escasseja.

*Cicero, Boni cines nulla ignominia notati. Buenos
cindadanos sin alguna tacha. Gellius lib. 4, Notati-*

tur (ait) *impolitica*.

Infamas infamia. Diffamas le de ignorancia.

Traducis luxuria. Burlas te de su pompa. *Traducere (scripsit Eudem) est ludibriohabere: lingua vulgi appellat facere charinarium*. Como vna farça. *Luxuria autem, est immoderatus rerum suis sordibus dissimilis, inter que media est mundities*.

Suspectum habes perfidia, sine de perfidia. Tienes le por desleal. *Cicero Curioni, Quauquam me nomine negligentia suspectum tibi esse doleo. Plinius de Viris Illustribus, Claudia Virgo Vestalis falso de incestu suspecta*.

Quintilianus lib. 6, In utroque parricidij peccas. De ambas partes eres homicida.

Calumniarius maleficy. Falsamente le accusas del maleficio. *Idem significat calumniari, falso scilicet crimina intendere*.

Cicero ad Heren. Index absoluit iniuriarum illum. El iuez le absoluo de la accusacion de iniurias.

Quintilianus libro primo, Grammaticos sui officij commonemus. Auifamos los grámaticos, de hazer su deber.

Commonefacito illum promissi. Haz e le acordar de su promesa.

Admonuit me errati. Auiso me de mi yerro.

Obuia sunt & illa formula. Cicero Offic. 2, Nequam inquam innocentē iudicio capiti accersas. Idem, Accusas inertiam adolescentum. Idem, Putavi ea de re te esse admonendum.

SINGVLARE EST.

Expostulauit mecum de non missis ad se literis.

expostulo secum a. vnqueror C 4
Dete

Erudita oratio, Expositulavit mecum de non missis ad se literis. Quæso se a mi por no le hauer scribido. Terentius in Andria, sed quid agam? adeamine ad eum, & cum eo iniuriam hanc expositularem?

A P P E N D I X.

Si non fuerit propriū criminis nomē, apponitur ablatiuus addita fere præpositione. Vtrum ámbitus accusas, an sacrilegij: an vtroque, siue de vtroque?

De plurimis simul accusaris.

Cum his verbis, alter, iter, iterque, ambo, in ablatiuo duntaxat locum habent. ^{neque, unum, legi, per unum} Vtrum ámbitus accusas, an sacrilegij, an vtroque, siue de vtroque? Accusas le de simonia, o de sacrilegio, o de los dos? Responde, Neutro. Ni de uno ne de otro. Altero. Del vno solamente. Non autem neutrius, aut alterius, si emendatè loqui velis.

De plurimis simul accusari.

Gellius, Quæ Timarchum de pudicitia grauter insignitè que accusaret. Cicero ad Atticum, De coronatu cum sororis tuæ filius à patre accusatus esset, rescripsit se coronam habuisse honoris Casaris causa, potuisse luclius gratia.

M I S E R E T, E T C Æ T E R A.

Miseret, miserescit me tuū.

Piget te laboris.

Multos vitæ tædet.

Non te pudet Vanitatis?

Nostrinosmet pœnitet.

Hæc quinq; verba genitiuo cū accusatiue gaudent.
Terent. in Eun. Misere me tui. Piedad tengo de ty.
Piget te laboru. Pesa te de trauaiar. Perezoso
eres al trabajo.

Plautus in Casina, Tædet sermonis tui: scilicet me.
 Tus palabras me enojan.

Terentius in Phormione, Non te pudet Vanitatis?
 No tiene verguença de cosa tam vana?

Ibidem, Nostrinosmet pœnitet. Estamos mal con
 tentos de nosotros mismos.

Hæc genitiuum habent cum accusati-
 uo, nisi dicamus,

Pudium est consilij.

Misertum est virginis.

Pertæsum est coniugij.

Præteriti periphrasis solum genitiuum sibi subiecit.
Virgilius Æneidos quarto, Si non pertæsum thala-
mi, scideque fuisset. Hic traditur frequentior loquendi
vsus. Nam Cornelius Nepos, Nusquam inquit, susce-
pti operis eum pertæsum est. Plautus, Nam nunc eum
vidi miserum, & me eius misertum est. Tunc del *sube*
 piedat.

A P P E N D I X .

Sed impersonalibus loco genitiui potest
 addi verbum infinitum: vt,

Tædet me vitæ. Tædet me viuere.

Piget militiæ. Piget militare,
Cicero, Paritet defendere. Despecho tengo de te de
fender.

Tadet me viuere. Enojo me de viuir. Terent. in
Phorm. At enim tadet iam audire eadem millies.
Enoja me de oyr mil vezes vna misma cosa.

VARIANTIA QVÆDAM.

Hæc Variam habent constructionem:
Misereor tui, vel tibi.

Meminit tui, vel de te: id est, mentionem fe-
cit.

Memini, pro recordor, plerumque accusati-
uo iungitur.

Obluiscor, recordor, reminiscor, recolo tui,
vel te.

Venit in mentem eius dici: id est, recor-
dor.

Vel, Venit in mentem ille dies.

Pleraque diuisiones sunt, quæ non respiciunt diuersam
constructionem: vt

Plautus, Nemini misereri certum est, quia mei mi-
seret nemo. Deliberado tengo no hauer piedad de
alguno, pues nadi la tiene de mi.

Cicero in Tusculanis, Perge, aude, nate illaethryma,
patris pestibus miserere.

Quintil. Neq, omnino huius rei meminit poeta ipse.

El poeta no hizo mencion alguna desta cosa.

*Plaut. in Casina, Mirū ecastor. senecta atate te offi-
cium tuum non meminisse.* Marauilla es por cierto,
que en tu veiez no te hayas acordado de hazer tu
deuer.

*Obliniscor, Olvido me. Recordor, Acuerdo me.
Reminiscor, Reduzgo a la memoria. Recordor. idem
genitiuum aut accusatiuum asciunt.*

Terentium. Eius reminiscor. Io me vueluo a acor-
dar del.

*Cicero, Bella à segesta triumphosque recordentur.
Pro Plancio, De illius recordor.*

*Cicero, Cū illius diei mihi venit in mētem, Quan-
do me acuerdo de aquel dia. Quae oratio per eclipsim
effertur. Sub intelligitur enim cōditio, qualitas, status.*

*Terentium in Phormione, Nam mihi veniebat in
mentem eius incommodum. Vbi pleni constructionis
sunt nūmeri.*

Potitus est rerum: id est, vicit.

Et, Potitus est amica: id est, affecutus est.

Eget tui, vel te.

Indiget auxiliij, vel auxilio.

*Potiri cum genitiuo, vincere: cum ablatino, assequi
sonat. Cicero primo epist. Te illius regni potiri. Que
tu ganas aquel regno. Sallust. Cui fati foret, vrbu po-
tiri. De ganar la ciudad. Idem, Potiri signorum &
armorum, Et adverbali potiri.*

Potiri rerum, frequentius.

Potitus est amica. Gozado ha de saamiga.

*Vetus est, Potiri bonum. Alcançar bienes. Cicero
Phil.*

Philip. 13. Pacemque potiamur. Ayamos pas.

Inopia verbi, & pugnatibus subicitur vel genitiuum, vel ablatiuum: Indigeo auxilij, vel auxilio. Mene fier tengo de ayuda.

Quintil. Oratio verò quàm sit vitiosa, si egeat interprete. Idem lib. 2. Hac secunda egeret artis ad fallendum.

SIGNIFICANTIA ALIQUID
fieri in loco.

Omne verbum admittit genitiuum proprij nominis significantis locum in quo fit actio.

Vixit Romæ,

Studuit Oxoniæ.

Natus est Londini.

Vixit Romæ. Ha viuido en Roma.

Studuit Lutetiæ. A Paris. Hæc Lutetiæ.

Natus est Londini. A Londres. Hoc Londinum, oppidum in Anglia. Londres.

Franciscus Galliarum rex Papam conuenit Masilia. Hæc Masilia, Marsella.

Fui Compostella. A Santiago. Hæc Compostella, siue hoc Ianasum.

Ansonius natus est Burdegala. Hæc Burdegala, Bordeus.

Marius Cumbus Lindia literariam facit. Hæc Lindia, vrbs in finibus Petragariorum. Linda.

Hæc pertinent illa, Basilea, Basle. Cadureu, Caors. Nemasus. Nimas. Tolosa, Tolosa. Angeria, San Iohan

Iohan Dangelii. Louanium. Louen. Gergouia, Cler
mons. Agennum, Agen. Nouiodunum, Noion. Du
racium, Duras. Aurelia, Orleans. Nam tuon hic,
tum alibi probare soles puerum vocibus non destitui,
precipue cum his coniungendis operam det, quod cura
ei nunc est.

PRO PROPRIIS VSVR-
pantur hęc appellatiua,

Humi, Domi, Militiæ, Belli. *Ex*

Iacet humi.

Domi bellique simul viximus.

Domi meæ, nostræ, tuæ, suæ, vestræ, alie-
næ.

Nec alia admittit adiectiua. nam domi
paternæ non rectè dicitur, sed in domo pa-
terna.

Ruri in datiuo, siue rure in ablatiuo, Ver-
bis iisdem adiungitur.

Ruri educatus est.

Iacet humi. A costado esta en tierra. Ex Lilio 2.
belli Punici.

Belli domique simul viximus. En tiempo de
gera, y de pas hemos viuido inutos.

Adiectiua sex his genitiuis subijci solent, Meæ, tuæ,
sua, nostræ & vestræ. Cic. Malum sine periculo esse do-
mi meæ, quàm cum periculo alienæ.

Et proprijs locorum nominibus. Cicero ad Atticũ,
Malo

Malo cum timore domi esse, quam cū periculo Athenis tuis. Quod admodum raro contingit. Hac igitur locorum nomina quum his adiectiuis fulciantur, aduerbia negabis.

Ruri educatus est. Criança de aldeia. Terentius in Phorm. Ruri fere se continebat. Quali siempere viuia en el campo. Horatius,

Quinque dies sum pollicitus me rure futurum.

In tertia declinatione ablatiuo utimur: Militauit Carthagine. En Carthago ha fido soldado.

Sic, Medici sunt Agathopoli. hæc Agathopoli, Mompeller. Et, Auenione sacris initiabimur. En cuiñon tomareños las ordenes.

EXCEPTIO:

Si tamen fuerint pluralis diuinitatis nomen, aut tertiæ declinationis, in ablatiuo ponantur: Ut,

Nupsit Athenis.

Militauit Carthagine.

Infrequens est his addere præpositionem,

Cum essem in Mediolano. que semper additur nominibus locorum maiorum & appellatiuis.

Cum essem in Italia.

Cum agerem in suburbanis. hæc edas in la menhal sub uo diuini. ar. tal. sub uo buri. loz que b. diu. or. ar. tal. *Idem*

Itidem numeri pluralis nomina, in ablativo ponuntur. Nupit, Athenis, Ella se caso en Athenas.

Ha Athena, Athenarum.

Hi Daty, Datorum, Dax.

Petragory, Petragoriorum, Perigordin.

Remi, Remorum, Reins.

Ausci, Auscorum, Aux.

Sic Gabij, Gabiorum: Pcy, Pciorum: Campi, Camporum: Parisij, Parisiorum, Paris.

Ea & similia ablativo dabis cum verbis quietis: ut, Lauaneus docet Petragorys. Petragorys datiuus ablatiuus ve est à nominatiuo plurali Petragory, Petragoriorum.

DATIVVS POST VERBUM.

Quoduis verbum acquisitiuè positum, exigit datiuum: ut, *(utile quod dicitur in quibusdam non sum credo licet)*
Non omnibus dormio.

Huic habeo, non tibi.

Mibi isthic nec scribitur, nec metitur.

Mibi peccat, si quid peccat.

Omnibus sapit, sibi vni non sapit. *frustra sapit qui tibi non sapit
quasi tibi nequam auctoritas*

Acquisitiue ponitur verbum, quod in datiuum fertur eius persona, in cuius gratiam, commodum, aut contra, verbi actio est. Cicero epist. lib. 7. Capius (opinor) olim, Non omnibus dormio: sic ego, Non omnibus mi Galle seruis. Io no agoplazer a cada vno. Non omnibus enim dormire dicitur qui non omnibus insertit, neque per omnia gerit morem.

Vide

Vide Erasmi Chiliadas.

Huic habes, non tibi. Tengo yo para el, y no para vos.

Plantinum est, sibi nec seritur, nec metitur.

De alli yo no espero hauerni blanco ni negro.

His accedit Atticismus Terentianus in Adelphis, Mihi peccat, si quid peccat. Si en aljo falta a mis costas sera. Quae phrasis, affinisque, e medio sumuntur, v' alla auctore lib. 3. Vt apud eundem, Mihi orat. Et, Mihi faciet.

Omnibus sapit, sibi vni non sapit. Sabio es al prouecho de otros y no al suyo.

Quintil. lib. 2, Non fabricetur militi gladius.

ACQUISITIVA.

Præcipuè tamen huius ordinis sicut, quæ commodum, aut incommodum significant:

Vt,

Do mutuò, seu mutuuum.

Do commodato, Mutuò.

Fænero, Largior.

Confero tibi, & Confero in te.

Præstare pro dare, & pro exhibere: Vt, Præstare fidem, Præstare pacta.

Dare mutuò, aut mutuuum. Prestar a peso, cuento, o mesura. Teren. in Heaut. Huic dracmarum hæc argenti mille dederat mutuuum.

Idem valet Mutuo, mutuas. Mutuar vero deponens est

est mutuo accipere. Cicero de Fato, Orator ab Academicis subtilitatem ingenij mutuatur. Tomà emprestado.

Ad hunc modum dicimus, Fœnera tibi hoc est, ad usuram do. Io te emprestio a usur. Terent. in Phorm. Fœneratum is tibi hoc beneficium tibi pulchrè dices. Te sera tornad al doble. Fœneratur autem pecuniã ab alio, qui ad usuram accipit. Que toma a usur.

Confero tibi, & in te. Io te do y a ti. Ut sit significatio donationis. Cicero Offic. 1, Et mores eius trunt spectandi, in quem beneficium conferetur. A qui eu el hombre haze bien.

Plinius in Epist. Et tanquã parens alter, puella nostra confero quinquaginta millia nummum.

Præstare, pro eo quod est, alienam culpam in se recipere, vulgò garantire, aut bonum facere, dativum habet. Cicero Lentulo. Fidemque fratris mei præstarem. Idem ad Vatiniũ de seruo Dionysio, Si me amas, confice: quancunque fidem dederis, præstabo. Qualquiere cosa fiare o prometieres yo la pagare.

Eiusdem generis sunt, Præstare euentum, Præstare periculum. Tomar a su peligro. Præstare dictum, Præstare incommodum, Præstare factum.

Dono tibi hoc munus, & Dono te hoc munere.

Impertiam tibi fortunas meas, & Impertiam te fortunis meis.

Aspersit tibi labem, & Aspersit te labe. aspersit tibi i. hisopo
anualibus. Gendito

Instravit equo penulam, & Instravit equum

penula.

Debet tibi vitam.

Suam eruditionem tibi acceptam fert.

Verbis quatuor, dono, impertio, inspergo, inserno, aliàs datiuus cum accusatiuo, aliàs cum ablatiuo accusatiuus apponitur.

Dono tibi hoc munus, dono te hoc munere. A ti lo doy, lo te lo doy. Tranquillus in Casare, Aureus donauit annulis. Lo hizo cauallere o noble. Archias donatus est ciuitate. Ha sido echo cinda dano.

Asperxit te labe. Mal hablo de ti. Cicero in Vatinius, Cui tu nullam labeculam aspergis. Qua formula proverbialis est per translationem sumpta.

Instrauit equum penula. Instrauit equo penulã. Puso al cauallo la cubierta o manta. Penulam enim dixerunt veteres quicquid tegeret. Qua etiam utebantur arcibus plumis, Mantis. Vocamus. Per abusionem igitur penulam, stragulam Babylonicam, qua equus inslerni solet, dixit.

Impertiam te fortunis meis. Impertiam tibi fortunam meam. Io te hare participante de mis bienes. dare te vna parte. que fortunam dicimus.

Hic affinis Hyperbole illa apud Terentium, Quid si animam debet? Durum est illud, Quid si plus debet, quam ponderet?

Formula singularis per metaphoram sumpta, Suam eruditionem tibi acceptam fert: Todo su saber dije ser de vos.

In idem recidit, Referre acceptum.

Cicero, Vitam acceptam refert clementia tua.

Dize

Dize que tiene la vida por causa de vuestra clemencia. *Acceptum ferre, proprie*. Tener por decibido.

*Satisfacio, soluo, resoluo, rescribo, remu-
nero.*

Nunero pro soluo.

Remetior, pendo, rependo, resero.

Repono, pro reddo.

Respondeo, pro satisfacio.

Nunquam tuis meritis est responsurus.

Cicero Lentulo, Ego omni officio, ac potius pietate erga te, et a te satisfacio omnibus: mihi ipse nunquam satisfacio. Satisfacere dicitur, cuius desiderium adimplem. Contentar.

Cognata sunt illa, soluo, Pagar. Resoluo, Pagar deuda.

Rescribo, Voluet. Terentius in Phormione, Mihi argentum iube rursus rescribi.

Numerare, Pagar contado. Cicero Offic. 2, Et eo modum putarent numerari sibi.

Pendo, pro numero: Et, si tra pars prior euicerit tres lusus, et si sexta pendet sextam drachma partem. Pendet, id est soluet.

Plantus in Persa, Des mihi nummos sexcentos, quos pro capite illius pendam, quos continuo reponam tibi. Los quales te pagare ahora mismo.

Respondeo, pro satisfacio: Nunquam tuis meritis est responsurus. Nunqua satisfara a tus me recimien-

ros, a los plazer,es, que tu le has hecho. *Itē dicimus, Respondere ad rogatum, Responder al proposito. Non respondere ad nomina, Caer en contumacia. Respondere ad nomina, Comparere, vt nunc loquimur: que omnia antiquitatu gratiam habent, vt docet Budens.*

Commodo, pro profum: Incommodo, pro noceo.

Non potest mihi nec commodare, nec incommodare.

Opitulor, Profum, Auxilior, Suppedito pro ministro, Suggero.

Succurro, Subuenio, Admimiculor, Patrocinator, Suffragor, Adsum, Fauco.

Auxilij verba datiuo gaudēt. Teren. in Andria. Quē ego credo manibus pedibusq; obnixē omnia facturum, magis id adeo, mihi vt incomodet, Quā vt obsequatur gnato. El qual yo creo, que con todos sus tuercas se trauajara, mas por me dañar, que por complazer a mi hijo.

Non potest mihi commodare, nec incommodare. No me puede hazer bien ni mal.

Ab illo non discrepat Opitulor. Dar ayuda.

Auxilior tibi idem.

Cicero, Si esset ei profuturus. Sile fuesse prouehoso. Idem officiorum primo, Videndum est igitur, vt ea libertate vtamur, que profit amicus, noceat nemini. Que aproueche a los amigos jindañar a nadi.

In id quoque prodest ornatus. Fabianum Terentius in Heaut-suppeditare sumptibus, dixit: quod oratione nostrate dicitur, Fornire ad expensas. Nam (inquit) si illi pergam suppeditare sumptibus. Et enedeme mihi illuc Verè ad rastro res redit.

Eodem spectat illud eiusdem in Adelphis,
-Cur amat?

Cur potat? cur tu his rebus sumptus suggeris? Porquè paga tu a quello, o formeces a tales de espesas.

Adminiculor, dar ayuda. Et, Caelicæ disciplina sibi inuicem adminiculantur.

Patrocinator pauperibus. Mantiene los pobres. Nam qui in iudicio alterum defendit, patronus dicitur, si orator est.

Sententiæ tuæ nemo non suffragabitur. No habra persona que no sea de vuestra opinion. Sumptum ex suffragiis. Vide Vallam.

Cicero in Philip. Omnibus his pugnis Dolabella ad fuit. se hallo. Quintil. Ad fuisse Ciceronem tali causa inuenio. Hoc est inuisse, & prasidio fuisse.

Cicero pro Ligario, Cuius (inquit) gloria faueo. A su honra fauorizo.

Ouidius, Dy captis aspirate meis. Id est fauete. Dat a mis principios buena sucedida.

Bene volo. Bene cupio.

Medeor tibi, & Medeor tuo dolori.

Medicor te, vel tibi.

Confert tibi, id est vtile est.

Conducit huic rei, siue Cōducit ad hęc rē.

Bene dico tibi, non te. *Plautus in Milite, Bene quæso inter vos dicatis, & mihi absentis tamen. Dezir bien de mi en mi absentia.*

Malè dico illi, non illum. *Plautus in Amphitr. Merito maledicas mihi, si non ita id factum est. Con razón direis mal de mi si no es así.*

Bene volo tibi, non te. Io te quiero bien. *Teret. in Eupw. Nec ratione capio, disci quod tibi bene ex animo volo. Cicero ad Octavianum. Cui si nulla ratione publicis incommodis mederi queat. O si est pingua manera se poede dar remedio a los daños de la republica.*

Preceptum in. A nulla, Cui ego possum in hac te medicari mihi. *Quæ que io pueo en esta cosa dar te remedio? Virgil. lib. 6. A. Encl. Sed non Dardania medicari iussit. Eualuit.*

Conducit tibi secreta studia. Id est, stilia erant. Et Conducit ad bonas literas. *Apronecha las buenas letras. Conducit ad parandos opes labor.*

Confert tibi, utilitatis est formula. Es te prouehoso. *Fabius, Interim confert admirationi multum infirmitas. Id est, Sejo quæri etiã naturane plus ad eloquentiam conferat an doctrina. Cuius verbi diuersus intellectus alia atque iam syntaxim habet. Quintil. lib. 4. Adhuc enim velut studia inter nos conferebamus. Quasi communicabamus y ablabamos de nuestros studios. Et bona locutio, inquit Donatus, Verba ad rem conferre, Ponet en effecto las palabras. Terentius in Eunucho, Verum enim si ad rem verba conferatur, vapulabit. Cetera, varia lectio docebit.*

Consulo tibi, do consilium.

Consulere rebus tuis: id est prospicere.

Consulit

Consulis me: id est consilium à me petis.

Sibi canit.

Consulate te. Io te demando consejo. *Quintilia.*
Cures consulens meas.

Consulo tibi. Io te conseio. Io te doy conseio.

Consule rebus tuis, Prouee a tus cosas.

Cicero de lege Agraria. Atque hoc carmen tribu-
mus plebs non vobis, sed sibi canit. Habla à tu proue-
cho, no al vuestro.

Idem in Bruto, canere musis, dixit. Conformarse
al dicho de los sabios.

Metuo, Timeo, Formido tibi: id est sum
sollicitus pro te.

Metuo te: id est Timeo ne mihi no-
ceas.

Coniungitur vterque casus.

Omnia tibi timeo, quae solent pusillis ac-
cidere.

Teret. in Andria. Mei mihi, metui à Chryside. Te-
mia me de Chrysis.

Et, Metuo te. Io te temo.

Metuo tibi. Temo que algun mal no te venga.
Plautus in Amphit. Metuens pueris. *Quintilianus*
vtrunque casum verbo addidit lib. 4. *Index,* inquit,
religiosus libentissime patronum audit, quem iustitia
sua minimè timet. Ne noceat scilicet. El buen iuez

no teme al aduocado, que empache su iusticia. Sic,
Omnia tibi timeo, quae solent pusillis accidere. Io te te
 mo todos las cosas, que suele acaecer a los myños,
 Vel, Io temo que seras de poco animo, couarde.

IMPERANDI ET NUN-
 tiandi.

Ad haec quae imperandi & nuntiandi si-
 gnificationem habent.

Iubeo te abire, Iubeo tibi vt abeas.

Impero, Praecipio.

Praeco: vt, Iudicibus praetere conatur.

Praescribere leges victis.

Dicta mihi iusurandum.

Edico tibi miles, Mando, Committo.

Delegauit mihi suam vicem.

Indixit mihi bellum.

Designa, Constitue, Praestitue. Conditio.

Praefige mihi diem ac locum.

Tempero tibi, & te: id est rego.

Moderatur animo, irae: & Moderatur prin-
 cipem.

Imperandi & nuntiandi verba praeter accusati-
 uum datiuo personae adherent.

Iubeo, praecipio, impero, Mando.

Cicero pro Milone, Hesterna etiam concione incitati
 sunt,

Sunt, ut vobis voce praerent. A hablar antes que vos otros, e á que presari, que se quis vos oporteret. *Quintilianus, Doctores no posse semper praere legentibus.* Giar los. *Ad quod refertur, Eius verba subsequi.* Segir sus palabras.

Iudicibus praere conatur. Enseñar les como iuzgaran.

Cicero de Senectute, A quibus iura civibus praescribentur. Los quales ponian leyes a los ciudadanos. *Praescribere enim, Latina lingua statuere, & certo modo ante ordinare significat, auctoritatis verbum.*

Dicta mihi iusiurandum. Declara me la forma de iurar. *Dictare certo iusiurandum, est illius verba praere, iuraturoque dictare.*

Terent. in Eunuchis, Miles edico tibi. Io te auiso. Quod est etiam iubere aliquid.

Idem in Andria, Bona nostra hac tibi committo, & tua mando fidei. Id est (si mihi liberum est ita loqui) Pono in tuam salvamgardiam.

Cesar in Nerone, Quare nunquam postea publico se illud hora sine tribunis commisit procul & occulte subsequens Committere se publico. Mostrarse publicamente.

Terentius, Huic mandes. A este da el cargo.

Cicero, Post delegatam mihi provinciam. Despues de me hauer dado el cargo. *Delegavit mihi suam vicem.* Ha me hecho su lugarteniente. *Delegare aliquem, officio exequendo praesicere.*

Indicere bellum, Linius frequens. Desafiar. *Idem libro decimo ab Urbe cond. Huius nuntius Senatus conterritus, institutum iudici, delectum omnis generis homi-*

num haberi iussit. Dar vacationes ala corre.

Varietas, Designare, Constituere, Præstituere.

Assignat Terentius in Phormione,

Certe herede, si satis commemini, tibi quidem olim est dies.

Quam ad dares, huic præstituta. El dia fue assignado. Constitue mihi locum. Assua me el lugar. Constitue mihi diem. Assigna me el dia.

Et, Præfige mihi diem ac locum. Assigna me el dia y el lugar.

Cicero, Nam cum mihi condixisset Crassus, cenauit apud me. Despues que mehuno conuidado a cenar. Condicere cenam, conuinatoris est. Indicere autem conuiuæ, & ad cenam ituri. Et ac locum multis videtur.

Plinius in epist. Temperare mihi non possum. Io no me puedo tener. Virgil. Ille regit dictus animos, & temperat iras. Id est, regit. Apazigua su ira.

Idem secundo Aeneidos, temperare à lachrymis dixit. Guardar se d'ollorar.

Cicero pro Calio, Quod & pudor tuus moderatur orationi meæ. Modera. Et cum accusatus. Suetonius in August. Nec successum victoria moderatus est. Id est, rexit.

N V N T I A N D I.

Dico tibi, scribo tibi, & ad te: Loquor, Recenseo, Narro, Expono, Explico, Aperio, Indico, Demonstro, Commonstro.

Refero: id est, narro.

Retulit ad Senatum: id est, proposuit in Senatu.

Hæc omnia dativo gaudent, nuntiandi que vim sortiuntur.

Loquor tibi, Io hablo a ti, & loquor ad te, recipiuntur. Loquor vero te, inauditum. Ad hæc dicimus, Loquor tibi verba, Loquor tecum, Loquor verbis, Loquor ad te. *Plant.* Si falsum ad te loquar.

Et sine casu singulare est pro iudicare. *Cicero pro Milone*, Res ipsa loquitur. Id est, demonstrat.

Cicero Lentulo, summam feci cogitationum meorum omnium, quam tibi, si potero, breuiter exponam. Laqual si yo puedo, te declarar breuemente.

Terentius in Phormione, Quem amicum tuum ais fuisse istum? explana mihi. Demuestra me, da me antender.

Plantus, Age iam, & hoc enigma aperi nobis. Declara nos esta duda. *Eruditi hominis oratio est*, Aperi caput illi. Id est, fac illi (si sic loqui licet) reuerentiam.

Indico hic tertia declinationis est, pro Denuntiare, cuius paulo ante pro meminimus: ut, Indicere ferias populo. Anunciar las fiestas. *Dolabella* curialibus ieiunia inducebat. *Hezia* ayunas sus parrochianos.

Refero tibi. Io te cuento, io te recito. *Refero* autem ad Senatum, est rem in Senatu decernendam propono: quod reportare dicimus. Et ad populum refero. pro *Murena* *Cicero*. Item in *Catilinam* oratione secunda, Reliquis autem de rebus constituendus, maturandus, agendus, iam ad Senatum referemus, quem Vocari videtur.

OBSEQVII ET REPUGNANTIAE.

Quæ ad obsequium, siue repugnantiam pertinent.

Morigeror, Morem gero,

Obsequor, Obsecundo, Obseruio.

Seruire tempori.

Inseruii suis commodis.

Subseruio, Subparasitor, Ancillor,

Assentor,

Adulor, Palpor, Obedio, Milito,

Pareo.

Terentius in Adelphis, Si adolescenti esses morigeratus. Si huicesses obedecido.

Et Morem geres animo puella. Hares ala voluntad de la donzella.

Obsequor, Obsecundo, Complacer a alguno.

Terentius in Andria, Eorum obsequi studio, aduersus nemini, Acordaba se a todo lo que los otros querian.

Phocildes, Temporibus cautus semper seruire memento. Seruire tempori. Acommodar se al tiempo. Siquidem, ut Budæo placet in Græca lingue Commentariis, Seruire, addictum esse significat, & necessitate alicuius obseruationis obstringi atque obseruantie. Cicero in Oratore, Seruire numeris. Ad Brutum, Scena seruare. Pro Sextio, Seruire dignitati. In epist. Seruire

val

Valetudini. Ibidem, Oculis seruire. In Offic. Seruire
Utilitati. Pro Calio, Seruire pietati. Pro Murena, Na-
tura seruire & consuetudini. Quae omnes formulae
sunt translativae.

Inseruit suis commodis, Procura a hazer su pro
uecho.

Cicero, Quos suis commodis inseruituros, & quod
ipsis expediat facturos arbitramur?

Terentius in Andria, Tu ut subservias orationi,
ut cunque opus sit verbis, vide. Acata bien de satisha
zer a tu dicho.

Plantus in Amphitrione, Accedam, atque hanc
appellabo, & subparasitabor patri. Lisonjeor le he-

Cicero in Sallustium, Non enim vni privatim an-
cillatus sum. Io no he hecho seruicio a vno solo.

Assentor, Adulor, Palpor, Truhanear. Plantus,
Hei tu quoque, assentari huic. Tu lo truhanes. Terent.
cum accusatino assentor posuit, Imperavi egomet mihi
omnia assentari. Loar todo lo que diran. Iuuenalis,
Quem munere palpat. Plant. Observatore quam blan-
de mulieri palpabitur. Sed frequentior est dativi vsus.

Pareo. Obedecet. Cicero Curioni, Nisi meis aman-
tissimis consiliis paruisses.

Ausculto tibi, id est obedio.

Ausculto te, id est audio.

Audiens dicto.

Obtempero, Cedo, Concedo.

Ausculto tibi. Io te obedezco. Terentius in Adel-
phis, Huic asine auscultes. Idem, Ausculta pauca. Id
est, audi. Cicero pro Deiotaro, Aut qui dicto audientes

in

in tanta re non fuissent. *Audiens dicto.* Obediente al decir.

Et verbo (audio) hoc modo uti nolim, sed cum accusativo. Terentius in *Andria*, *Audin' tu illum?*

Cicero pro *Millone*, *Cedexem tempori iudices.* Io me gubernaria segun el tiempo, neque tempori repugnarem. *Virgilium*, *Cede deo, Idem accusativum adiunxit, Cedat ius proprium regi.* Quite o de su drecho al rey.

Terentius in Phormione, Si argentum acceperit, da cenda est uxor, ut ait. Concedo tibi. Io te lo consietto.

C O N S E N T I O.

Consentio tibi, siue tecum.

Assentio, siue assentior tibi.

Dissentio tibi, siue abs te.

Subscribo tuo iudicio, Suffragor,

Assipulor.

Assensus verba dativum exigunt. Cicero in *Academice quest.* *Mihi nentiquam cor consentit.* El coraçon no se mi consiente. *Consentire.* Estar dun acuerdo. *Consentis sibi, qui sibi constat, sui que similis est.* Cicero *l. Officiorum*, *Et se sibi ipse consentiat.* *Y trunque recte dicimus, Consentit illi, & Consentit cum illo.* Cicero, *Senatus mihi assensus est.* *Et Officiorum primo, Y num, ne incognita pro cognita habeamus, his que temere assentiamur.* *Assentimur homini, cui credimus.* *Et, Assentimur rebus quas credimus.* *Et liquet ex his locis. Dativus accusativum accedit.* Cicero de Orat

de Oratore, Cetera assentior Crasso.

Utrumque receptum est, Dissentio tibi, & Dissentia abs te. No me acuuerdo a ti, o contigo. Quintilianus, Huic opinioni neq, accedo, neq, plane dissentio. A esta opinion ni mi acuuerdo, ni del todo defacuuerdo. Idē lib. 3, Quanquam dissentire ab eo non timide solet.

Subseribo tuo iudicio. lo soy de tu parecer. Fraianus ad Plinium, Tuo tamen desiderio subscripsi. Id est, fani perire inde locutio, quod subscribere cause, veteribus dicebatur, quod nunc adiungere causa. Hazer se adiuncto al proceso. Vide Eudcum in posterioribus annotationibus.

Suffragari auxiliari dicimus, Favorecer: sicut refragari, repugnare. Cicero de legibus, Et tibi enim videris fratrem laudando, suffragari tibi. Ayudara a ti mesmo.

As stipulor tibi. Consiento a tu opinion.

Accedo tibi, siue tuæ sententiæ: id est, approbo.

Hoc accessit meis malis, siue ad mea mala: id est, addition est.

Accedit huc, Accedit bis, & Accedit ad hæc.

Conuenit mihi tecum.

Constat hoc nobis, siue inter nos.

Accedo tibi, siue tua sententiæ. Otorgo me contigo. Quintilianus, Nec Celfo accedo. pro addor, vel adiungor, dativo vel accusatiua cum prepositione

sitione gaudet: *Ut, Hoc accessit meus malis, siue ad mea mala. Esto acrescicio a mis males. Terentius in Andria, Ad haec mala hoc mihi accedit etiam.*

Connectendi formulae sunt: *Accedit huc, Accedit hui, Accedit ad haec. Con todo esto, ahunmas. Plinius in epist. Accedit huc dignitas hominu.*

Conuenit mihi hoc tecum. *Id est, sine cōtrouersia est inter nos quod ego dixi. Concertamos nos en esto. Terentius in Adelphis, Haec fratri mecum non conueniunt, neque placent. Conuenit hoc inter nos. Estamos de vn acuerdo. Plautus in Mostel. Bene igitur ratio accepti & expensi inter nos conuenit. Entre los dos es la misma cuenta de daras y recetas. Conuenit hoc mihi. Hoc est, decens est. Conuiene me.*

Constat hoc nobis, siue inter nos. *Consta a nos y entre nos conuiene. Cicero libro primo ad Herennium, Ad haec, quae dicta sunt, arbitror mihi cōsulare cum ceteris scriptoribus.*

REPUGNANTIAE.

Refragor, Obsto, Obsisto, Obstrepro,
Resisto.

Repugno, Reluctor, Reclamo, Officio.

Occurro,

Obuiam eo, Obuiam factus est mihi,

Aduersor.

Est aliud verborum genus datiuum recipiens. Ea sunt repugnantia verba, quorum hic suppellex ponitur.

Terentius in Eunuchis, Neque tibi obstat quod quidem

dem facis. No te empacha lo que tu hazes.

Cicero ad Lentulum, Cui quia obfili non poterat bi-
bulo assensum est. Porque no se le podia resistir.

Obstrepi nobis. Construendo nos contradize.
Nam obstreperere dicitur, qui dictis alterius strepitu ad-
uersatur. Passiva voce Cicero usus est pro Marcello,
Sed tamen eiusmodi res nescio quomodo etiam dum an-
diuntur, dum leguntur, obstrepi clamore militum vi-
dentur, & tubarum sono. Id est, obturbari.

Cicero, Cum resistere eius improbitati non possem.
Resistit. Nam vulgo vim suam habet.

Repugno. Contradizir. Quintil. lib. 1, & cum hi-
storia cuidam, tanquam vana repugnaret.

Idem, Diu sum equidem reluctatus. Luengo tiem-
po he resistido.

Illi sententia nemo non reclamabit. Todo el mun-
do fera contra esta opinion. Reclamat aduersa-
rius.

Cicero Lentulo, Eius orationi vehementer ob omnibus
reclamatum est.

Officere alicui. Empecerle. Cicero 3. Offic. Quo-
rum altitudo officeret auspiciis.

Persius, Venienti occurrite morbo. Resistid. Ali-
quando obuius suo significat. Cicero pro Cluentio, Sed e-
go occurram expectationi vestra.

Obuiam eo illi. Io le voy al delante. Obuiam fa-
ctus est mihi. Ha me encontrado en el camino.

Repugnantia est illa Sallustij formula, Praterca
modestissime parendo, & saepe obuiam cundo periculis,
in tantam claritudinem breui peruenerat. En se offre-
ciendo muchas vezes a los peligros.

Dissideo tibi, siue tecum.

Contendo tibi, siue tecum.

Hoc abs te contendo : id est , vebementer peto.

Certat illi, siue cum illo.

Noli pugnare duobus , Græcè magis quàm Latinè dixit Catullus. pro, cum duobus.

Cicero in Lælio, Cum his tribunus plebis capitali odio à Q. Pompeio disfederet. Como tuuisse ryña mortal con Pompeio.

Datiuum habet apud Horatium,
Scire volo , quantum simplex hilarisq; nepoti
Disideret.

Variat Verbi (contendo) syntaxis, & significatio. Cum datiuo, aut ablatiuo affixa (cum) prepositione, certare significat. Ut, Contendo tibi, siue tecum. Conticodo con tigo.

Virgilius,

-Quis talia demens

Abnuat, aut tecum malit contendere bello? Gerrear. Si vero ei ablatiuus apponitur, (à) vel (abs) prepositione praefixa, petere significat. Cicero Curioni, Verecundius abs te, si qua magna res mihi petenda esset, contenderem. Io demandaria.

Virgilius, Montibus in nostris solus tibi certet Amyntas. Idem tu dic mecum quo pignore certes. Que quieres tu apostat commigo? Certat illi, siue eum ille. Porfia le, porfia con el.

Cic

Cicero secundo Offic. Licet ei dicere, honestatem aliquando cum utilitate pugnare. Ibidem, Si id, quod speciem habet honesti pugnaret cum eo, quod utile videretur. Fuisset differente, repugnasse. Catullus, Noli pugnare duobus: Græca imitatione dixit. Ut Virgilius, Tacito pugnabis amori, pro cum amore. Sic enim Græci. Aristophanes, Εγώ τιγί ταύτης ἴμα ἴμα ἴμα. Ad Verbum, Ego de hac non pugno tibi.

RELATIVÆ.

Verba quæ relationem, & respectum habent ad aliquid,

Quæ huic est coniux, tibi nurus est.

Platoni corpus est vox: id est, iuxta Platonis sententiam.

Aristoteli spongiæ sentiunt.

Verba, quorum significatio ad vocis alterius sensum refertur, dativum asciscunt. Terent. in Hecyra, At, ita me di ament, haud tibi hoc cœcedo: et si illi pater es. Nam patris appellatio, filij sensum requirit.

Quæ huic est coniux, tibi nurus est. Su muger es tu nuera.

Huc pertinent citandi formula: Platoni corpus est vox. A Platon la voz es cuerpo.

Vide Gellium libro quinto.

Ciceroni sola virtus, bonum est. Ala opinion de Ciceron.

Aristoteli spongiæ sentiunt. Plinius de spongiis piscibus loquens libro nono capitulo. 45. Intellectum inesse

his apparet: quia ubi auresorem sensere contracta, multo difficilius abstrahuntur.

RELATIVA PER COM-
positionem.

Huiusmodi ferme sunt composita cum
his præpositionibus, præ, ad, con, sub, ante,
post, ob, in, & inter.

PRAE.

Ego meis præluxi maioribus.

Præpollet omnibus.

Præmet, præminet, præstat omnibus, siue
omnes.

Præcellit omnibus, vel omnes.

Præbabit mihi.

Præripuit illi.

Præco, pro vinco: Præcedo, Præcurro,
Præuerto, Præuenio, accusatiuum
exigunt.

Cicero in Sullust. Ego meis maioribus virtute mea
præluxi: ut sit prius notus non fuerint, à me initium ac-
cipiant memoria sua. Io soy en nobleza el primero
de mi lineaje, y el mas virtuoso de todos mis an-
tepassados.

Præpollet omnibus. Sobrepuia a todos. Plinius
libro primo, Arcam Rutuli habebant, gens ut in hac
reg

regione, atque in hac etate diuitis præpollens. Rico
 sobre todos los otros.

Prænitet omnibus. Mas hermoso, que todos.

Præminet. Muestra se mas alto que los otros.

Præstat omnibus, sine omnibus. Vale mas que todos.

Præcellit. Es mas excelente.

Quæ loco datini accusatum non repudiant. *Terentius, Homini homo quid præstat.* De quanto vale
 vn hombre mas que otro! *Quintilianus libro primo, Præstat ingenio alius alium, concedo.* El vno es
 mas ingenioso que lo otro.

Præbibo tibi. Io beuo a ti: *Ut præbibo tibi hunc di
 midiatum cyathum.*

Præripere, Tomar el primero y delante los o-
 tros. *Cicero pro Roscio Amerino, Ne istius quidem
 laudis ita sum cupidus, ut alius eam præreptam ve-
 lim.*

Boetius, Præire ceteros honore cupis. Tu desseas ser
 mas honrrado que los otros.

Cæsar, Heluetij reliquos Gallos virtute præcedunt.
 Son mas estorçados. *Et dativo iungitur. Plautus in
 Asinaria, Vestræ fortune meæ præcedunt.*

Me multis stadiis præcurrebat. Muy mas adelan-
 te. *Plinius in epist. Scio quæ tibi causa fuerit impedi-
 mento, quo minus præcurrere aduentum meum posses.*
 Me saliesse a recebir.

*Cum dativo legitur. Cicero in Catil. Mihi studio pe-
 ne præcurritis.*

*Plautus in Amphitrione, Clam illud redeundum
 est mihi, ne me vicorem præuertisse dicant præ repu-
 blica.* Quellos me digan que yo haya amado mi
 muger mas que la cosa publica.

Praeuire, Venir delante. Que verba paulo venustius per translationem efferuntur. Hæzer algo antes que otto.

AD.

Admolitus est illi manum.

Accubuit, Assedit mihi.

Advolutus est genubus.

Admoueo.

Arrisit matri.

Appressit pectori codicem.

Adegit gladium pectori.

Affigo.

Adhaereo. Adhaerescit. Adlubescit.

Adiacet Aegypto. Affulsit mihi spes.

Acclamabant dicenti.

Item illa dativus sequitur.

Admolitus est illi manum. Hecho le la mano.

Plantus in Asinaria, Vbi sacro manus sis admolitus.

Accumbo tibi. Assiento me acerca de vos. Plantus in Sticho, Vtrum tibi accumbo?

Cicero, Huic assident, pro hoc laborant.

Plinius in epistola, Quis ex istis, qui tota vita literis assident? Que no hazen que estudiar.

Advolui genubus. Hechar se a tus pies. Budens pro supplicem esse dixit, in Graeca lingue Cõmentariis.

Plantus in Epid. Advolutis que pedibus meis tanquam tuis haesit.

Nond

Nondum admouit cyathum labiis. Ahun no ha tomado la taça a mis beços. *Vergilius, Necdum illis labra admouit. De poculis loquens.*

Admouere, Poner cerca. Amouere Quitar.

Arripit matri. Se sourrio a su madre.

Terentius, -Clemens, placidus,

Nulli ledere os, arridere omnibus.

Appressit pectori codicem. Apreto el libro a su pecho.

Adegit gladiū pectori. Puso le el cuchillo por el pecho. *Virgilius, -Sed vitibus ensis adactus Transadigit costas. Plin. Adigere sacramēto, dixit.* Forçat le a iuramento. *Terentius in Adalphi, Pro Iupiter, tu homo adiges me ad insaniam.* Tu me haras venir loco.

Plantus in Stichus, Adhasit mihi ad infimum Ventrem fames. La hambre me cierra todo el vientre. *Obuia sunt & illa: Adhasit muro, & in muro, & ad murum.* Aiuntose el muro, o contra el muro. *Huic significatione non dissimile illud Ciceronis pro P. Sestio, Ad columnam adherescere. Idem de Oratore, Et ad genus id, quod quisque vestrum in dicendo probaret, adherescerent, Se allegassen. Plinius lib. 24. cap. 19, Philantropon, herbam Græci appellant hirsutam, quoniam vestibus adherescat.*

Plantus, Tam mihi adlubescit. A hora meplaje.

Adiacet Aegypto. Esta cerca de Egipto. *Columella, An putem fortunatius à catenato repulsum ianitore, saepe nocte sera foribus ingratu adiaceret?* El candado ala puerra.

Affulsit mihi spes. Ha se me ofrecido alguna esperanza. *Spemq; recepi. Ornatu gratia sumpta trāslatio,*

Vide Erasmi Chiliadas.

Acclamabant dicenti, Cum acclamatione laudabant. De zian bien del.

C O N.

Conuixit nobis.

Commigravit huic Viciniæ.

Commori tibi cupio, siue tecum.

Colludo tibi, vel tecum.

Conuixit nobis. Viuio con nufotros. *Plautus* ablatiuum tribuit cum prepositione. *Is in Amphit. Vt hodie tecum conuineret?*

Terentius in Andria, Interea mulier quedam abhinc triennium ex Andro commigravit huic Viciniæ. Vino a este vezindado.

Commori tibi cupio, siue tecum. Delleo morir juntamente con tigo.

Colludo tibi, siue tecum. Io me iuego con tigo. *Horatius in arte poetica, Colludere paribus, dixit.* Iugar con sus iguales.

S V B.

Subiacent fortunæ.

Succedo, Subiicio, Subest,

Subolet patri.

Datius & illa iunguntur.

Subiacet fortuna. Sometido a la fortuna. *Plinius epistola libro quinto, Quinetiam Apennino saluberrimo montium subiacent, Estan de baxo.*

Cic

Cicero in Pisonem, Cùm tu non solum quod tibi succederetur sed etiam quod Sabino non succederetur, pene exanguis ac mortuus concidisti. Que a ti se daba successor, y a lotro no. Virgilius quarto Æneid. Quis nomen hic nostris successit sedibus hospes? Es entrado en nuestras tieras?

Plinius, Cùm totã villam oculis subycere conamur. Declarar a ojo. Virgilius,

- Et ramea costis

Subyciunt fragmenta. Ponen debaxo.

Plinius. Suberant tecto abiegnæ traves. Estaban debaxo.

Subire, Subir al entendimiento. aliàs datiuo, aliàs accusatiuo subyci gaudet. Curtius, Cogitationi nostra nunquam subijt. Idem, Serò pœnitentia subijt regem.

Et infinitiuo. Plinius, Subit antiquitatem mirari. Subit tectis, sine tecta: pro eo quod est, Ingreditur, passim occurrit.

Terent. in Phorm. Nunquid patri subolet? Mi padre souspecha se nada? subolet, dixit suspectũ esse, metaphora proverbiale.

A N T E.

Antestat, Antepono, Antefero te omnibus.

Antecedit, Anteuertit, Antecellit omnibus, vel omnes.

Ante eo te, non tibi.

Præterea in datiuum feruntur hæc. Gellius, Qui &

Viribus, & magnitudine, & adulescentia, simulq; virtute ceteris antestabat. Era el mas excelente.

Cicero, Ut amicitiam omnibus rebus anteponat. Que preferais la amicitia todas cosas.

Idem, Qui me antetuleritis nobilitati. Que me presiasstes mas que a vn noble.

Antecedere, Ir delante. *Terent. in Phorm.* Iamne ea praterit? *D. Non: verum ei haec antecessit.*

Cum accusatio. *Cicero, Biduo me Antonius antecessit itinere.*

Idem, Celeriter antecellere omnibus ingenjs contigit. *Idem, Qui eloquentia ceteris antecellit.* Que eras mas eloquente que los otros. *Antecellere, vel omnes.* Sobrepuiar a todos.

Cicero in Laliis, Atque idipsam, cum tecum agere conarer, Fannius antenerit. Ananço se a dezir lo que yo cuydaba. *In elegantiu est sermo.* *Abfulit de ore.* *Terent. Miror ubi huic antenerterim.* Marauillo me en lugar le passe delante.

Terent. O Phadria, incredibile est quanto herum ante es sapientia. Que soy muy mas sabio que mi amo. *Cui verbo author dat iuum apponi negat.* *Tamen Gellius libro 2, Quanto, inquit, Olympicum stadium ceteris pari numero factus antiret.* *Et Plautus, Virtus omnibus rebus anteit profecto.* La virtud va delante de todas cosas.

POST.

Posthabeo, Postpono famam pecuniae.

Posthabeo, Postpono famam pecuniae. Menos me curo de la honrra, que del dinero.

OB.

Obgannit nobis , Occinit , Obturbat .
 Oppono , Obijcio , Oppedo , Obmurmuro .

Terentius à bruto animali trãstlatione sumpta, obgannire dixit, adiosè loqui: In Phormione, Habet hæc ei quod dum vivat, usque ad aurè obganniat. Le rompe las orejas de gritos y debates.

Obgannit nobis. El nos rompe las orejas.

Occinere, Cantar en contrario.

Obturbare. Terentius in Andria, Itãne verò obturbat? Que lo pone todo en rebuelia?

Quintil. lib. 10, Nam Ciceronem cuique eorũ fortiter opposuerim. Contra poner. Terent. in Phorm.

Ager oppositus est pignori ob decem minas. El campo es empenado per cient ducados.

Plautus in Epidico, Neque ille hand ol yciat mihi, pedibus esse pronocatum. No me hara pelo de reproche. Frequentius Verbum, pro Poner delante. Plaut. in Curcul. Cui homini dy sunt propiti, lucrum ei profecto obijciunt.

Horatius in Sermonibus, N' in' tu curtis Iudeis oppedere? Prouerbialiter, reclamare, & contemnere.

I N.

Indormis saxis.

Inuigilas chartis.

Immovaris, Immóveris,

Insudas studijs. Insides saxo.

Illudo

Illudo tibi.

Insulto.

Cicero in Philip. An faces admovente sunt, que te excitent tantæ causæ indormientem? Que te enduermes en cosa de tanta importancia?

Inuigilas chartis. Velas sobre los libros.

In eadem re dixit Horatius in epistolis,
Immoritur studijs, & amore senescit habendi. Se mata de trauajo, y enuejesce de auaricia.

Plinius in Epist. Per hoc enim assequel' amur: primũ ut honestis cogitationibus immoremur. Que nos denuuessemos en cosas honestas.

Quintil. lib. 2. Ne terrenis immorer. Affin que yo no me derenga mucho en cosas de poco.

Insudas studijs. Studias mucho.

Virgilius, Floribus insident Varijs. Se affientan.
Insides saxis, Sobre peñas estas puesto. *Cui Verbo ac*
cusatiuus interim datur.

Virgilius, Certantque illudere capto. Se burlar.
Datiuus additur. *Accusatiuus autem in illo Terentij in Andr.* Dum studeo obsequi tibi, penè illusi vitam filie. Por hazer te plazet, he quasi diffamado mi hija.

Suetonius in Casaro, Ex eo insultaturum omnium capitibus. *Sallustius, Multos à pueritia bonus insultauerat.* *Insultare,* Saltar para mal hazer. *Cuius, & Vides, varia syntaxis.*

Imiteris arundini.

Nitor quoq; simplex: Nititur suis viribus.

Imminet capiti.

Imp

Impendet omnibus periculum.

Incessu mibi cupiditas.

Inniteris arundini. Sostribas te, sostienes te sobre vna caña. Cicero pro Cluentio. Hoc igitur iudicium reprehendas tu, cuius accusatio rebus iudicatis inniti videtur.

Nitor quoque simplex dativo iungitur. Quintil. lib. 12, Quem iuuenem, tenerisque adhuc viribus nitentē, in forum deducemus. Et ablativo. Cice. Offic. 1, Quorum consilio atq; auctoritate nitatur. Idem pro Cluentio, Altera pars mibi niti, & magnopere confidere videbatur invidia iam inueterata iudicij Iuniani. Poneret illi suam esperança. Atque hic fiduciam causa collocare, ut vult Budens in Commentarijs Græcæ linguae. Huic verbo Fabius accusatiuum cum præpositione (ad) dedit. Is lib. 1, Altissimi tamen ibunt, qui ad summa nitentur, quam qui præsumpta desperatione circa ima substituerint. Que se esforçaran de subir a lo mas alto. ut Cicero. Niti ad gloriam & immortalitatem, in Catone maiore dixit. Ibidem sine casu, Quantum quisque potest, nitatur. Que se esfuerçe.

Imminet capiti periculum. El peligro es muy eminente. Et, Imminet in caput. Cicero Philip. septima, Qui in Gallia delectus habent? qui in nostras fortunas imminet?

Cicero de Senectute, Mortem igitur impendentem omnibus hominibus timens, quis possit animo consistere? La muerte esta presta a venir sobre todos.

Accusatiuum habet apud Terentium in Phorm. Ita nunc imparatum subito tanta te impendent mala. Tantos males te sobreuienen.

Incessit

Incessit mihi cupiditas. La codicia me ha venido. *Valerius Max.* Nec mihi cuncta complectendi cupido incessit. *Accusatiuus hic est tolerabilis.* *Terentius in And.* Nona nunc religio te isthac incessit, cedo? *Incessit me ille.* Aquel me busca por me dñar.

Inest illi, vel in illo.

Incidit mihi lis cum nebulone.

Intermiscet vera falsis.

Interferit, Interijcit.

Interfuit conuiuiio.

Interuenit colloquio,

Cicero in Lelio, Inest in amore fructus. Algun fruto hay en el amor. *Quintilianus, Sed natura ipsis ars inerit.*

Incidit mihi lis cum nebulone. Hame acaecido vna querella con vn vellaco. *Terentius in And.* *Qui isthac tibi incidit suspicio?* De donda te ha venido esta sospecha? *Hoc & accusatiuus cum (in) iungitur.* *Cicero de Amicitia, In eum sermonem eum incidere.* Hablando caimos en tal materia. *Ibidem, Si in bonis contentionem incidissent.* Si vinieran en cotrouerfia de la honrra.

Intermiscet vera falsis. Mentiendo dije alguna verdad. *Interferit, Intermiscet.* Mezcla.

Interferit, Idem. *Plinius in epist.* *Prædia agris meis vicina, atque etiam interferta, venalia sunt.*

Linus libro primo, Aliasque interiectas collibus vales. Puestas en medio,

Cicero

Cicero ad Brutū, Qui nostro sermone interfuit. Ponitur cum ablativo & (in). Idem ad Plancum, Siquid erit, in quo interesse necesse sit, nunquā deero, Donde fera necessario de hallar se. Interfuit cōiniis. Hallose al conuite.

Quintilianus lib. 9, Græci parenthesis vocant, ad continuationem sermonis medius aliquis sensus interuenit. Interuenit colloquio, Sobreuiño a las palabras.

CONTINGENTIÆ.

Contingit mihi, Accidit, Euenit, Vsu venit, Obtigit, Cessit, Successit, Obuenit, Vertit, Cecidit.

Cognata significationis sunt hæc, quibus apponitur datiuus. Terentius in Heaut. Isthuc tibi ex sententia obtigisse lator. Gozo me que ra haya venido como deffeauas.

Idem in Hecyra, Que nec opinanti accidunt. Que vienen sin pensar.

In Phormione, Mibi usu venit, hoc scio. Acaecio me. Quintilianus lib. 2, Sunt qui labori isti successerunt. De han despues tomado el cargo. Terentius in Adolph. Que res tibi vertat malè. Mal prouecho te haga. Bene vertat, Male vertat, formulae sunt optanti, vel imprecanti: Ut, Res bene, vel malè eueniat.

CONFIDENDI.

Fido, Confido, Fidem habeo, Fidem facio, Fidem do, Polliceor, Spondeo, Nubo.

Conf

Confidendi verba à posteriori dativum habent, quorum hic sylva ponitur.

Cicero de Amicitia, Ego verò non gravarer si mihi ipse considerem. Si yo confiasse de lo poder hazer.

Terentius in Eunuchis, Miseram me, forsitan hic mihi parvam habeat fidem. Porventura no me dara credito.

Facere fidem. Hazer creer. Cicero in Pisonem, Nō facies fide scilicet cū hac disputabis. Io no te creare. Idem in Catilinam, i. Fidem faceret oratio mea. Mi palabra hara fe, sera creida.

Fidem dare, Prometer la fe. Terentius in Hecyra, si mihi fidem das te tacitūra. Si tu me prometes la fe de te callar.

Plautus in Aulul. Pollicitus sum illi mercedem. Io le he prometido salario, o soldado.

Idem in Trinummio, Sponden' ergo tuam gnatum uxorem mihi? Me prometes tu hija per muger?

Terentius in Andria, Aiebāt hodie filiam meam nubere quo gnato. Que mi hija se casaba con tu hijo. Et cum ablativo intercedente (cum) ponitur. Plautus in Asin. Dum quidem cum illo nupta eris.

Item hæc,

Liquet, Vacat, Placet, Displicet,
Dolet, Licet, Succenseo,
Indignor, Minor.

Ad hæc sequentia cum dativo reperies.

Liquet, Cosa clara es. Terentius in Eunuchis, Illum liquet mihi dicere hæc mensibus

*Sex vel septem prorsum non vidisse proximos,
Nisi nunc cum minimè vellem.*

*Quintil. Cui esse disertus vacat. Que tiene cuyda-
do de se hazer eloquente. Et pro otiosum esse. Ovi-
dins, Non vacat exiguis rebus adesse Ioui.*

*Et pro operam dare. Plinius in epist. Aut etiam cor-
pori vaco.*

*Pro vacuum esse, cum ablativo. Cicero Curioni. Pra-
sertim cum in quo accusabar, culpa vacare. Carecisse
de culpa. Et, Vacare à bellis, idem dixit.*

Placet mihi. Plaze me.

Difficet tibi. Desagrada te.

Terentius in Phormione,

*Vin' primum hodie facere quòd ego gaudeam Natu-
sistrata,*

*Et quo tuo viro oculi daleant? Que tu marido sera
enojado de lo ver.*

*Cicero primo Tuscul. Licuit enim otioso esse Themis-
tocoli. Fue le permittido.*

*Teren. in Heaut. Nihil succenso, nec tibi, nec huic.
Io no me enojo, ni a ti ni a el.*

Indignor eodem intellectu effertur.

*Cicero in Tuscu. Cui cum Lysimachus rex cruceem
minitaretur. Idem pro Milone, Quorum utriusque mor-
tem est minitatus. Ha los menazado de muerte.*

DATIVI ADVERBIALES.

APPENDIX.

Adduntur & hi dativi adverbiales:

Temporis surgendum.

Vesperis venit.

Luci occidit hominem.

Datini tres: Tēpori. En tiempo oportuno. *Vesperari,* A la tardez. *Luci,* De dia, pro adverbys temporis ponuntur.

Plaut. Sed si venturus temporis. Terent. in *Heaut.* Nunquam tam mane egredior, neq; tam *Vesperari* Domum reuertor, quin te in fundo conspicer *Fodere.*

Vesperari venit. Vino quasi a la noche.

Cicero in Phil. Quis enim audeat *Luci,* & in militari via? *Luci occidit hominem.* Mato le de dia.

Verbis aliquoties *datiuus festiuitatis,* id est iucunditatis gratia, adiungitur.

Suo sibi hunc iugulo gladio.

Demea Terentianus, Suo, inquit *sibi hūc iugulo gladio.* Io te lo mate con su espada. *Sumpta metaphora ab ijs, qui in pugna suis ipsorum telis confodiuntur.* *Vbi datiuus (sibi te) nulla necessitate sed tantum iucunditatis gratia adiungitur.*

Est, pro habeo.

Est tibi mater. Non est tibi quod agas.

Et, Intercedit mihi cum illo familiaritas.

(Est) habendi significatione utimur cum *datiuo.* Terentius in *Adelphis,* Natura tu illi pater es, consilijs ego.

Est tibi mater. Tienes vna madre.

Non est tibi quod agas: pro eo quod est, Non habes quod agas. No tienes nada que hazer.

Inter-

*Intercedit mihi cum illo familiaritas. Tenemos
 juntamente familiaridad. Eodem modo dicimus, Interce-
 dit mihi tecum amicitia. Intercedit tibi cum illo affi-
 nitas. Intercessit vero Tribunus, El se oppose. Valla
 libr. 3.*

GEMINI DATIVI.
 NON NVNQVAM GE-
 minos habet datiuos.

Non sit tibi cura.

Interim verbo (est) datiuus vnus & alter accedit.

Non sit tibi cura. No tengas cuydado.

Virgil. Phœbo mea carmina cura. Subaudi, sunt.

*Terentius, Sunt hæ tibi nuptia cordi? Agradan te
 estas bodas?*

*Cic. pro Cluëtio, Que res nemini vnquã fraudi fuit.
 Laqual cosa nunca fue dañosa a persona.*

Item hæc:

An id sibi studio habet?

Hoc tu tibi laudi ducis.

Speras tibi laudi fore, quod mihi vitio
 vertis?

Dedit mihi vestem pignori, dono, mutuo.

Dedit mihi pecuniam fœnori.

Terentius in Adelphis,

Utrum studio id sibi habet, an laudi putat

*Fore, si perdiderit gnatum? Tiene alli su passatiem-
 po?*

Cicero 2. Offic. Habere enim questui rempub. non modo turpe est, sed sceleratū etiam & nefarium. Gouernar la cosa publica a su prouecho, dixit: quē admodum dicimus, Habere risui, habere ludibrio, habere cura, habere prada. Quod tamen non itidem liceat in ceteris omnibus.

Terent. in Adelph. Tu nunc id tibi laudi ducis, quod fecisti inopia. Tu piensas ser te honrra. Ad huc modum dicimus Ducere vitio. Tener le por mal hecho.

Ducere damno. Estimar le por damnofo.

Ducere prabo. Tener le por deshonrra.

Ducere honori. Pensar que sea honrra.

Speras tibi laudi fore, quod mihi vitio virtus? Esperas que sera a ti honrra, lo que ami reputos ser vicio?

Plautus in Epidico, Quis erit, vitio qui id non vertat tibi? Que no te vitupere?

Dicitur & in crimen vertere, vel in vitium. Linus Romanos mihi obijcis, & ea, que glorie esse debent, in crimen vertis.

Do geminos datiuos habet. Plautus in Mostel. Qua draginta etiam dedit huicque pignori. Dio en prenda. Terentius in Eunuchis, Hi anc tibi dono do, lo te hago vn presente. Plautus in Cureul. Sub veteribus ibi sunt qui dant, quique accipiunt pignori. Dan, y toman a viura. Terentius in Andria, Nunc quam rem vitio dent, quaso animum adiortite. Que tienen por vitio. Cicero in Bruto, Quinetiam memini, cum in accusatione sua Q. Gallo crimini dedisset. Dare crimini, Vituperar.

Verba transitiva cuiuscunque generis,
 exigunt accusatiuum significantem id quod
 patitur: Ut,

Saluta patrem, Numeras arenam.
 Bibis vinum. Loqueris mendacium.
 Osculatur vxorem.

Tædet, Piget, Pudet, Pœnitet, Miseret me
 tui.

Decet te. Non decet senem.

Dedecet virginem impudentia.

Antiqui dicebant & Decet tibi.

*Transitiua Verba appellat, quorum significatio in
 aliud seu patiens transfunditur.*

Saluta patrem. Saluda tu padre.

Numeras arenam. Trauajas en vano.

Quæ oratio parcemiam redolet.

*Loqueris mendacium. Tu dices mentira. Plautus
 in Amphit. Hæc quidem deliramenta loquitur. Ha-
 bla defuarias. Idem, Quæso loquere tuum mihi nomē.*

Si mandays, de jít me vuestro nombre.

*Idem in Mosel. Quid tute tecum loquere? Que
 hablas con timesmo. Cic. de Amicitia, Nulla vide-
 batur aptior persona, quæ de illa atate loqueretur.*

Obseruet puer hoc verbum in casus varios ferri.

Osculatur vxorem. Befá su muger.

*Decet te. Cuple te. Plantus in Mostel. Contem-
pla, amabo, mea scapha, satini hac me vestu deceat.*

*Si este vestido me conuiene. Non decet senem.
No conuiene a vn viejo.*

*Dedecet virginem impudentia. Cosa fea es a vna
dongella, ser desuier gonçada. Ouid. sexto Metam.
Admonei que preces, quarum me dedecet vsus.*

*A vetustate est repertum, Decet tibi, cum datius.
Teren. in Adelp. Imo hercle ita nobis decet.*

DVO ACCVSATIVI.

*Sicut quæ geniuum admittunt accusati-
uum,*

Docuit me literas.

Dedocebo te istos mores.

Poposcit me mutuum.

Rogat, Orat, Flagitat, Exorat te veniam.

Postulo, Flagito.

*Peto abs te banc rem, frequentius, quàm te,
sine præpositione.*

*Est aliud verborum genus cum duobus accusatiuis,
quæ natura sua significant doctrinam præcise.*

*Docuit me literas. Enseño me las letras. Cicero in
epist. Sitij causam te docui.*

*Dedocebo te istos mores. Hare te olbidar estas co-
stumbres. Nam pugnantibus verbis eadem est constru-
ctio.*

*Quintil. lib. 2, Equidem prius, ac difficilissimus annus de
docendi,*

docendi, quàm docendi.

Terentius, Primum hoc te oro.

Poposcit me mutuam. Demando me lo que me hauiá praxtado. *Cicero in Verrem, Et parentes pretiũ pro sepultura liberũm posceret.*

Plantus in Bacch. Hanc veniã illis te exorem sine.
Que yo impetre de ti su perdon.

Exoravi præceptorem ludendi veniam. Alcançado he del maestro licencia para iugar.

Virgil. 2. Aeneid. Pacem te poscimus omnes. Paz te demandamos todos.

Peto magis amat accusatiuum cum ablatiuo, præpositione affixa. *Cicero de senectute, Ab eis censeo petatis, qui ista profitentur.* Que lo demandeis a aquellos, que son de larte.

Exuo, Induo, Vestio, Calceo, Cingo, posterioriorem, hoc est accusatiuum rei, sæpius mutant in ablatiuum.

Exiit se chlamydem, siue chlamyde.

Accinxit se gladio.

Induendi verba, siue his contraria, accusatiuum cum ablatiuo admittunt, rariis accusatiuos duos.

Exiit se chlamydem, siue chlamyde. Despojo se del manto. *Chlamys vestimentũ non dissimile ei, cui intexti liliorum flores, quodque induiti reges Gallorum depingi solent. author Lazarus Bayfius. Eudam credit esse, quam cottam armorum vocamus.*

Induo, Vestio, Vestir. *Cicero act. 7. in Verrem, Ipse sese induit priore acione.*

Calceo. Calçar. Plin. lib. 7, Nos quoque vidimus Athanatum nomine, prædigiſe eſtentationis, quinquagenario thorace plumbeo indutum, cothurniſque quingentorum pondo calceatum, per ſcenam ingredi.

Gellius, Sento pedestri, & gladio Hispanico cinctus. Ceñydo.

ob. Accinxit ſe gladio. Tomo el eſpada a la cintura.

Tacitus in undecimo, Feruntq; militem, quia extra vallum non accinctus: atque alium, quia pugione tantum accinctus foret, morte punitus. Virgilius Æneid. 7, Fidoque accingitur enſe.

Quintil. lib. 12, Horum ſcientia debet eſſe ſuccinctus, accedente verborum figurarumque ſacili copia. Sumpta a tráſlatione à militibus, qui ſuccincti dicebantur, accincti quoque gladio.

Infigat puer altius animo voces illas, que ad contendas huiusmodi formulas pertinent.

Induſtum, Camiſa.

Thorax, Zubon.

Thorax lineus, Zubon de tela. Suetonio.

Tunica, Sayo.

Tunica lineæ, Sobrepelliz. Apud alios. Requite.

Vestis, Stola. Ropa, veſtidura.

Vestis hódæporica, Capa o manto.

Vestis talaris. Veſtidura luenga.

Vestis ſerica heteromalla, De terciopelo.

Amphimalla veſtis, Velloſa dentro y fuera: qua utrinque villoſa nauta utuntur & agricola.

Heteromalla veſtis. Velloſa duna parte como frifa.

Palla

Falla Gallica. Paratoque.

Tibialia. Medias calças.

Amictus pelliceus. La muça.

Epomis. Capiron o corneta.

Lacerna vel pallium. Capa de doctor. *Vnde Lacernati doctores.*

Caliga, Calças.

Subuculum. Brageta.

Feminalia. Bragas.

Plaga, Biatiça. *Lineum capitis operimentum,* quo mulieres vtuntur.

Gallica çuequos.

Crepida, Tapin. *Ex Gellio.*

Calceus fenestratus, çapato de frayle.

Armilla, armillarum. Manillas.

Ocrea, ocrearum. Botas.

Prætexta. Vestidura bandeada. *nam prætexere, bradare: prætexturam, cingulam dicimus.* Riuete.

Zona. Cinta.

Funis canabens. Cintura de frayle.

Chirotheca. Guantes.

Penula. Manto contra la lluyya.

Vitta. Costa, o velo de donçella.

Reticulum, quam coepham vocamus.

Toga rara. Ropa de cozina, o camara.

Synthesis. Ropa de librea: cuiusmodi satellitum vestis.

ACCVSATIVVS REI ET
PERSONAE.

Quedam Vtriuus admittunt, rei, seu
personæ.

Vicit te, & vicit litem.

Excusat se, & excusat valetudinem.

Accusat te, & accusat tuam negligentiam.

Vicit te, & vicit litem. Ganado ha el pleyto contra ti.

Cicero de Oratore, Cum eloquentia vincebat ceteros medicos. Idem, Ac sine dudio in omni re vincit imitationes veritas. Id est, superat & potior est. Idem, Me vno defendente vicit.

Excusat se. Excusa se. Plantus in Asinaria, Vxor i excuses te. Excuses te a tu muger.

Excusat valetudinem. Dize que su dolentia fue la causa. *Plinius, Oculorum valetudinem excusavit. Excusaba se por el mal de los ojos. Vide Vallam lib. 5.*

Accusat te, & accusat tuam negligentiam: Ut crimen accusatum casu effertur, quod frequentius in genitino locum habet. Nam accuso te negligentie, potius diceretur. Altera tamen oratio vetustatis fide non caret. Cicero ad Quintum fratrem, Nam quod inertiam accusas adolescentium. Tacitus de Claudio, Cum modo incusaret flagitia vxoris. In quibus Græca imitatio est, Vide Budæum.

MOTVS AD LOCVM.

Quæ significant motum ad locum aliquem, accusatiuum postulant nominis proprii citra prepositionem.

Eo Romam.

Rediit Athenas.

Nauigauit Carthaginem.

Eo Romam. A Roma. Cicero ad Atticum 7, Capuam venire iussimus ad Nonas Februarias.

Rediit Athenas. Voluio a Athenas. Cicero ad Atticum 7, Spemq; adfert, si in Picenum agrum ipse venerit, nos Romam redituros.

Nauigauit Carthaginem. Nauigo hazia Carthago. Ne hic puer se torqueat, an hu casus legibus seruitutis solutus sit, emendata orationis structura contentus.

Item hæc:

Confero me domum.

Recipio me rus.

Nam appellatiuis, siue maiorum locorum vocabulis, ferè præpositio additur.

Profectus est in Hispaniam.

Reuersus est in Prouinciam.

Abiit in forum.

Appellatiua duo (rus) & (domus) ad hunc modum sine præpositione ponuntur.

Confero me domum. Voy me a casa.

Recipio me rus. Voy me al campo. Terentius in Phormione, Neq; me domum nunc reciperem, nisi mihi hic esset spes silentia.

Ceter

Ceteris appellatiuis additur prepositio. Cicero ad Atticum 9, Nos autē audieramus eum profectum, siue ad Pompeium, siue in Hispaniam. Hazia España.

In Angliam. A Iuglaterra.

In Germaniam. En Alamaña.

In Italiam. En Italia.

Abiit in forum. Fuefle al mercado.

Casar lib. 7. bel. Gal. Duas reliquas in Lemouicum fines non longē ab Aruernis misit. En tierra de Limoges acerca de Aluernia.

Cicero Appio pulchro, Ego in prouinciam veni pridie Calendas Sextiles. Idem, Quin tu in malam rem abis? Imprecantis oratio est.

Et Virorum propriis. Cicero in Latio, Quo mortuo me ad Pontificem Sc. euolam contuli.

Propriis autem admodum raro. Cicero ad Atticū eClano, Cum esset inceitum iter Casaris, quod vel ad Capuam, vel Luceriam iturus putabatur.

Casar 6. bel. Gall. Concilium in Lutetiam parisiensium transfert. Parisij. Los de Paris.

Idem lib. 7, Ille oppidum Biturigum positum in via, Nouiodunum oppugnare cepit. Hi Bituriges. De la prouincia de Burges. Ad oppidum Lemouicum proficiscar. Hi Lemouices, horum Lemouicum, his Lemouicibus. Los de Limoges. Sic oppidum Braccariorum. Braga. Oppidum Ilergetum. Lerida. Vrbis Murgoborum. Burgos. Qua appellatione, non me fugit ipsius Prouincie urbem aliam à Metropoli venire posse. Cicero pro Flacco, Cum maximo ornatiſſimoque comitatu, venit in oppidum Græcorum.

*Sed quid haremus? Docet Budens, & prouincia, & Vrbis eandem aliquando appellationem esse. Is in epi-
Stol*

Solis. Vale Parisius. De Paris, millies vsurpat: cum ta-
men Parisios, populum esse conslet. Idem, Vale ad Re-
mos, oppidum celebre. quo modo dicam. Vale Braccarius.
& ad Braccarios. Vale Venetius. De Venetia. Et
Alciatus. Vale Bituripibus. De Burges.

Ex Budeo & illud docebo. Vale Blesis. De Bles.
& Vale ad diui Germani. Subaudi, eadem.

SPATIUM TEMPORIS.

Quibuslibet verbis apponitur accusati-
uus significans spatium temporis.

Potauit totam noctem.

Hic totum desedi diem.

Viginti annos natus est.

Iam seculum te opperimur.

Potauit totam noctem. En toda la noche no ha
hecho que beuer.

Terentius in Eunuchis, Vbi totum desedi diem. Estu-
ne asentado todo el dia.

Iam horam hic desedi. Ia ha vno hora que estoy
aqui.

*Viginti annos natus est: durum est, Habet viginti
annos.* Terentius in Eunuchis, Verum si ea viuit, annos
nata est sedecim. Cicero de Senectute, Arbitror te au-
dire Scipio, hostes tuis Masinissa que faciat hodie no-
naginta annos natus. Que ha nouenta annos.

Iam seculum te opperimur. Cient años ha, que te
esperamos. Hyperbole hanc est prouerbialis, prolixum
tempus significans.

Cic

Cicero de Senecute, *Figinti duos annos ei sacerdotio praesuit.* Veintidos años ha tenido el officio.

APPENDIX.

Quaquam hinc aliquoties in ablatiuum
vertitur:

Commoratus est apud nos tribus horis, seu
tres horas.

*Accusatio sine ablatiuo indifferenter utitur, con-
tinuum tempus significantes.*

*Commoratus est apud nos tres horas, sine tribus ho-
ris. Tres horas.*

Plin. Nihil salutare, nisi quod toto anno salubre.

Cicero 1, Offic. Annum iam audientem Cratippum.

*Qui ducit uxorem, vno mense felix est. El que se
casa, ha vn mes de buen tiempo. Sed visitatio accu-
satio vis.*

APPENDIX.

At quoties non spatium, sed species tem-
poris significatur, ablatiuus tantum appo-
nitur.

Nocte vigilas.

Luce dormis.

Aestate domi desides.

Hyeme nauigas.

Superioribus diebus ad te scripsi.

Anno proximo te visam.

sign

Significatur autem species, cum interrogatio fit per quando: vt,

Quando venies?

Hora tertia.

Spatium verò, cum fit interrogatio per quandiu: vt,

Quandiu vigilasti?

Duas horas.

Nocte vigilas. Velas de noche, la noche.

Luce dormis. Duermes de dia.

Aestate domi desides. Estas ocioso en el estio.

Hyeme nauigas. En el inuierno nauegas.

Cice. Superioribus diebus veni in Cumanum. Estos dias passados.

Et iterum, Qui his paucis diebus Pontifex factus.

Et in futuro, Paucis diebus eram domesticos tabellarios missurus. Daqui a poco.

Vt, Anno proximo te visam. El año que viene te ire a ver.

Cicero Cornificio, Liberalibus literas accepi tuas.

El dia de Pascua recibí tus letras.

Sic Hilaribus. El dia de carne estollendas.

Soterius. El viernes sancto: *qua neutra sunt numeri pluralis.* Hoc Budens me docuit in quadam epistola ad Erasmus.

Eiusdem generis est & illud, Die festo si quid prodigeris, profecto egere liceat. Si hazes el prodigo la fiesta, al otro dia te hara falsa.

Et, Iust

Et, Iustus diebus non exigetur pecunia. No te haran pagar en tanto que dure el termino de la corte. *Hi erant triginta dies dati conquirenda pecunia causa, quam dissoluerent.*

Faslo die Vadimonium deseruit. En el dia del pleyto se absente. *Faslus dies.* El dia que se tiene la corte. *Dies nefaslus.* El dia que no se tiene corte. *Status dies.* El dia del ordinario.

Additur interdum praepositio. *Horatius, Surgunt de nocte latrones.* *Quint. lib. 1. cap. 1, Quae per viginti annos erudiendis pueris impenderam.*

Terentius, In hoc biduum Thais vale. A dios, hasta dos dias.

Triduum. Tres dias.

Quatriduum. Quatro dias.

Cicero in somnio Scipionis, Qui ad multam noctem vigilassem.

Idem dixit ad Atticum, Ab hora octava ad vesperam secreto collocuti sumus.

S P A T I U M L O C I.

Quibusdam & loci spatium eodem modo apponitur.

Iam mille passus processerant.

Patet in longum quingenta stadia.

Lation culmion,

Lation vnguem,

Lation digitum.

Pedem hinc ne discesseris.

Absit

Abest ab vrbe sesquimiliarium.

Loci spatium in accusatio ponimus.

Iam mille passus processerant. Hauian ya passado media legua pequena. Passus, mensura est quinque pedum.

Linus, Cum tridui viam processissent. Tres iornadas de camino. Via unius diei. Vna iornada.

Patet in longum quinquaginta stadia. Vee se a tres legas lepos, o estiende se. Stadium, octaua pars miliarij. Vn tiro de ballesta, a nobis dici potest. Casar in Comment. Hercinia sylue latitudo nouem dierum iter expedito patet. Nueue iornadas.

Cicero Academicarum quest. 2, Ab hac regula mihi non licet transversum (vt aiunt) unguem discedere. Plenus vnde quaq, consensus significatur. No me es licito de saltar, o depar tantisco.

Plantinus Euclio in Culul. Si tu hercle ex isthoc loco digitum transversum, aut unguem latum excesseris. Si tu partes deste lugar vn solo pelo.

Cicero in Verrem, act. 6, Digitum non discedam. pro eo quod est, quam minimo spatio.

Vulgo etiam nunc dicunt, Latum culmum, simili figura. pro eo quod est, ne tantillum quidem.

Pedem hinc ne discesseris. No te vayas de aqui. Plantus in Asinaria, Ne iste hercle ab ista non pedem discedat. Cicero in Academicis questionib. A Chrysippo pedem nunquam. Loquitur de Antiocho, qui reliquis contemptu, Chrysippum per omnia sequebatur.

Pes duodecim pollicibus nostru constat.

Abest ab vrbe sesquimiliarium. Esta lexos de la ciudad media legua. Sesquimiliarium, miliarium

cum dimidio intelligimus: que mensura, leuæ mediocritatem non admodum excedit.

Cicero, Cum abessem ab Amano iter vnius diei. Lexos de vna iornada.

Quantquam hic quoque nonnunquam
vertitur in ablatiuum.

Abest à continenti quingentis passuum
millibus,

Abest à continenti quingentis passuum millibus.
Dentro en el mar, a quiniétra millas de tierra firme.

Plinius maior lib. 6., Alymnium à proxima continente abest septem millibus passuum.

Virgilius, Nec longis inter se passibus absunt.

Abesse connectitur interim genitiuo, sed per eclipsim accusatiuus (viam, iter &c) desideratur.

Cicero in epist. Nos in ea castra properabamus que aberant biduo. Que estaban a dos iornadas del campo. Plena enim locutio esset, Que aberant viam bidui. Et pro Plancio, Qui cum abessent aliquot dierum viam. ita variat oratio.

RECIPROCVS AC- cusatiuus.

Quodlibet verbum, quantionuis intransitiuum, admittit accusatiuum nominis significantis eundem actum: vt,

Quam hinc vitam viuitis?

Endymionis somnum dormis.

Fit-

Huius generis sunt illa:

Longum nauigauit iter.

Hunc scio mea solidè solum gauisurum gau
dia.

Quam hic vitam uiuitis? Que vida lleuays aqui
vosotros?

Plautus in Amphitrione, Vt profecto uinas ata-
tem miser. Que tu uinas miserablemente toda tu
vida.

Cicero de Senectute, Tertiam enim aetatem uixe-
rat. Hauia uiuido la vida de tres hombres.

Plautus in Merc. Quando mihi adimitur, qua cau-
sa vitam cupio uinere.

Terentius in Adelphis, Nam ego vitam duram,
quam uixi usque adhuc, propè iam excursu spatio, mit-
to. La vida que he tenido hataqui.

Quintilianus, Qui vitam beatam uinere uolet, phi-
losophetur oportet. Hazer vida bienauenturada.

Idem lib. 12, Accusatoriam vitam uinere, Et ad
defendendos reos premio duci, proximum latrocinio est.
Viuir vida de acusador.

Virgilius Aeneidas 12, Amplius hunc oro sine me
furere ante furorem.

Idem Aeneidas 4, Longam incommitata uidetur
ire uiam. Et, Ire uia, apud Terentium.

Plautus in Pseud. Primum quam istam pugnam pugnabo,

Item in Culul. Nam qui amanti hero seruitutem
seruis. Qui sierue a hamo enamorado.

Linus, Atq; ob eam rem noxam nocuerunt.
Noxam nocere, est damnum dare. Hazer daño.

Terentius in Eunuchis, Et qui confimilem luserat iam olim ille ludum. Hauia iugado semciante iuego.

Idem in Phormione, Cantilenam eandem canu. Et, Mirabar si quid afferres noui. Marauillana me, si tu dezias algo de nueuo.

Idem in Andria, Nam hunc scio mea solide solum gauisurum gaudia. Cicero Pato, Pato ut suum gaudium gauderemus. Plautus dixit etiam, Gaudere gaudis.

Eiusdem generis sunt & illa: Longum nauiganit iter.

Virgilius,

Gens inimica mihi Tyrrhenum nauigat equor.

Endymionis somnu dormis. Duerwes luengo sueño. Ab Endymionis notissima fabula. Is erat puer apprimè formosus, à Luna adamatus, cui quidem illa à patre Ioue precibus impetrauit, ut quicquid optasset, id fieret. Optauit Endymion ut perpetuū dormiret somnum immortalis, perseverans & experts senij.

Cicero de lege Agra. Atque hoc carmen hic Tribunus plebis non vobis, sed sibiipsi intus canit.

Sic, Dicta in te dicere, Philip. 2. Et, Statuam statuere in Verrem, act. 5. Et, Aclum agere, in Lelio.

Illud addam ex abundanti, ne puer ab usu sermonis rege discedat, quatuor verbi actini genera esse.

Primum, quod omnibus numeris absolutum (o) finit, cuius extat passiuum in or: ut amo, as: amor, aru.

Alterum, quod natura duce duntaxat sortitur casum tertie personae, utriusq; numeri, ut aro: cuius passiuum sic variat, aratur, arantur: arabatur, arabantur: aratus est, arati sunt. Plautus, Non arum hic, qui arari solet, sed pascuus est ager. Unde passiuorum more exoriuntur participia duo, aratus & arandus.

Sic

Sic Virgilius, *Arte laborat & Vestes: & Arata litto-
ra dixit.*

Tertium, cuius tertia persona passiva, numeri singularis apud receptos authores solum extat. Ovidius, *Iam tertia vivitur atas.* Martialis, *Tota mihi dormitur hyems.* Quintil. lib. 1, *Est etiam quidam, ait, tertius modus, ut urbs habitatur, unde & campus curritur, mare navigatur. Abs quibus participia duo etiam veniunt.* Sallustius, *Qua negotia multo magis quam praelium male pugnatum terrebant.* Terentius, *Excursio prope spatia, &c.* Cicero pro Murena, *Ex omnibus pugnis acerrima mihi videtur illa, qua cum rege commissa est, & summa contentione pugnata.* Catullus, *Nox est perpetua una dormienda. In quibus non luxuriat puer, sum secutus.*

Ultimum, verbi affini genus est, a quo voces aliquot usus abstulit, quod defectivum dicimus. Cicero in Partitionibus, *Quot in partes distribuenda est omnis doctrina dicendi: C. P. In tres. C. F. Cedo, quas? Id est, Arcemius cetera persona desiderantur, prater cedito, dicitur.*

ACCUSATIVVS PER

figuram.

Item illa: *Resipit, Sapit adustionem.*

Olet lucernam, hircum.

Olet unguenta.

Spirat Italianam.

Vox non sonat hominem.

Vineta crepat mera.

Vivunt Bacchanalia.

Vivunt Cynician.

Pleraque verba alterius vocis simul intellectum induunt, simul eius syntaxim imitantur.

Sapit aduersionem. Siente el quemado.

Perfusus, Cum sapimus patruos, ignoscite.

Sapit arrogantiam. Arrogantia parece.

*Resipiunt iuvenile quiddam. In his traslatio est du-
Et a corporis sensu.*

Sic dicunt, Sapit haresin.

Sapit mel. Tiene sabor de miel.

*Perfusus, Nec pluteum cadit, nec demorsos sapit in-
gues, pro Saporem habet vel representat. No es cosa,
que haya sido bien pensada.*

Taxat enim poetarum in scribendo negligentiam.

*Huc pertinent & illa: Olet mendaciam. Parece
mentira. Olet lucernam. Ha sido hecho curiosamente,
a gran lumbre. Paremia dicitur de re medi-
tata, multo que studio elucubrata. Vide Erasmi Chi-
liadum apus.*

*Quintilianus libro octavo, si fieri potest, & verba
omnia, & vox huius alumnus urbis oleant. Parece
cosa de ciudad, no de aldea. Horatius libro primo
serm. Passillos Rufillus olet, Gorgonius hircum. Al-
terum spurci est, alterum mollis. Los dos son viciosos.*

*Hircus, ait Budens, factor est alarum quem olent pu-
bescentes, ubi Venerem agnoscere incipiunt.*

Passilli autem, sunt pillula Inguentaria.

Terentius in Adelphis, Olet Inguenta de mes.

Plantus in Mofel.

No omnes possunt olere Ingueta exotica, sicut tu olet.

Tod

Todos no pueden sentir el almi; que como tu.

Sine me alliatu fungi fortunas meas. Dexame sentir los ajos. *Frugenta enim (ut scribit Budens) non sunt medicamentaria, ut vulgo creditur, sed ad suauolentiam & delicias inuenta.*

Plantis in Culul. Curum huic olet. Piensa que haya theforo.

Tullianam phrasim redolet. Parece el latin de Ciceron.

Apul. & Metam. Deam spirat mulier. Id est, prae se fert deam. Spirat Italia. Tierra buena como Italia.

Virgilius primo Aeneidos, Nec vox hominem sonat. No es voz de hombre.

Horat. Sulcos & vinea crepat mera. No habla, que de viñas. *Idem, Siquid stertinim veri crepat. Id est, loquitur, prae dicat.*

Inuenalis Satyra secunda, Qui Curios simulant, & Bacchanalia viuunt. Hazen se sanctos, y viuen como epicurios.

Vixit Cynicum. Haze vida austerá. *Nam Diogenes ille Cynicus crudis oleribus, & simplici aqua vixitabat.*

Boetius quarto de Consol. segnis ac stupidus torpet, asinum vixit. Bouo y perezoso.

Et quae ponuntur aduerbiorum loco.

Fur it indomitus.

Dulcè sonat.

Torium tuetur. Id est, indomitè dulciter, toruè.

A diectinum aduerby loco ponitur.

Apuleius, Cum torum in eos intueretur.

Furit indomitum. No se dexa domar.

*Virgilius, Sole recens orto, aut noctem ducentibus
astris.*

*Tale est illud, Fistula dulcè canit, Volucrum dæmon
decipit anceps.*

*Sicut apud Flacem, Magna sonaturum: pro ma-
gnè, dulciter, recenter, indomité, toruè.*

ABLATIVVS POST

verbum.

Quoduis verbum admittit ablatiui si-
gnificantem qualecunque instrumentum,
aut modum actionis.

Exemplum instrumenti.

Petit me saxo.

Cecidit loris.

Enecas odio.

Refellis argumentis.

Vincit sapientia.

Conciliauit humanitate multos.

*Concordia res parue crescunt: Discordia
maximè dilabuntur. Id est, per discor-
diam.*

Instrumentum appellamus, quo aliquid fit.

Et

Petit me saxo. Quiere me herir con vna piedra.

Virgilius,

Malo me Galathea petit lasciuia puella.

Plautus, Bene monstrantem pugnis cadis. Das le de puñados.

Cecidit loris. Dióle de açotes.

Plautus in Persa, Tu nunc odio me enecas. Tu me matas de enojo.

Refellere argumentis. id est probationibus. Redarguir con buenas razones.

Vincit sapientia. Pasa en sabiduria. *Plautus in Pænulo, Cocleam tarditudine vincit.*

Consiliauit humanitate multos, Muchos amigos gano por su humanidad.

Sallust. in Iugurtha, Concordia parua res crescunt: discordia maxima dilabuntur. Por concordia las cosas pequeñas crecen. y por discordia las grandes fallecen.

Exemplum modi.

Mira celeritate rem peregit.

Summa eloquentia causam egit.

Hic tamen apponitur aliquoties præpositio cum.

Summa cum humanitate tractauit hominem.

Nam instrumentis non apponitur.

Non enim rectè dicitur.

Scribit eum calamo.

Medum alicuius similitudine etiã solemus aliquando interpretari. Tulliani eloquentia, Hercule a fortitudine. Cic. Letulo, Nam eum in sermone quotidiano, tum in Senatu palam sic egit causam tuã, ut neq. eloquentia maiore quisquam, neq. gravitate, nec studio, nec contentione agere potuerit, eum summa testificatione tuorum in se officiorum. Agere causam. Hablar por alguno, o pleytear por el.

Agere summo iure, Proceder en toda rigor de iusticia. Cicero pro Cecinna.

Idẽ, Agamus igitur pingui Minerva. Hablemos positivamente.

Summa eum humanitate tractavit hominem. Trãto le con granda humanidad.

Percussit pugno: nõ, eum pugno. Hirió le cõ el puño.

Scribit calamo: non, eum calamo. Scribe de vna pluma, y con vna pluma.

Tango te manu: non, eum manu. De la mano, y con la mano. Non enim potest latine idiotissimus vulgo seruari.

APPENDIX.

His finitima sunt, que ad Synecdochen pertinet.

Agrotat animo magis, quã corpore.

Discruciatum animo. Candet dentibus.

Rubet capillis: id est, secundum animum, corpus, capillos.

Poeta

Poetae dicunt per accusatiuum:

Languet animum.

Rubet faciem. Canet capillos.

Verba ad animi, aut corporis qualitatem pertinentia, modo accusatiuum, modo ablatiuum amant. Aegrotat animo magis quam corpore. Es mas triste de ga animo, que dolencia de cuerpo.

Plantus in Casina, Ego discrucior miser amore. De amor soy tormentado.

Discrucior animi, pro animo dicitur more antiquo. Plant. Discrucior animi. quia ab domo abeundum est mihi. Triste de corazon.

Est & synecdoche, Doleo ilia, vel ilibus, Los ijares me hazen mal. Quod non recipit prosa, sed, Iliam mihi dolent. Dolet mihi caput. La cabeza me duele. Plant. in Amphit. Mihi etiam misero male dolent. Las manicanillas me hazen mal. Idem in Mosel. Cor dolet mihi.

Et ille sermo apud authores frequens est per eclipsisim. Doleo vicem tuam. Duelo me de tu fortuna. Suetonius. Se quoque respondit vicem eorum dolere. Et, Dolere interitum, Ciceroni in Philipp. Et, Dolere casum, Sallustio, in Iu sunt. Vbi subauditur (propter).

Candet dentibus. Tienes los dientes blancos.

Canet capillos. Tienes los cabellos canos.

Rubet faciem. Cuero de vino.

Languet animum. Es couarde.

Virgil. Sanguineisque inculta rubent auaria bacis. Quibus occurrentibus non protinus utendum, cum sua cuique sit proposita virtus.

C O M

Quæ vim obinent comparationis, admittunt ablativum significantem mensuram.

Multò præstat cauere, quàm admittere.

Multis infinitis partibus te vincit.

Duplo superat.

Nimio excellit, antecedit.

Auxesis Verba peculiariter his amplificamus, quibus & comparatiua: quare in eum locum sententiam nostram differimus.

Multò præstat cauere, quàm admittere. Vale mas guardat se, que commetter delicto.

Terentius in Eunuchs, Quod cauere possis, stultum est admittere.

Multis infinitis partibus te vincit. En muchas maneras, iuuu mucho te sobrepuya.

Duplo superat. Al doble.

Nimio excellit. De mucho.

MOTVS A LOCO.

Quæ significant motum à loco, siue per locum, eadem nomina admittunt in ablatiuo, quæ in genitiuo apponebantur, cum significabatur quies in loco.

Discessit Londino. Rure reuersus est.

Louanio sum facturus iter.

Discessit

Discessit Londino. Partido es de Londres.

Rare reuersus est. Vuelto es del campo.

Louanio sum facturus iter. Passare por Louanio.

Nam facere iter, per locum significat.

Apponitur semper prepositio *Per* appellatiuis regionum nominibus.

Per Italiam eundem est Græciam petenti.

Per forum ibis.

Per Italiam eundem est Græciam petenti. Por Italia passan los que van a Grecia. *Cicero. 10. ad Atticum, Etiam illud erat persuasum, Pompeium cum magnis copijs iter in Germaniam per Illyricum fecisse.*

Per forum ibis, Passaras por el mercado.

Cicero ad Atticum, Fecit iter per possessionem, in qua animal reliquum nullum est.

Adduntur & bi ablatiui aduerbiales:

Hæc eundem est, illhæc. isthæc.

Ablatinos aduerbiales dixit aduerbia quedã, que ablatiui faciem quandã habent: vt, Hæc eundem est: Por aca. isthæc. Por alla. Quæ simile quiddam patiuntur, vocabulis in aduerbium transeuntibus.

Quã, pro aliqua parte seu via: vt,

Siqua licebit effugere. Et relatiuè,

Quã spectat Aegyptum.

Quã, loci aduerbium. Por dande, dicunt: plerique tamen

tamen eclipsim esse malunt desiderato substantiuo (parte) seu (via.) Virgilius, Dic mihi qua sit iter. Par donde va el camino.

Si quâ licebit effugere. Si por alguna parte podremos huir.

Cicero Attico, Qui video te diligentissimum esse, qua de Buthrotijs, qua de Bruto. Ut sit sensus, Qua parte de Bruto sermo sit.

Et relative: ut, Qua spectat Aegyptum. De la parte, que esta hazia Egipto.

Casar 2. belli Gal. Qua minimè arduus ad nostras munitiones ascensus videbatur. Et Virgilio (quo) - quo saepe solemus

Pastores ouium, teneros depellere factus.

ABLATIVVS ABSOLVTVS.

Quibuslibet Verbis additur ablatiuus absolute sumptus.

Me dormiente tu bibis.

Hoc me viuo non facies.

Hæc sunt te rege, te consule, te pontifice.

Te impulsore feci.

Lilio præceptore tantus hic euasit.

Docti duorum Verborum alterum, modo Vni Vinculi nota temporis ve præfixa fuerit, in faciem participij vertunt. Incidit enim longè feliciter participij vsus, quàm Verbi. Sed huius rei ratio nõ vna est. Nam communi calculo auferendi casus participium est, qui ablatiuus absolutus dicitur, quod membri & incisum, que

qua hisce legibus soluantur, obtineat. Cicero, Nisi explicuero.

Terent. in Heaut. Licere speras fore me viuo patre?
En tiempo mi vida?

Cic. in Parad. Te duce latrocinium in foro constitutum. Estando tu el capitán. Et Offic. 1. Retinenda est ipitur huius generis verecundia, praesertim natura ipsa magistra & duce. Visio el enseñamiento de la natura.

Terent. in Eunu. Hec ne me speeles: me impulsore haec non fecit. No lo ha hecho a mi instigation.

Aliquando solum participium in consequentia ablativo legitur, sed in praeterito, & genere neutro. Liu. Et ne ibi quidem nuntiato quo pergerent.

Quintil. Excepto, quod pedes mihi trisyllabos videtur excedere.

Sallustius, Audito regem in Siciliam tendere.

Autumant plerique orationis partem, quae participia sequitur, nominis vicem supplere. Eadem tamen tantus author in Commentarijs Graecae linguae, ablativus à verbo impersonali esse credit more Graecorum, quo modo Livius rectis à participio impersonali usus est: Nuntiatum, inquit, Frusinone infantem natum esse quadriennio parem.

Usus tamen sermonis rex, si eiusdem personae verbum fuerit, participio nominandi casus gaudet. Cic. de Amicitia, Itaque ipse mea legens sic afficior interdum, & Catonem, non me, loqui existimem, ibidem, Respondet Lelium, cuius disputatio est de amicitia, quam legens tu ipse cognosces.

Si vero personae dissimilis utrunque verbum est, eius casus participium esto, quem verbum alterum,
si ei

si ei apponi possit, amat. Sallustius in Jugurtha, Impius Adverbalem cruciatum necat pro eo quod est, cruciat & necat. Quintil. lib. 3, Tricesimus dies reddebat victo certaminis potestatem. El vencido tenia treyn ta dias para se vengar.

Idem 3, Mibi cuncta rimanti talis ratio succurrit. Todas cosas pensadas esto me parece. Cice. de Senect. Nec vero dubitet agricola, quamvis senex, querenti cui serat, respondere, Deus immortalibus.

IMPLENDI, ONERANDI.

Verba implendi, onerandi, & his diversa.

Satio, Satturo, Expleo te fabulis.

Inurgitavit se cibo.

Obruit se vino.

Oneras stomachum cibo.

Leuabo te hoc onere.

Exonerabo te nummis.

Nudavit, Exuit, Spolians me bonis omnibus.

Emiaxit senes argento.

Explebo te crustulis tenellis. Hoc crustulum, Vna nebla. Crustula saccharata. Nebla de açucar. Ita Eudemus vititur.

Expleo te fabulis. Io te hartto de consejas. Cice. ro Curioni, Non enim vereor ne non scribendo te expleam.

pleam. No temo que escriuiendo yo no te contente.

Cicero pro Rabir. Possib. Aestatem vnam compluris aureis referfit istis sermonibus.

Cicero in Antoniu. Cum se cibus ingurgitauisset. Como se hauiesse hartado de biandas.

Obruit se vino. Hinchio se de vino.

Oneras stomachum cibo. Cargas tu vientre de biandas.

Quintil. lib. 1. Sed neque praeceptor bonus maiore se turba, quam ut sustinere eam possit, oneravit. El buen maestro no toma el cargo de mas discipulos que pueda enseñar.

Leuabote hoc onere, Io te aliuare de esta carga. Cicero de Senect. Hoc enim onere, quod mihi tecum commune est, aut iam vrgentis, aut aduentantis senectutis, & te, & meipsum leuari volo. Idem ad Atticum 7, Tamen leuabar cura.

Exonero te nummis. Descargo te del dinero. Terentius in Phormione, Et nos amicos eius exonerasis metu.

Spoliauit me bonis omnibus. Despojado me ha de mis bienes. Cicero pro Quintio, Qui amicum, socium, affinem fama ac fortunis spoliare conatus est. Idem ad Atticum, lib. 17, Non enim poterimus vlla esse inuidia spoliati opibus.

Terentius in Phormione, Emunxi senes argento. Limpie les bien la bolsa del dinero.

Terentius in Andria, Tibi quia superest, dolet amore abundas Antiphonius. Estas muy enamorado.

H

Item prosequor & afficio.

Afficit me iniuria, damno, honore.

Prosequor te odio, amore, beneuolentia.

Prosequor, accedete ablatiuo, omni affectioni seruit.

Prosequor te odio. Io te quiero mal.

Prosequor te amore, beneuolentia. Io te amo.

Quintil. lib. 5, Persuasio nationum qua stertibus natos, Latitia defunctos prosequuntur.

Afficio eandem vim habet. Affecit me iniuria.

Ha me hecho iniuria. Affecit me damno. Higo me

damno. Affecit me honore. Higo me honra. Teren.

Quanta cura, & solitudine me afficit gnatus? En quanto cuydado me ha puesto.

Pluit, lapidibus, lacte, sanguine: siue lapides, lac, sanguinem.

Pluit habet appositum ablatiuum. Linus, Nuntiatum est in Albano lapidibus pluisse.

Plautus in Curcul. Hand multo post luce lucebit. Daqui a poco seta dia claro.

Pluit vero sanguinem, dicere non ausim: sed cum Tullio, Pluit sanguis. Nam in illo staty libro 3. Thebaidis, Saxa pluunt: nominandi casus est (saxa.) Quare qui hoc Latinum sit, Valla ipse, inde hic locus sumptus est, viderit.

MEREOR BENE, SEV M ALE.

Benemereor & male, peius, melius, optime, pessime, interueniente prepositione, as
ciscant

ciscunt auferendi casum.

Optimè de literis meritus es.

De me nihil es meritus, neque bene, neque malè.

Mereor de te, est aliquid in te confero. si benefeci, bene mereri de te dicor. Si autem offensum, male de te mereri. Hoc Valla.

Optimè de literis meritus. Mucho bien a hecho a las letras.

De me nihil es meritus, neq; bene, neque malè. Tu no me hiziste iamas bien ni mal.

Nonnunquam aduerbium reticemus: sed in ambiguum sensum. Teren. in Hecyra, Nã meritus de me est, quod queam, illi vt commodem. Merecido ha conuuzgo, que yo le ayude en lo que pudiere.

PASSIVE.

Passinis additur ablatiuus agentis, sed accedente prepositione à, vel ab.

Rideris ab omnibus.

Additur aliquando datiuus absque prepositione.

Amaris omnibus, vel ab omnibus.

Accusatiuus patientis vertitur in nominatiuum.

Pater castigat filium.

Filius castigatur à patre.

Cæteri casus fere omnes manent in passivis, qui fuerant activorum.

Doceris à me grammaticam.

Accusaris furti.

Haberis ludibrio.

Priuberis magistratu.

Rideris ab omnibus. Todos se rien de ti.

Cic. in Lelio, Sed cum perspicere mihi videor. I ostremum dativum exemplum est.

Cum activum passivum commutamus, secundum appositum passivum obtinent. Quintilianus lib. 3, Cum proposita consultatione rogatus sententiam si modo est sanus, non querit.

Docco te grammaticam, Tu doceris à me grammaticam. Io te enseño la grammatica.

Accusato te furti, Accusaris à me furti. Acuso te de hurto.

Plantus in Menach. Quis lubet ludibrio habere me? Porque os delectays en os burlar de mi? Quo in passivum mutato, dativus manet: sic, Quis iubes ludibrio haberi me? Sic dicimus, Priuabo te magistratu. Priuberis à me magistratu. Io te hare perder tu officio.

Quæ per se passiva vocantur, construuntur quemadmodum & illa:

Venijt à domino.

Vapulabis à præceptore. Quid fiet illo?

Per

Per se passiva dixit, quae (o) finientia, passivam affectionem obtinent.

Vanyt à domino. Ha sido vendido de su señor.

Quintil. Fabritius respondit se à cine stoliari male, quam ab hoste venire. Id est vendi ubi faciendi modo patimur.

Vapulabis à preceptore. Seras azotados del maestro. Quintilianus libro 9. An ab reo sustibus vapulasset.

Cicero ad Atticū, 6, Quid illo fiet, quem reliquero?

VESCOR, ET CAETERA.

Vescor carnibus. Hic victitat lacte.

Vtor homine familiariter.

Inuenitur & Vtor hanc rem.

Et, Abutor operam.

Fruor tuo conspectu.

Et, Tuo fretus auxilio.

De Potior dictum est.

Fungitur magistratu.

Defunctus est vita.

Vescor carnibus. Como carne. Virgilius.

Superatne, & Vescitur aura Aetherias

Hic victitat lacte. Viue de leche.

Cicero. Lentulo, Aulo Trebonio, qui in tua provincia magna negotia, & ampla, & expedita habet, multos annos Vtor valde familiariter. Es me muy familiar.

Crotempah
tuy, nam Fa
Grihus dixit
malui spohar

quam venire

relecto absol-

re. Vide Gellii

um Noct. Attic.

Cap. 8. lib. 4.

Cham eua dem

patitur, nam

antioritas non

est. deber dion

interrogatus ab

res, per liby ra

puisset. Vide

Julianum Puffin

tanum Aethio

vicar.

Idem in Lelio satis nouè dixit, P. Sulpitio utebare multum. nam visitatus, Multus mihi cum illo fuit usus. Inuenitur cum accusatus, sed utisic. Plant. in Asinaria, Cetera, quæ volumus uti, Græca mercamur fide. Las otras cosas, de que nos queremos seruir, mercamos a dinero contado.

Cic. Quousque tandem abutere Catilina patientia nostra? Hæc quando uisaras de mal hazer, por falta de te castigar? Et Abuti tribunatu pro Milone: pro eo quod est, copiose uti, atque hic fiducia causa ponere, ut Eudæus notauit.

Obsoletum, quod est: apud Terentiũ in prologo Andria; Nam in prologo scribendus operam abutitur. Emplia mal su trauajo.

Fruor tuo conspectu. Gozome de tu vista. Terent. in Heaut. Me miserũ non licere ingenio frui. No pue do hazer a mi plazet.

Et tuo fretus auxilio. Confiando mide tu ayuda. Terentius in Eunni. Fobis fretus, Confiando me a vosotros. Cicero. Cornificio, Id ego sperarem tua prudentia fretus. Cuius participij usus orationem illustrat.

Fungitur magistratu: Exercita el officio.

Sic, Fungor pretura, legatione, munere, officio: & officium, apud veteres. Terentius in Phorm. Functus adolescentuli est officium liberalis.

Defunctus est uita. Muerto es. Virgilius, Et tãdem magnus pelagi defuncte periculis, Que hasido librado de tantos peligros.

APPENDIX.

Præpositio subandita facit, ut ablatiuus rectè addatur.

Habeo

Habeo te loco parentis.

Est mihi vice filij: id est in loco, in vice.

Apparuit illi humana facie.

Decessit magistratu.

Habeo te loco patris. Io os tengo en lugar de padre. Sic, Habeo te loco filij, Habeo te loco fratris. Non autem, Accipio te in fratrem. qua de re extat caput apud Vallam lib. 3.

Est mihi vice filij. Tengo le por hijo.

Apparuit illi humana facie. Apareço le en figura de hombre.

Decessit magistratu. Quitado ha su officio. Est autem decedere, ei, qui successor missus est, cedere. Budens.

Eiusdem farinae sunt & illa. Cicero ad Octavianum, cedam foro. Dexare el pleytear. Ibidem, Cedam vrbe. Ire me de la ciudad. Ibidem, Cedam vita. Io morire.

Idem de Oratore, Cedere causa liceret. Id est à causa. Perder el pleyto.

Tranquillus in Claud. Ac dum publico abstinuit. Vbi (à) desideratur. No se monstro en publico.

Lin. lib. 10. ab vrbe condita, Vt legibus solueretur Que huuielle dispensation.

Terent. in Phorm. Bonus prognatam. Id est, ex bonis prognatam. De buena raza.

Cicero de finibus, Idq, Socratem, qui voluptatem nullo loco numerat, audio dicentem. El qual no haze cuenta ninguna. (I N) subauditur.

DE CONST. VERBI
INFINITA.
APPENDIX.

Quibusdam familiariter adduntur verba infinita:

Solet, Debet, Cœpit, Optat, Gaudet laudari.

Amat videri diues,
Studet metui.

Verba infinita, animi verbis addi solent. Cic. in Laelio, Fieri que studebam eius prudentia doctior. Trauaia ba hazer me mas docto.

Amat videri diues. Dessea ser tenido por ri-quo.

Gaudet laudari. Quiere ser loado.

Terent. in Eunuch. Cœpit studiosè omnia docere.

Cum Verbu autem motus ad locum, ut Vado, non est tolerabilis infinitiui vsus, nisi imitatione Græca. Terent. in Phorm. Eamus visere.

Inueniuntur & hæc cum quibusdam adiectiuis: ut, Cantare paratus. &, Cantare periti, Virgilio.

Item nominatiui partes agit infinitum Verbum: ut Mentiri non est meum. de quo supra disputauimus: tuncque gerundio in (di) locus non est. Nam Opus est respondendi, inauditum est: Opus est respondere, Latine dicitur. Cicero tamen primo Tuscul. Hæc enim vetus, ait, & Socratica ratio contra alterius opinionem differendi, pro differere, ut Budæo placet: qui locus notandus est.

Nam

Nam figuratè ponuntur, vt à nullo pendant.

Hæcine fieri flagitia?

Et, Venari, pro venabatur.

In exclamatione ponuntur infinita verba per se, neque Verbo infinito adiuncta.

Terentius in Adelphis, -interuenit Homo de improviso: cæpit clamare, Aescbine Hæcine flagitia facere te? hæc te admittere Indigna genere nostro? Que tu debias hæc tales vellaquerias? Vbi Valla libro secundo subintelligi vult, Verène ita est? vel, Oportuitne, siue oportet?

Antecedit infinitum interim nominatum pro praeterito imperfecto. Cicero in Verrem, Cursare iste homo potens cum filis blando, & gratioso circum tribus. Id est, cursabat: Et, Venari, pro venabatur. Nam oratoribus etiam si rarus, eius rei nonnullus tamen usus est.

DIVERSI CASVS EIDEM additi verbo.

APPENDIX III.

Nihil vetat quominus eidem verbo diuersi casus apponantur diuersæ rationis.

Dedit mihi vestem hanc pignori, te præsentem, propria manu.

Nam VESTEM additur tanquam

transitiuo, MIHI tanquam acquisitiuo.

Pignori, ex eorum est forma, quæ resoluitur per ad, vel in, præpositionem: id est, in pignus.

Te præsentem, ablatiuus est absolutus.

Manu, instrumentalis.

Dedit mihi vestem hanc pignori, te præsentem, propria manu. Ha me dado esta vestidura en prendas, de su misma mano, delante de vos.

GERVNDIA.

Gerundia omnia eosdem ferme casus admittunt post se, quos habent verba à quibus deducuntur.

Ad discendum literas.

Ad seruiendum tibi.

Ad fruendum amico.

Ad discendum literas. A aprender letras.

Ad seruiendum tibi. Por te seruir.

Ad fruendum amico. Por gozar del amigo.

Nullus tamen casus præcedit, nec sequitur, nisi in ætliua significatione. Quintilianus, sed memoria excolendo, sicut omnia alia, augetur. Id est, dum excolitur. La memoria estudiando se augmenra.

IN DI.

Gerundia in di, ante se habent hæc nomina, gratia, causa, prætextu, occasione, titulo, otium, facultas, licentia, ars, aut simile nomen substantiuum.

Veni huc causa visendi te.

Non erat copia conueniendi hominem.

Ars dicendi.

Veni huc causa visendi te. Soy venido por te ver.

Cicero de Diuinatione libro secundo, Sed in rebus tam seueris non est iocandi locus. En cosas de tanta importancia no se cumple burlar.

Non erat copia conueniendi hominem. No hauiá lugar de hablar le.

Terentius in Eunuchis,

-quid tum postea?

Nihil est, quid nihil? si non tangendi copia est,

Eho, ne videndi quidem erit?

Quintilianus libro secundo, Ars erit qua disciplina percipi debet: ea est bene dicendi scientia.

Idem, Ars dicendi, rhetorice est.

Hic puer admonendus mihi est illius phrasæ.

Cicero de Diuinatione, Dolebas tantum Stoicos nostros Epicureis irridendi sui facultatem dedisse. pro eo quod est irridendi se. Plautus, Nominandi istorum tibi magis erit, quam edundi copia hic apud me. In quibus est genitiuus pro casu verbi.

Nota

Nominquam præcedit adiectiuum.

Cupidus visendi te.

Gnarus bellandi.

Certus eundi.

Imperitus nauigandi.

Peritus medicandi.

Cupidus visendi te. Delleoso de ver te.

Terentius in Hecyra, Hæcine causa ego eram tantopere cupidus redeundi domum?

Gnarus bellandi. Experto en cosas de guerra.

Certus eundi. Deliberado de ir.

Imperitus nauigandi. Que no sabe nauegar.

Peritus medicandi. Que tiene la experientia de medicina.

IN DVM.

Gerundius in dum, præponitur præpositio Ad, vel Inter.

Ad colloquendum tecum.

Inter cænanandum hoc mihi venit in mentem.

Reperitur &, Ante domandum.

Accusatiuus gerundy iungitur frequenter cum (ad) raro tamen cum (in). Item frequenter cum (ob, propter, & inter) raro cum (ante).

Cicero, Hic autem locus ad agendum amplissimus, ad dicendum ornatisissimus est visus.

A d coll

A colloquendum tecum. Por hablar con tigo.

Inter exnandum hoc mihi venit in mentem. En cenando me vino ala fantasia.

Cicero quarto Verr. A quo pecuniam ob absoluen- dum acceperis.

Virgilius, -nanque ante domandum.

Ingentes tollent animos. Antes que sean soiu;ga- dos.

Cum significamus necessitatem, sine præpositione vsurpantur, addito subst. antio verbo.

Vigilandum est ei, qui cupiat vincere.

Necessitatis formula est: Vigilandum est ei, qui cupiat vincere. El que dessea ser vencedor, deue ser vi gilante.

IN DO.

Gerundia in do, pendent à præpositio- ne In, vel Ab, siue dictione que requirit a- blatiuum. vt,

In consultando locus est eloquentiæ.

In pugnando viribus est opus.

Reuersus à venando, siue à venatu.

Tacendo refellis: id est, tacens refellis.

Scribendo disces scribere.

Romanus sedendo vincit.

In consultando locus est eloquentiæ. En consultan-

do lugar se da a eloquentia.

Impugnando viribus est opus. En peleando cumple ser fuerte.

Cicero pro Milone, Huius interfectoꝝ si esset in confitendo.

Reuersus à venando: siue à venatu, similia solæcisimo, si Vallæ credimus. Cauendum est enim, inquit, ne verbum significet motu: quale esset, Reuertor ab arando, vel ab arando arno. cum sit dicendum, Reuertor ab aratione.

Cicero tamen de claris Oratoribus, Tum Brutus, Quam hoc idem in nostris contingere intelligo, quod in Grecis, ut omnes fere Stoici prudentissimi in differendo sint, & id arte faciant, sint q̄ architecti pene verborum: iidem traducti à disputando ad dicendum, inopes reperiuntur.

Cicero, In quo isti nos Iuriconsulti impediunt, à discendoque deterrent. Destornan nos de aprender.

Tacendo refellis. Callando te le refutas.

Scribendo disces scribere. Hoc est, quod dici solet, Fabricando fabri sunt.

Marcus Varro lib. 1. de re Rust. cap. 2, Vultu igitur interea vetus prouerbium, quod est, Romanus sedendo vincit, vsurpemus, dum iste venit? Los Romanos esperando vencieron. Ex historia Fabij Cunctatoris, qui vnus nobis cunctando restituit rem.

Plantus in Sculularia, Heu senex, pro vapulando verbe ego abs te mercedem petam. Demandar te he soldada, por hauer de palos.

Non omittenda phrasis illa, Soluendo sum tibi. Soy bastante a te pagar. Quæ secum quod Vallæ pace dixerim) substantiuum patitur. Linus, Si Respub. solu

*Soluendo ari alieno non esset . Si la ciudad no pudi-
esse paga lo que deue. Que oratio declarat datini es-
se casus . Laurentius , ita me Dij ament , ut dicebat
Budens , religione nimia stylum eloquentia alligauit , se
uerus sermonis exactor : quem tamen puer exsculabi-
tur , circumferet , in sinu gestabit .*

GERVNDIA NOMINA.

Vertuntur gerundia in nomina adiecti-
ua: vt,

Causa visendi te: C , Causa visendi tui.

Ad discēdū literas: C , Ad discēdas literas.

Legendo libros doctus euades: C , Legen-
dis libris doctus euades.

Gerundiū, ut vocant, gerundiuo cōmutatur. Causa
visendi te: C . Causa visendi tui. Por causade te ver.

Cicero Officiorum secundo, Cūm igitur opus esset ad
eam rem constituendam pecunia . Dicere potuisset , ad
eam rem constituendum : sed formula prior : decoris
gratia assumitur.

Legendo libros doctus euades. Leyendo los libros
te haras docto. Quam orationem sic Variabo, Legen-
dis libris doctus euades: ut Cicero fecit Officiorum pri-
mo, Orationem autem Latinam efficies profecto legen-
dis nostris pleniorē.

SVPINA IN TVM.

Prima supina sequuntur verba signifi-
cantia motum ad locum: vt,

Alit

Abiit piscation: id est, ad piscandum.

Admittunt post se eosdem casus, quos
Verba ipsorum.

Abiit piscatum. Fuisse a pescar. Id est, ad piscandum. Alterum enim alteri non dissimile est: nisi quod gerundium promiscuè verbis omnibus additur, præpositione intercedente. Terentius in *Andria*, Nec hæc quidem satis vehemens causa ad obiurgandum. *Quintilianus* libro octavo, Sed ad utendum nihil refert. *Terentius*, Cur te is perditum? Por te vas a perder? Id est, Cur is ad perdendum te? siue Cur is te perditura? qua ipsa est supini prioris varietas.

In illis, *Do vanum*, *Do nuptum*, latens subest mutua qua ipsa infinitum non repudiant. *Terentius* in *Andria*, Post deinde, quod iussi, ei date bibere: ut intelligas quaedam ancipitem usum habere.

ABSOLVTE POSITA.

Ponuntur & absolutè cum verbo est.

Pugnation est.

Actum est.

Dormitum est.

Cessatum est satis.

Impersonale præteriti circuitiōnem mutuatur à supino priore, & verbo (est).

Pugnatum est. Dio se la batalla.

Terentius, Actum est, si quidem hæc vera prædicat.

Perdido soy.

Dorm

Dormitum est. Dormido se ha.

Terentius in Adelphiis, Cessatum usque adhuc est: nunc iam porro expergiscere Aeschine. Tardado has hata aqui, haora seas diligente. *Siquid haellenus cessatum est, post diligentia sarcietur.* Si se ha perdido de tiempo hataqui, cobrar se ha despues con diligencia.

Asinus Pollio Ciceroni, Posteaquam itum est ad arma.

Cicero pro Quintio, Ventum est ad me. Venidos son a mi.

Quintilianus libro duodecimo, Ventum est ad partem operis destinati longe difficillimam. Quae periphra ses ex participio (licet id velit Nebrissensis) non sunt.

Huius vix inquam casus apponitur. Cicero ad Lentulum, Bibulo de tribus legatis assensum est. hic absolute non ponitur.

SVPINA IN TV.

Supina in tu passivae significationis ferme sunt.

Adhaerent nominibus adiectivis: ut,

Turpe dictu.

Mirabile visu.

Difficile creditu.

Proclive factu: id est, ad faciendum.

Supinum postlerius nominibus adiectivis, aut substantivis eorum vice fungentibus, apponi gaudet, utrinque absolute. Cicero de Senectute, Quia profectio

ars contra
sicut suae
doctrinae

Videtur nefas esse dictu, miserabilem fuisse talem senem
Elutem. Cosa indigna de ser dicta.

Turpe dictu. puta vt dicatur. Cosa fea de dezir.

Mirabile visu. Cosa marauillosa a ver. Id est, vt
videatur.

Difficile creditu: vt credatur. Difficil a creer.

Terentius in Hecyra, Sed non facile est expurgatu.
No es facil de se excusar.

Proclius factu. Facil a hazer: scilicet vt fiat. Nam
supina in u, passiuè semper efferuntur. Quo fit vt ab
actiuis verbis, atque passiva significatione carentibus,
nunquam exoriantur. Supinum autem prius actiuè
solum, sed passiuè etiam legitur, vt in futuri passiu
verbi circuitione.

Terentius, Qui postquam audierat filio suo non da-
tum iri uxorem. pro eo quod est, Quod vxor non dare-
tur filio suo.

Cicero in Verrens, actione septima, Qui sciebat tibi
erimini datum iri.

Nam in his, Surgit cubitu, Redit ve-
natu, nomina potius censenda sunt quam su-
pina.

Supinum in u, verbis è loco non datur. Quare dices,
Venio à lectione: non, Venio lectu.

Illa autem nomina potius censenda sunt.

Cato de re Rust. Primus cubitu surgat, postremus
cubitum eat. De villico.

Plautus in Mench. Obsonatu redeo. Vengo de
mercar biandas.

Statius, Quem nunc venatu rediturum in limine
prim

primo, Quod durum est, pro à venatione.

Noli lector hic nostram operam desiderare, quòd eum in questionem veniat, cui parti orationis gerundia supina re assignantur, meam sententiam non interposuerim: qua in re utere tuo iudicio, modo meminerris apprimè tum hic, tum alibi utile esse, Nequid nimis. De me autem affirmare possum, me dialogo ludentem meis, Bernardo Audiberto, Petro Syluis, G. Cabrollo, aliisque, in quibus, non ut in herbis fallacibus, literarum fructus apparet, omni officio satisfecisse.

DE PARTI- CIPIIIS.

Participia sequuntur constructionem verborum à quibus deriuantur.

Donaturus tibi vestem.

Donaturus te veste.

Consulens tibi.

Fruiturus te.

Diligendus ab omnibus.

Quaquam in his vsitatior est datiuus.

Diligendus omnibus.

A posteriori scilicet.

Donaturus te ueste: & Donaturus te uestem. Que te dara vna uestidura, in usum recepta sunt: vt, Dono te ueste: & Dono tibi uestem.

Sic, Consulens tibi. El que te conseja: vt, Consulo tibi.

Fruiturus te. Que se gozara de ti: vt, Fruor te.

Et, Diligendus ab omnibus: vt, Diligor ab omnibus. Que sera amado de todos. Vbi datium est vsitator: vt, diligendus omnibus: pro, ab omnibus.

Cicero quarto in Verrem, Sine cuiquam ordini, sine aratorum, sine pecuariorum, sine mercatorum probatus sit. Ordini, pro ab ordine. Si es amitido por maestro.

Terentius in Andria, Restat Chremes, qui mihi exorandus est. Resta hazer por ruegos que Chremes y consienta. puta vt exoretur. Nam si ad hunc modum soluatur, Qui debet exorari. Que lo lo aza accordar. Nominis vim seruat, non participij. Si autem qui exoratur, quanquam hac hic dura est interpretatio, temporis presentis participium esse contenderim. Quale illud Ciceronis de Senectute, Nec sepulchra legens vereor, quod aiunt, ne perdam memoriam. his enim legendis redeo in memoriam mortuorum. Id est, dum leguntur: & eo inuitu grammaticorum centurij, presens passiuum participium est more Græcorum.

PARTICIPIA FA-

Etia nomina.

Cum transiunt in naturam nominum, genitiuum postulant: vt,

Amans

Amans vini.

Fugitans litium.

Cupiens tui.

Sitiens auri.

Peritus belli.

Amans vini. Amador de vino. *Seneca, Amantes tui ama.* Ama a los que te aman.

Terentius in Phormione, Herus liberalis est, & fugitans litium. Que huye de pleytos.

Idem in Heeyra, Nam nemo ad te venit, nisi cupiens tui. Deseoso de vos.

Sitiens auri. Auaricioso del oro.

Gellius libro duodecimo capitulo tertio, Pecunia sitientem. Codicioso de dinero.

Patiens laboris. Que sufre trauajo. *Quintilianus libro secundo, Sallustius, Catilina patiens inedia, algoris.* Que sufre bien la hambre y el frío.

Peritus belli. Sabio en cosas de gerra.

Quintilianus libro duodecimo, Quid si forte peritus ille iuris non aderit. Docto en cosas de drecho.

Et sine casu: vt,

Vir potens, eloquens.

Terentius in Adelphis, Quam estis maximè potentes. Poderosos.

Eloquens. Eloquente. *Quintilianus libro octauo.*

Cicero libro tertio Officiorum, Qui vinum fugiens vendat sciens. Vino de poca guarda.

Tunc & comparationem accipiunt mo-

re nominum in us, vel in tus desinentia.

Cupientior fame, quàm auri.

Cupientissimus tui.

Nulli desideratior, quàm mihi.

Desyderatissimus patriæ.

Cupientior fame, quàm auri. Ambicioso de fama, mas que de dinero.

Cupientissimus tui. Que te ama mucho, de desseo de ti.

Nulli desideratior, quàm mihi. Io lo desseo mas que todos.

Desyderatissimus patriæ. Muy desseedo en su tierra.

PARTICIPIA FACTA

nomina compositione.

Quæ compositione fiunt nomina, genitiuum asciscunt.

Indoctus pilæ.

Inexpertus belli.

Quanquam & horum simplicia simili modo vsurpantur.

Horatius in Arte, Indoctus se pilæ, discere, trochi se quiescit. Que no sabe jugar ala pelota, ni al tejo, ni al trompo.

Inexpertus belli. Que non es exercitado en batalla.

Centr

Contrà Virgilium, Expertos, ait, belli iuvenes.

DE NOMINIBVS VER-
balibus.

Omnia ferè Verbalia genitiuum admittunt, qui Verbis erat accusatiuus. Vt,
Colo agrum.

Cultor, Cultrix agri, Cultura agri.

Bibo Vinum.

Bibax Vini.

Cupio laudem.

Cupidus laudis.

Cultor agri. Labrador de tierra. Cicero pro Cneo Planco, Qui sancti, qui religionū colentes. Que guardan las cosas de la religion.

Bibax Vini. Buen bevedor. Vt, Bibo Vinum.

Cupidus laudis. Codicioso de ala bança. Ouidius, Cupidos studiorum quisque suorum.

Plinius, Natura hominum est nouitas auida. La naturaleza de los hombres es desleosa de cosas nuevas.

Auidus cibi. Desleoso de comer. Terent. in Eunio elo, Nam (auere pro cupere) est & oratoribus Surpatum. Cic. Offic. 1, Auemus aliquid audire & dicere.

Item que sunt affinia his: Vt,

Auarus laudis.

Ignarus omnium.

Studiosus tui.

Securus amorum.

Avarus laudis, Codicioso de loor.

Horatius in Arte, Præter laudem nullius avaris.

Quantilianus libro duodecimo, Neg, ego sum nostri moris ignarus. Yo se bien nuestra costumbre.

Ignarus omnium. No sabe nada.

Deliciarum ignarus. Ignorante de deleites. *Vegetio*.

Cicero Cecinna, Viri sunt optimi, & tui studiosi, & mei nec essarij. Que te aman mucho.

Virgilius, -*securus amorum Germanæ*. Seguro de los amores de su hermana.

IN BILIS.

Verbalia in bilis accepta passivè, dativo gaudent, ut participia in dus.

Flebilis, *Formidabilis omnibus*: id est, flendus, formidandus omnibus.

Horatius libro Carm. Multum ille quidem flebilis occidit. Digno de ser llorado de muchos.

Nulli flebilior quam mihi. No hay a qui en duela mas que a mi.

Omnibus formidabilis Gallica scabies. El mal frances debe ser temido de todos.

Linus, Et in asperis locis silex saepe impenetrabilis ferro occurrebat. Pedernal impenetrable resiste al hierro.

GENITIVVS

Additus nomini.

Omina substantiua quæ signi-
ficant rem possessam, mensu-
ram, siue numerum, aut relatio-
nem ad aliquid, genitiuum exi-

gunt. Vt,

Arma Achillis.

Cyathus vini.

Modius tritici.

Vlna panni.

Vncia auri.

Duo millia peditum.

Iugum aquilarium.

Mille nummum.

Par calceamentorum.

Tres decades questionum.

Comes Vlyssis.

Vxor Petri.

Amicus patris.

Princeps patriæ.

Rempossessam.

Arma Achillis, Las armas de Achilles.

Vestis Petri, Vestidura de pedro.

Brachialia Iohanne, Mangas de Iohanna.

Meniuram.

Cyathus Vini, Vn sorbo de vino.

Hemina Vini, Vn quartillo, dos taças.

Sextarius Vini, Media açumbre. *Affert eiusdē vini sextarios duos*. Trahe de mismo vino vna açubre.

Modium tritici, Vna hanega.

Lagena aque, Cantaro o barril.

Vna panni, Braçada, alna de paño.

Numerum.

Vncia auri, Vna onça de oro. *que olim quatuor ferè nostris ducatis resp̄debat*.

Mina argenti, Diez ducados: *Terentio*.

Duo milia peditum, Dos mil soldados.

Iugum aquilarum, Vna yunta de aguilas.

Mille nummum, V einti cinco ducados.

Par calceamentorum, Vn par de çabatos.

Par chirothecarum, Vn par de guantes.

Tres decades questionum, Tres dezenas de questions.

Comes Vlyssis, Compañero de Vlysses.

Vxor Petri, La muger de Pedro.

Amicus patris mei, Amigo de mi padre.

Vertitur hic genitiuus aliquoties in datiuum, accedente verbo Est: vt,

Hic est tibi pater.

Hic socer.

Illi consul.

Hic

Hic est mihi pater. Este es mi padre.

Terentius in Eunuchis, Samia mihi mater fuit.

Cic. ad Octavianum, Sit erranti medicina confessio.

Huic socer est. Es su suegro.

Dic etiam cum Terentio, Huius uxoris est mater. Es la madre de su muger, suegra.

A T T R I B U T I V A.

Cum significatur aliquid inesse: siue adesse cupiam, quod ad laudem, seu vituperium pertinet, trifariam effertimus:

Puer bonæ indolis.

Puer bona indole.

Puer bonus indole:

Et indolem, poeticè.

Vir maximi nasi.

Vir maximo naso.

Vir maximus naso:

Et nasum poeticè.

Quadrifariam aliquid tribuimus:

Vir admiranda doctrina.

Vir admiranda doctrina. Un varon de gran saber.

Vir admirandus doctrina.

Vir admirandus doctrinam.

Sic, Puer bonæ indolis, &c. Mochacho de buena criança.

Sed refert in quantum dicitur formula orationem sequantur.

quantur. Nam ut, *Vir admiranda doctrina.* & *Vir admiranda doctrina, prater dicit: ita, Vir admirandus doctrina,* & *Vir admirandus doctrinā plane licētis, quā ut ille recipiat.*

Suetonius, Cibi minimi erat. No era gran comedor.

Vir multiloci. Hombre de mucho passatiempo. *Ex Cicerone. Idem ad Octavianum, Marcus Antonius, Vir animi maximi, utinā etiam sapientis consilij fuisset.* Hombre de gran coraçon.

Idem de Senectute, Quā fuit imbecillus P. Africanus filius is, qui te adopravit, quā tenui aut nulla potius valetudine. Mal sano.

Sic, Vir nullus literis. Hombre de ningun saber.

Doctissimi re sunt tenui. Hombres de letras tie nen poco dinero.

Vir obscuro genere. De baxa mano. *Hoc postremum genus frequentissimum est, ut illud rarissimum.*

Virgilius, Oculos suffusa nitentes.
Tacitus de faminis, Nuda brachia & lacertos. nā & hoc historie seruit.

Sallust. Antonius pedibus ager, in pralio adese ne quibat. Cicero & Quintilianus dixissent pedibus agris.

SPECIES ET GENVS.

Species subijciuntur generi in genitiuo, siue in eodem casu per appositionem.

Nomen Catonis in te non quadrat.

Crimen

Crimen læsæ maiestatis.

Cùm essemus in terra Italiae, siue Italia.

In vrbe Romæ, siue Roma.

Nomen Catonis in te non quadrat. El nombre de Caron no te conuiene.

Plantus in Amphit. Nomen Mercurij est mihi.

Tranquillus in Claudio, Crimen maiestatis apud in dices motum. Crimen de lesa maiestad.

Cùm essemus in terra Italia, siue Italia. Como estuuiestemos en tierra de Italia.

In vrbe Roma, siue Roma.

Cicero, libro 5. ad Atticum, In oppido Antiochia.

Virgilius Aeneidas primo, Hic tamen ille Urbem Patani, sedesque locauit Tencrorum.

Cicero pro Plancio, Arborem fici nunquam vidisset. Sed casus similitudo vstatiior est.

SUBSTANTIVE POSITÆ.

Quædam adiectiua substantiuè posita, genitiuum admittunt: vt,

Multum lucri.

Paulum pecunie.

Quid habes negorij?

Quantum habebis pecunie, tantundem habebis fidei.

Plurimum vini.

Mini-

Minimum aque.

Item pronomina quædam:

Hoc negotij.

Id operis.

Quid illud mali?

Multum lucri. Mucha ganancia.

Terentius in Heaut. Na ille haud scit hoc paulum lucri, quantum ei Damni apportet. No sabe, que vn dinero le costara ciento.

Paulum pecunie. Vn poco de dinero.

Quid habes negotij? Que negocio tienes?

Plantus, Neque habet plus sapientia, quam lapis. No tiene mas de saber que vna piedra.

Terentius in Andria, Interea aliquid acciderit noui. Entre tanto se hara algo de nueuo.

Iuuenalus, Quantum quisque sua nummorum seruat in arca, Tantum habet & fidei. Quanto el hombre es mas rico, tanto mas tiene de credito.

Terent. in Phorm. Quid mihi lucri est te fallere? Que ganar yo en te enganar.

Plurimum vini, Gran cantidad de vino.

Minimum aque, Poca de agua.

Terent. in Andria, Nihil precii loci est relictum. No se haze nada por ruegos.

Ibidem, Nihil pol falsi dixi. No he dicho cosa falsa.

Cicero, Tibi autem idem consilij do. Yo te doy el mismo consejo. Sed hanc constructionem suo loco

TRA.

tractabimus.

A P P O S I T I O.

In summa, quoties substantiuum quacumque ratione refertur ad alterum substantiuum, additur in genitiuo, nisi addatur appositiuè.

Nam non satis est si concordet in casu, etiam si numero & genere dissideat.

Abstuli Maronem, meas delicias.

Virgilius in Alexide,

Formosum pastor Corydon ardebat Alexin,

Delicias domini.

Sic, Abstulisti Maronem, meas delicias. Has me quitado Vergilio, mis deleites.

DE ADIECTIVIS ET
S V B S T A N T I V I S.

Adiectiua nomina, Participia, Pronomina concordant cum suis substantiuis in numero, genere, & casu: vt,

Ex malis moribus bonæ leges natæ sicut.

Istam fortunam tui mores promeruerunt.

EX

Ex malis moribus bonæ leges natae sunt. De malis costumbres han nascido las buenas leyes. Nã legibus serundis nihil opus esset, nisi perperam vinceretur.

Ex Macrobio lib. 3. Saturnalium.

Istam fortunam tui mores promeruerunt. Tus virtudes han bien merecido esta fortuna. Cicero pro Murena, Homines tenues vnum habent in nostrum ordinem, aut promerendi, aut proferendi beneficij locum.

ADIVNCTIO.

Cum plura substantiua diuersi etiam numerici ac generis ad vnum adiectiuum referantur, bis fermè modis efferri solent:

Gloria non est expetenda, neque diuitiæ: vt in medio ponas, ad quod referuntur partes.

Non est expetenda gloria, neque diuitiæ: vt præponatur.

Gloria & diuitiæ non sunt expetendæ: vt postpositum conueniat cum proximo.

Aliquando ad vnum adiectiuum plura substantiua respondent. Fit autè trifariam: aut cū præponitur, aut cū sequitur, aut cū interponitur: vt,

Gloria non est expetenda, neque diuitiæ.

Non est expetenda gloria, neque diuitiæ.

Gloria & diuitiæ non sunt expetendæ. No deueno; desleçar gloria ni riquezas. In quibus adiectiuum

pr-

proximioris substantiui casum, genus, numerum sequi solet.

Gloria, diuitiæ, genus, non sunt expetenda: ut subaudias ista, idque neutro genere.

Si adiectiuum utriusque substantiuorum sigillatim non seruit, sed duobus vnus loco respondet: ipsum numeri pluralis, atque generis neutrius erit. Cornelius. Tacitus, Vinolentiam, ac libidines grata vsurpans.

Sic, Gloria, diuitiæ, genus, non sunt expetenda. Gloria riquezas y luaje no se deuen codiciar.

Ad hunc modum relatiuum se habet. Cicero, Eadem mente comprehendimus colorem, saporem, odorem, sonum, quæ nunquam animus cognoscet.

RELATIVÆ.

Relatiuum Qui, conuenit cum antecedente in numero & genere.

Placuerunt literæ, quas ad me dedisti.

Nisi figuratè loquamur:

Quas ad me dedisti literas, magnopere placuerunt.

Teren. in And. Id sibi negotij credidit solum dari: Populo ut placerent, quas fecisset fabulas.

Ubi placet nominatiuum subaudi, ut fabula placerent, quas fecisset.

Huc pertinent illa, Is, ille, idem, ipse. Nam cætera sequentis substantiui casum, genus, numerum sequuntur,

K

Ut *Suus sui, sine diuersitatis, Alius, alter, reliquus, cetera ceterum: sine accidentis, Qualis, quantus, quot, quotus. Ouidius, -intra*

Fortunam debet quisq; manere sua. Vbi antecedentior quisq; homo) ac relatiui suam) genus dissimile est.

Cicero de Finibus 5, Sed est forma eius disciplina, sicut ferè ceterarū, Vbi antecedentes (disciplina) & relatiui (ceterarū) dissimilis est numerus.

Cic. pro Cor. Bal. Qua sunt igitur mea partes? auctoritatis tanta, quantam vos in me esse voluistis: Vnus mediocris, ingenij minimè voluntati parus.

COMPARATIVA.

Comparatiua & Superlatiua genitiuum exigunt: Ut,

Sum minor fratrum: de duobus.

Sum minimus fratrum: de pluribus.

Et tunc exponantur per Inter.

Inter fratres: vel, ex fratribus.

Ad vnum sui generis comparatiuo, ad plures superlatiua vtimur cum genitiuo: Ut, Sum minor fratrum. De dos hermanos yo soy el menor.

Sum minimus fratrum. Soy el mas pequeño de todos mis hermanos. Hic de pluribus illhic de duobus fit sermo. Horatius in Arte, O maior iuuenū. ad duas enim Pisones, patrem & filium scribebat.

Eiusdè ante generis dicimus, cū sic soluitur oratio, Dexter pedū velocior: nēpe vnus ex pedibus. Digitorū longissimus est medius: scilicet qui vnus ex digitis est.

Quod obsoniorum suauissimum fuit? Qual bianda hal-

hallastes de mejor gusto?

Vter leporū est suavior? El qual de dos liebres es mejor?

Nam comparatiua, cū exponuntur per quā, ablatiuum asciscunt.

Præstantior te.

*Eloquentior omnibus, præterquam Cicero-
ne: id est, quā Cicero.*

*Ad unum plurisve diuersi generis comparatiua
ablatiuum dantur.*

*Cic. ad Octavianum, Quæ non posterior dies acerbior
priorē? & quæ non insequens hora antecedente cala-
mitosior populo Romano illuxit?* Las cosas de los Ro-
manos, van siempre de mal en peor.

Lupo edacior. Come mas que vn lobo.

Arenis sitientior. Bebe mas quarena.

Minerva doctior. Mas docto que el que le amōstro.

Græcus vanior. Rey de los mentirosos.

Cicero reliquit omnibus eloquentior. Quas formulas
præstaret pueris proponere, quā illa, quæ in scholis pro-
uerbia, cū nec vllam proverby facie habeant, vocatur.

*Quod si cōparatiuū sequitur (quā) proximus ca-
sus similis præcedenti erit.* Cic. 1. Offi. Nihil autem est
amabilius, nec copulatius, quā morū similitudo.

Auidior voluptatum, quā pecunie. Mas codicio-
so de placeres, que de vino.

Paulo venustior est Gellius, quā Macrobius.

*Idem reddimus circuitione per aduerbia (magis)
& (minus). Minus appetens laudis, quā pecunie.*

Menos ama la honrra que al dinero.

Huic finitimū (potius) & (nō perinde): Ut, Non per inde avidus pecunie, quā voluptatum.

Neque huius quide puer faciat divisionum myriades, quibus fere prater rem, infirma puerorum ingenia ille oneravit.

Additur & alter ablatiuus, significans modum excessus.

Est maior te quatuor annis.

Digito lato te procerior. Multò potior.

Comparatiua alterum ablatiuum non recusant in quo fit auxesis.

Est te maior quatuor annis. Es maior quetu de quatro años.

Digito lato te procerior. Mas alto que tu de vn dedo

Infinitis partibus venustior. Sin comparison mas hermoso y gracioso.

Multo potior. Mucho mejor.

Multis partibus prastior. Mucho mas excellēte.

Nimio doctior. Mucho mas sabio.

Longè melior. Muy mejor.

His omnibus accrescit comparatiui virtus: illis autem elenatur.

Pauco doctior. Poco mas docto.

Nihilò ditior eris. Tu denada seras mas riquo.

Ne tantillo quidem melior eris si diues fueris. Por ser riquo, tu no mejoraras de vn pelo.

Multò & longè apponuntur & superlatiuus.

Multò omnium potissimus.

Long

Longè pessimus omnium.

Superlatiuus amplificatur uſdem aduerbyſ, quibus comparatiuus, longe, multò. Quintil. lib. 2. Ratio declamandi, ut eſt in omnibus nouiſſimè inuenta, ita & multo eſt uſiſſima. Muy uſiſſima, Teren. in Eunuchò, Is quaſtus nunc eſt multò uerrimus. Grandiſſima ganancia. Idem, Longè omnium, quos quidè mihi audire cõtigat, preſtantiſſimus. Excellentiſſimo ſobre todos quãto io nache oydo. Hu accedit (facile.) Cic. pro Rabirio, & nũ totius Gracia facile doctiſſimũ. Id eſt nõ dubiè. Sin duda el mãs docto de toda la grẽcia Haellenus hæc in Vallæ lectione uelut uia præſent.

D I S T R I B U T I U A E T

P A R T I T I U A.

Item, Nomina partitiua, aut partitiuè poſita, uelut Quiſque, Quiſquis. Quicũque, Quidam, Quis interrogatiuum, & Quis, pro aliquis: Aliquis, Uterque, Neuter, Uteruis, Utercumque, Nemo, Nullus, Solus, Unus, Medius.

Quiſque huius nationis.

Unumquodque animantium.

Prouocat unumquemlibet ueſtrum.

Utrum horum manus, accipe.

Partitiua, quorũ hic ſylua eſt, genitiuum petunt numeri pluralis, aut ſingularis nominis collectiui.

Quiſque huius nationis. Cadauno deſta nation.

*Teren. in And. An quisquã gentiũ est aque miser
ut ego? V numquodq; animantiũ. Cadaun animal.*

*Prouocat Innumquemlibet vestrũ. Desafia à qual
quieres de vosotros.*

*Vtrum horum manus accipe. De estos dos toma el
que quisieres.*

*Teren. in Andria, Mitte orate: Vna harum quacuis
causa me, ut faciam, monet.*

*Hic in isto breuior essem, nisi primo Copia Erasmi de
his vocibus extaret caput, nõ minus doctũ, quã elegã.*

Exponuntur per Inter, vel Ex.

Vnus omnium: id est, solus omnium.

Medius duorum: id est, inter duos.

Et, Dimidium animæ.

*Vnus omnium. Id est, solus inter omnes. Cice. in Lælia,
Quem vnũ nostræ ciuitatis. & ingenio & industria
præstantissimum audeo dicere. Io orate dezit que era
en ingenio, y industria el vno de los mas excellẽte
de la ciudad.*

Medius duorum, El que esta en medio de dos.

Animæ dimidiũ. Al qual yo amo como ami mismo.

*Cicero primo Officiorũ, Quorum vterq; suo studio de
lestatu, contempsit alterum. Pro eo quod est, ex quibus.*

Itẽ Alter, Alius, & his æquipollẽtia pro
nomina, Hic & Ille, & aduerbium Parium.

*Cic. Offi. i. Quorum alter te scientia augere potest,
altera exemplo. hic alter & altera partes totius sci-
licet quorum signatim sumũ. Vnde partitiua appel-
lantur, quod pars à toto seducatur.*

Cic

Cic. lib. 2. de Oratore, Sed eorū partim in pōpa. partim in acie illustres esse voluerunt. Quae particula nūquā non geminata legitur: sed cū genitiuis, pro (aliqui) vetuste, authore Gellio lib. 10. ca. 13.

A P P E N D I X. I.

Quanquā in his genitiuis significans totum, in alium casum saepe vertitur.

Quis hominū vidit? Et, Quis homo vidit? Neuter Catoniam. Et, Neuter Cato.

Animantium, vel animantia, alia sicut volatilia, alia reptilia.

Terēt. in Phorm. Quis homo est? Que hombre es? Cice. pro Corne. Balbo. Quis nostrū est, cui non illa civitas sit huius studio, cura, diligentia commendatiore? Et, Quis hominum vidit? Qui en lo ha visto?

Animantium, vel animantia, alia sunt volatilia, alia reptilia. De los animales los vnos volan, los otros van el vientre contra tierra.

A P P E N D I X. II.

Ad hanc formā pertinent, Quotus, Quotusquisque, ordinem significantia numeralia.

Quotus eras conuiuarium, seu conuiuia?

Quintus regum Romanorū: id est, inter reges. Sapientium octauus.

Quanquā in hoc postremo non tā ordinē significat, quā numerū simpliciter: vt in illo,

Dic quotus esse velis.

Terent. Qui esse primos se omnium rerum volunt.

Cic. in Tuscul. Quotus enim quisq; philosopharum.

Quotus eras conimarum, aut conuina? Quantos grades al conuite?

Quintus regum Romanorum. El quinto Rey de los Romanos.

Horat. in Serm. Sapiens octauus. Que se aiuta al numero de los siete sabios. nempe qui sibi multū tribuat in sapientia. Quotus pro quot. Mart. Dic quotus, & quāti cupias cenare. Di me quantos soys, y quanto quieres despende por cenar?

DATIVVS POST NOMEN
COMMUDI, AUT INCOMMUDI.

Adiectiua quæ cōmodum, aut incōmodū significāt, aut relationē ad aliquid, datiuum exigunt: Vt, Rē tibi permolestā, mihi iucundam, tibi perniciosam, mihi salutarem.

Plaut. in Epid. Volo te verbis pauculis, si tibi molestū non est. Si no toma y enojo, os querra de, ir de palabras. Cic. pro Archia, Erat temporibus illis incundus Q. Metello illi Numidico, & eius Pio filio.

Vulgo diceretur placens.

Hac res mihi incūda est. Esta cosa me plaze.

Tibi perniciosa. A ti dañosa.

Mihi salutaria. A mis prouechosa.

Cicer. pro Milone, Nec nobis tā salutarē hęc in iudicādo literā, quā illam tristē dedisset. Mas antes nos huiera condénado que delibrado. Vide Bud. in Pāde

Etas,

Est, a, salutaris, c, litera tristis: nempe condemnationis nota. Idem in Lelio, V trique nostrum admodum gratum feceris. Ilareis gran plazer a los dos.

R E L A T I V A.

Aptus, Accommodus, Idoneus, Vtilis:

Inutilis bello, siue ad bellum.

Natus glorie, & ad gloriam.

Obnoxius illi.

Amicus huic, & huius.

Similis, Dissimilis huic, et huius.

Diuersus huic, vel ab hoc, Affinis cognatus huic, vel huius.

Nam cum huiusmodi substantiuè capiuntur, genitiuo magis gaudent.

Cicero pro lege Manilia, Quom ad omnia vestra memoria bella conficienda, diuino quodã consilio natus esse videatur. Pareçe ser nascidio, para este hecho, al qual es tan propitio.

Ibidem, Qui se patrie, qui civibus suis, qui laudi, qui gloria, non somno, non conuiuio, non delectationi natos arbitrantur. Que piensan ser nascidos para aprobechar a su tierra, y para ganar honrra, no para dormir, ni tomar sus deleytes.

Plantus in Pæn. Mihi est obnoxius. Es bien teniendo a mi.

Terentius, Amicus nobis iam inde à puero. De niñez es nuestro amigo.

Idem in Formione, Solus est homo amicus amicorum.
Es vnico en amicitia.

Idem in Adelpis, Similis est maiorum suorum. Se-
meiante a sus antepassados.

*Cicero lib. 5. de finibus, Non video cur non potuerit pa-
tri similis esse filius, Idem, Non alienus à Scuola stu-
dii.* Haze como Scquola.

Item, Aliena orationi nostra. Contraria a nue-
stra opinion.

Affinis sceleris. Participante en el maleficio.

*Terentius in Adelpis, Hegio ha est cognatus proxi-
mus, affinis nobis. Quintilianus lib. 8, Vicina virtuti-
bus vitia.* Por poca cosa caemos de virtud en vicio.

ACCVSATIVVS POST

nomen spatij, mensurae.

*Quæ certum magnitudinis modum signi-
ficant, accusatiuum admittunt.*

Longus, Latus, Altus, Crassus,

Turris alta trecentos pedes.

*Liber crassus tres digitos, siue trium digi-
torum crassitudine, & ducentorum pe-
dum altitudine.*

Turris alta trecentos pedes. Torre alta de trezien-
tos pedes.

Liber crassus tres digitos. Gruesso de tres dedos.

CIRCUMTIONIS VIS.

Quaedam per circumlocutionem accusa-

guntur

tuam admittunt: Ut,

Non sum id nescius: id est, non ignoro.

Cuius generis sunt & illa:

Eius rei mihi venit in mentem: id est, recordatus sum.

Et, Id mihi anus iudiciū fecit, id est, indicauit.

Et, Opus est mihi hac re.

Pluribus verbis cum id, quod uno, aut paucioribus certe dici potest, explicatur, circuitio est: cuius interim ea est virtus, ut vocis, cui respondet, casum admittatur.

Turpilium in Epielero apud Nonium, *Et enim scies, que fuisi nescius. Cum accusatio, pro eo quod est, que ignorasti.*

Eius rei mihi venit in mentem. Genitiuum habet, quod respondeat illi, Recordatus sum.

Terentius in Adelphi, *Neque ea immerito Sostрата credit mihi, me psaltriam hanc*

Emisse: id anus mihi iudicium fecit. Me lo hizo saber. Dicam potius cum Cicerone ad Octavianum, Illud vero quod & presentis doloris est iudicium.

Terentius in Andria, *Quid verbi opus est? Que cuple tantas palabreas? Habet ablatiuum, ut ego, cui significatione est simile.*

In Phormione, *Nunquid est, quod opera mea vobis opus sit? Si hay algo en que os pueda seruir? Pro indiges.*

Et cum infinitiuo.

Ibidem,

Sed opus est mihi, Phormionem ad hanc rem adiutorem dari.

Et adiectiue, Dux & author nobis opus est. Tene-
mos falta de vn capitán, o guidon: Ex Cicerone in
Epistolis.

Cuius generis sunt & illa. Terentius in Andria,
Ab, quanto satius est, te id dare operam,
Qui istum amorem ex animo amoueas tuo, &c. Pro
eo quod est, te id curare.

Idem in Adelphis, Idne estis authores mihi? Id est,
suadetis?

Plautus in Truculento, Quid tibi hanc notio est, in-
quam meam amicam? Id est, hanc cognoscu. & ei ac-
cusativo verbale iungitur.

Sic Terentius in Eunucho, Quid huc reditio est? Pro,
Quid huc redisti?

Sic dicimus, Cordi est mihi id est, placet.

Et, Suppetias ferre alicui: id est, auxiliari.

Vt in summa dicam, Latine serpit hac circuitionis
vis, in qua circumspecto iudicio opus est.

ABLATIVVS POST Nomen.

Dignus & indignus ablatiuum ascii-
sciunt.

Dignus est honore.

Dignum est illo.

Dicimus tamen, Dignus vt honoretur.

Dignus quem omnes honorent.

Et, Dignus honorari ab omnibus.

Cic

*Cicero de Senectute, Praclarum respōsum, & docto
homine dignum. Respuesta digna de hombre sa-
bio.*

*Terentius in Eunuchis, Et tu indignus qui faceres
tamen. Tu no eras digno de lo hazer.*

Dignus ut honoretur. Digno de ser honrrado.

Datur infinitivo, sed in carmine. Martialis,

Dispercam, si tu Pyladi prestare matellam

*Dignus es. Que yo muera, si tu eres digno de de-
scalçar à Pylades.*

*Non perinde v̄sitatum est, Militia est operis altera
digna tui: apud Ouidium. & Cicero de Arusticum re-
spōsis, Et non esse in hac ciuitate dignum huius im-
perij: dicit.*

Item Vacuus, Onustus.

Vacuus curis.

Onustus diuitiis.

**Pauper, Diues, Plenus, Inanis etiam geniti-
uum admittunt.**

*Copia nomina & inopia, genitiuum siue ablatiuum
admittunt.*

*Quintilianus libro primo, Et qui pleni sunt huius-
modi impedimentis grammaticorum commentarij.*

*Plantus in Epid. Plenus consilij es. lleno de con-
sejo. plenus amoris. Muy amoroso. Virgilius,
Que regio in terris nostri non plena laboris?*

*Terentius in Eunuchis, Plenus rimarum sum. No
tengo nada secreto.*

*Sallustius, Ager aridus, & vacuus frugum. Ste-
ril sin furto.*

Cie

*Cicero Attico, Sin eris ab isto periculo vacuus. Fue-
ra deste peligro. Vacuus curis. Sin cuydado.*

*Dives agris. Riquo en possessionses. Ouidius. Dives
epum, Virgilius.*

*Cicero secundo Tusculanorum, O Verborum inept
interdum, quibus abundare te semper putas.*

*Ouidius, Sanguinis atque anima corpus inane fuit.
Sinse anima.*

PRONOMI- NVM CONSTRV- CTIO.

Genitiui primitiuorum.

MEi, tui, Sui, Noſtri, Veſtri, geni-
tiui primitiuorum ponuntur cum
paſſio ſignificatur. Nam cum a-
ctio, adduntur poſſeſſiua, Meus, Tuus,
Noſter, Veſter.

Languet deſyderio tui: nempe quo tu
deſyderaris.

Fauet deſyderio tuo: quo tu deſyderas.

Item, Pars tua: que tibi debetur.

Pars tui: id est, manus, aut pes, corpus, animus.

Imago tua: quam tu possides.

Imago tui: quæ te representat.

Posseſſiuorum ſum popularis ſermo demonſtrat: Meus. Myo. Tuus. Tuyo. Noſter. Nueſtro. Veſter. Vueſtro: niſi quòd repetitioni natum pronomen (ſuum) ſcrupulum iniicit: quo te lector ſuo loco expediam.

Plautus in Perſa, Tua merx eſt, tua indicatio eſt. Pues que la mercaderia es tuya, tu le pomas el precio. Puta tuum eſt indicare.

Terentius in Phormione, Amicus ſummus meus. Grandiſſimo amigo mio.

Idem in Adelpbis, Meus gnatus eſt domi.

Pars tua. Tu parte.

Cicero Officiorum primo, Ipſe ad meam utilitatem ſemper cū Græcis Latina coniunxi. Ami prouecho.

Salluſtius in Ciceronem, Graniter & iniquo animo maledicta tua paterer. Los males, que tu dizes tus maldiciones. Maledicta tua, nempe quibus maledicis.

Cicero Curioni, Sed quia tua voluntas ea videbatur eſſe: Id eſt, quia ſic volebas.

Idem de Senectute, Mea eſt descriptio. puta deſcripti. Io lo he anſi ordenado.

Plautus in Menach. -quid vides? M E S. ſpeculum tuum. M E N. Quid negotij eſt? M E S. tua eſt imago: tam conſimilis eſt, quam poteſt. Es te muy ſemeiante. Ut ſit poſſeſſiuum pro primitiuo, aut codex mendosè ſcriptus.

Nam

Nam tua imago est, quam ipse possides. Que es a ti. etiam que alium a te representat. Tui vero imago, que te representat. Hecha à tu semeiança.

Fauco desyderio tuo. Favorezco a tus desseos. scilicet quod tu desyderas. Vides in his exèplis, si verbum agentis finitime significationis extat, posse sibi substantiuum in ipsum solui, quo modo actio in possessiuus significatur.

Cicero in Paradoxis. Cato autem perfectus, mea sententia Stoicus: Id est, ut ego sentio. Ami pareçer. Interim enim possessionis sensus, alterius sensus est: ut nihil mirum, actiue & possessiue in eundem intellectum ferri.

Sed que possessio significatur dicenti Amor meus, Ellemor que tengo: ea volens nolens deiciatur, si primitiuo (mei) possessiuum commutes: ut, Mei amor. Ellamor quo otro me tiene. Nisi quis cum Ouidiano, Narcisso uteretur amore sui. Quintilianus libro sexto, Amor mei vicit etiam matrem suam. Io era mas amado de el que de su madre.

Idem, Sed ut aliquid prestaret patrie utilitas mei. scilicet ut ex me ad ciues meos aliqua maneret utilitas. La utilidad, que parte de mi.

Tua vxor facit omnibus copiam sui. Tu muger a todos estiendo le pierna.

Virgo aliquid tui perdes, si studiosis patientem accommodaueris aurem. Douzella bos perderéis le virginidad, si escuchais los que los estudiantes os ditan.

Sallustius, Et quoniam vita ipsa, qua fruimur, breuis est, memoriam nostri quam maxime longam efficere rectius esse videtur. Pues que nuestra vida es
corta,

corta hazamos que la memoria de nosotros sea luenga. *Memoriam nostri profecto dixit, qua alij de nobis recordantur. Terent. in Adelpbis, Tetigin' aliquid tu?* He es tocado en algo? *Qua dicitur pars tui.*

Languet deſiderio tui. Tiene mucho deſſeo de ver te. *Nempe quò tu deſideraris.*

Cicero Tironi, Paulo facilius putari poſſe me ferre deſiderium tui, ſed plane non ferro. Penſe que tu abſentia no me ſeria tam graue mas del todo no la puedo ſuffrir.

Deſiderium tui, dixit abſentiam qua deſideraris volens nolens. Haun que no quieras. *Qua cauſa eſt, cur in primitiuorũ genitiuis paſſio ſignificari dicatur. Subſtantiuus igitur, quorum intellectus ab alio, quam à pronominis ſenſu habetur, genitiuos mei, tui, ſui, noſtri & veſtri apponimus.*

Cicero ad Atticum, Tui, ait, ſermonibus. Las palabras que diſe de ti.

Idem Curioni, Expectationem tui concitaſti. Gran fama y eſperança de ti.

Hic ſubtexam luminis gratia, Quacunque diſſio verbalis, aut ei affinis, verbum denique genitiuum exigit, genitiuus mei, tui, ſui, &c. (ſi recepta conſuetudini credimus) gaudet.

Cicero Curioni, Nihil poteſt illo fieri humanius, nihil noſtri amantius. No hay coſa que mas nos ame.

Idem, Ad nos amantiſſimos tui veni, Viene a nos, que ſomos tus grandes amigos.

Terentius in Phormione, Noſtri noſmet paritet de quo ante diximus.

Sulluſtius, Alieni appetens, ſui profuſus Codicio ſo de lo ayeno, prodigo de lo ſuyo.

Quintilianus libro primo, Iuvenes, sed nimium amantes mei temerario editionis amore vulgauerunt. Que me teman grande amor.

Quod in vniuersum praciperem, nisi ex omni verborum numero tria: Est, Interest, & Refert, eximij sua suaderet: quorum interest & refert, ablatiuos mea, tua sua, nostra, & vestra recipiunt, dissimulato substantiuo (re) in Verbis Interest & Refert. (Est) autem, possessiua nominadi casus, meum, tuum, suum, nostrum, & vestrum flagitat. Terentius, Nostrum est intelligere. A nosotros conuiene entender lo. Sed de his satis multa ante dicta sunt.

Aliquoties vtriusque coniungitur: vt, Nostra tui memoria: id est, quam nos de te habemus.

Erud tuus est sermo, si in eodem membro primitiuum eum possessiua vsurpes, obseruata superiore differentia.

Cicero Cornificio, Grata est mihi vehementer memoria nostri tua. Plazer tengo, que te acuerdas de nosotros.

Idem ad Atticum, Vehementerque tua sui memoria delectatus. Alegro se mucho de que tu tienes memoria del.

Erasinus primo Copia, Idem nostra tui memorie vt eaque finis erit.

Ibidem, Non alius nostra tui memorie, quam lucis erit interitum. No te olvidare iamas.

POSSESSIVA PRONOMINA.

Possessiua, adiectiua sunt, & non recusant

Sant aliquando genitiuum.

Mea ipsius causa.

Tua solius, aut vnius opera.

Meos flentis oculos.

Valla filij, eius sensum hic non satis callent, quare sic habeto: Possessiva meus, tuus, &c. atque genitiuorum primitiui, mei, tui, sui, nostri, & vestri, quintuplices genitinos adliua affectionis duntaxat admittunt.

Primo, genitinos numeri cardinalis, duorum, trium, quatuor, &c. Linus, Nosler duorum euentus ostendat, vtra gens bello sit melior.

Deinde, genitinos tres, vniui, ipsius, solius. Cicero, Dico mea vnius opera. Rempublicam esse liberatam. Por sola mi diligentia.

Præterea, genitinos particularium & vniuersalium, ut omnium, cuiusq; quibus accedunt multum paucorum. Cicero, 3. de Oratore, Voluntati vestra omnium parui. Obedecido he ala voluntad de todos vosotros.

Quarto, genitinos participiorum. Cicero, Lentulo, Nostram fidem & amore tui absentis, presentes tui cognoscent. Tus amicos, que lon aqui presentes conoiceran el amor, que yo te tengo en tu absentia.

Ouidius, Et nostros vidisti flentis ocellos, Tu dic cum Erasmo, Et meos vidistis flentes ocellos.

Postremo, genitini gerundiorum, aut gerundiuorum. Cicero in Oratore, Lucium Crassum quasi colligendi sui causa, se in Tusculanum contulisse. Por rehaizerse vn poco, o recrearte.

In quibus exemplis possessiva adiectiua facie spro

primitiuus *mius, sis, nostrum & vestrum*, illis adiectiuorum genitiuis subseruiunt, substantiuu scilicet partem agentia: quod prudentissimus interpres *Valla*, natura repugnante, fieri scriptum reliquit: cui sententia lector facile accedet, obseruans relatiuum (qui) ex possessiuo ipsis pendere.

Cicero Terentia, sed omnia sunt mea culpa commisse, qui ab eis me amari putabam, qui inuidebant.

Terentius in Anania,

Eum id mihi placebat, tum uno ore omnes omnia

Bona dicere, & laudare fortunas meas,

Qui ynatum haberent tali ingenio praditum. *Vbi Valla* placet relatiuum (qui) antecedens (mea) possessiuum pro primitiuo (mius) habere: quod & ipse probarem, nisi hoc maiori operi deberetur. Ceterum alios genitiuos non recusant, qui passiuè accipiuntur.

Cicero Curioni. Et quoniam meam tuorum erga me meritorum memoriam nulla ynquam delebit obliuio.

La memoria que yo tengo de los bienes, que me has hecho, nunca se perdera. *Vbi* obseruet puer contextum illum, Meam tuorum meritorum memoriam.

Idem ad Atticum, Vehementèrque tua sui memoria delectatus. nempe qua de se recordaris.

Alios autem genitiuos, puta aeliuè significationis in consortio suo non sustinent. Quare ne dixeris, Misere-re mei peccatoris: sed, Misere-re mei qui sum peccator: ibi aelio significatur.

In illo *Terentij*, possessiuum substantiuum est, Ego meorum solus sum meus. No tengo amigo, que mi mesmo.

NOSTRUM ET VESTRUM.

Nôstrum & vestrum, genitiui plurales,
gand

gaudent nominibus distributiuis, aut parti-
tiuis: *Ut,*

Nemo *uestrum.*

Vnusquisque nostrum: id est, ex nobis.

Item comparatiuis & superlatiuis: *Ut,*

Maior *uestrum.*

Maximus natu nostrum.

Terentius in Andria, Nunquam nostrum verbum fecit. Nunqua nos dixo palabra.

Nemo nostrum. Ninguno de nosotros.

Vnusquisque nostrum passus est animum. Qualquiere de nosotros a padecido la esquinancia.

Maximus natu nostrum ibit. El maior de edad de nosotros ira.

Cicero contra Rullum, de maiori uestrum parti. It est frequentior loquendi usus, quo modo non semper authores locuti sunt, ut eadem doctissime more suo annotauit in Commentariis Græca lingua.

RECIPROCA.

Sui, sibi: Suus, sua, suum, non nisi reciproce ponuntur: hoc est, ut reflectamur ad id quod præcessit in eadem orationis parte, aut annexa per copulam.

Ille sibi placet.

Petrus odit suos.

Orat. ut suo faueas filio.

Reciproca sui & suus, cum compositi sui ipsius, sui met. plus, in su sunt, quoties tertia persona sensuum in ipsam ratorquent, Iohannes memor sui.

Sibi benefacit, qui benefacit amico.

Se Petrus diligit.

Ille sibi placet. Contenta se de si mesmo.

Quintilianus libro primo, Necessè est sibi nimum tribuat, qui se nemini comparat.

Aut in rem personæ tertiæ.

Petri adit suos. Quere malos suos.

Patrem sequitur sua proles, ex Virgilio.

Sed cum lapsus sit facilis, memineris in su horum pronominum, reciproci locum non esse, nisi cum verbis personæ tertiæ, aut in eadem orationis parte, aut annexa per copulam.

Orat. ut suo faueas filio. Ruega te que fauorejas a su hijo.

Terentius, Dicit vera, si se amas, ut ad sese venias.

Nisi orationi participium, nomen de intextum sit, quod verbi tertiæ personæ intellectum habeat: nam tunc etiam reciproci inuidentur.

Horatius, Finge sibi conuenientia enique. Nam soluitur sic, Finge tuique, que sibi conueniunt.

Cicero de senectute, Athletasque se in eurricalis exercentes. Videret. Nempe qui se exercebant. quo modo Latinum est, Vidi Petrum memorem sui. nam retum esset, Vidi Petrum, qui sui recordabatur. Satis enim est, ad verbi tertiæ personæ sensum reciproca referri. Verbi autem tertiæ personæ sensum appellat participium, nomen de ei respondens. Quintilianus libro

bro nano, Nam etiam cum iudicium meum ostendero, suam tamen legentibus relinquam.

Non desuerunt qui Latine dici crediderint, Tu venisti secum: quod populari orationi affinis sit, Veniste configo. Sic, Ego veni secum. Io soy venido con el. tanquam Latinam linguam oporteat Gallica servire. Quare illud non omitam, in quo vertitur reciproci cardo, reciproci sum solum probari, cum eundem intelligimus, qui precessit. Quod si alium ab eo qui precessit, significamus, utimur pro nomini bus, hic, ille, ipse: ut, Petrus amat se, puta Petrum. A si mesino. Petrus amat illum, scilicet Ioannem Iunium. A vu otro. Hac inter prima elementa ponenda duxi.

DEMONSTRATIVA.

Demonstratiua, cum substantiue ponuntur, admittunt genitiuum, ut dictum est.

Hoc noctis.

Id temporis.

Illud accessit mali.

Plautus in Amphitruone, Qui hoc noctu à portu ingratu exierant. Esta noche.

Cicero, Ad me venturos esse id temporis pradiexam. Pro eo tempore.

Gellius, Si libri copia fuisset hoc temporis.

Illud accessit mali. Aquel mal sobreuino.

Terentius in Adelphis, Edormiscam hoc illi. Dormite este vino.

In Eunuchis, Dy bani, quid hoc morbi est?

IDEM CVM DATIVO.

*Idem datiuum adiungit vel ablatiuum,
interueniente praepositione.*

*Idem facit occidenti: id est, quod occi-
dens.*

Idem huic, aut idem cum hoc.

*Horatius in Arte, Inuitum qui seruat idem facit
occidentem. Guardar vn hombre por fuerça es como
infiarfe.*

*Erasmus in Chilidibus, Eundem inquit, cum pro-
ximo sensum habet. Id est, similem.*

NOMINATI-

VVS POST AD-

VERBVM.

N & Ecce demonstrantis, nomi-
natio, seu accusatio. inquitur.

En quatuor aras.

Ecce rem.

En lupus in fabula.

En animum & mentem.

Habent

Habent autem inflexibiles partes miram quãdam in contextu vim ac potestatem, quam cum in transitu, velut aliud agentes, Grammatici tractent, eorum syntaxis omnes numeros habere nõ potest. Adollus enim accepimus, in earum usu non minus quam permutato genere delinqui. Quare altius eius rei ratio repetenda fuit, unde fundamenta iaciuntur coniungendarum Vocum, quarum rationem fidelis præceptor aperiet, apertam animo infiget puer: infixa imitationi, qua artis bona pars continetur, tradet.

En & Ecce demonstrantia aduerbia, amant nominatum & accusatiuum. Virgilius in Daphnide, En quattuor aras. Idem, En Priamus. Eosequi a Priamo.

En gladiolus scriptorius. He aqui el templeplomas.

En lupus in fabula. Aquel de qui en hablamos. Terentianum est: Vbi in incrimenit de quo sermo trat.

Iuuenalis, En habitum.

Quintilianus, En improbitas. La gran maldad. Reprobando enim (en) itimur. Et Cicero pro Deiotaro, En crimen, en causa, cur regem fugitiuum, dominũ seruus accuset. Cosa fea.

En animum & mentem. La gran boueria.

Cicero, Ecce tibi status noster.

Ecce accusatiuum dure tribuit Plantus in Bacch.

Ecce, inquit, me.

GENITIVVS POST AD-

VERBIVM.

Superlatiua genitiuum exigunt.

Pessimè omnium dixit.

Qui omnium optimè fecit.

Que superlativi gradus sunt, à posteriori genitiuis gaudens. Pessimè omnium dixit. Hablo muy mas mal que todos los otros.

Qui omnium optimè fecit. El qual ha hecho mejor que todos.

Plinius, Lynces clarissimè omnium quadrupedum cernunt.

ADVERBIA LOCI AC

TEMPORIS.

Adduntur aduerbijs loci ac temporis genitiua ferme bi:

Vbi gentium.

Eò impudentiæ ventum est.

Quò terrarum,

Nusquam gentium.

Hūccine rerum venimus?

Vbius, Quòuis terrarum.

Eo loci redacta est.

Tunc temporis.

Loci ac temporis aduerbia in genitiuum ferantur. Cicero ad Atticum, Tu autem abes longè gentium. Ibidem, Vbi terrarum esses, ne suspicabar quidem. Eui que ticta. Idem sonat, Vbi gentium.

Cor-

Corne. Ituram quòq; terrarū. A qualquiere tierra.
Terent. Te interea loci cognouit. Iustinius, Tunc tem-
peru Cambysi Persarum mediocri viro.

Èo impudentia ventum est, sermo receptus, pro eo
quod est. Ad eam impudentiam: cuiusmodi, Èe loci re-
ducta res est. La cosa es reducida hasta vn tal pũcto

Persius, -hūccine rerum Venimus? Caesar. Èo discor-
dia ventum est. Venido han, venido hemos a tal dif-
cordia. Nusquam gentiū inueniri potest. No se puede
hallar en algun lugar. Ex Terentio in Adelphis.

Nam Minimè gentium, monadicon est,
genitio festiuitatis causa addito.

Terentius in Phorm. Meritōne hoc meo videtur sa-
elum? v. minimè gentium. Pro eo quod est, Omniū gen-
tium iudicio minimè est factum, si Fcilo credimus.

PRIDIE ET POSTRIDIE.

Pridie Calendarum, siue Calendas.

Postridie eius diei.

Postridie quàm discesseras.

Postridie quàm venires.

Aduerborum (pridie) & (postridie) varia est synta-
xis: nam tum genitio, tum accusatio seruiunt.

Cicero ad Lentulū, Quòd illam sententiam Bibuli
de tribus legatis pridie eius diei pregeramus. El dia an-
tes. Pridie enim significat precedenti die: quemadmo-
dum Postridie, postero die. El dia apes: latiusque patet
quàm perendie, quæ vox post cras vulgò sonat: et, Po-
stridie hilaria te visam. Io os ire ver el primero dia
de quaresma.

Titus

Titus Liu. Inde et postridie Calendas ac Nona eadem religio esset. Postridie Calendas. El segundo dia del mes. Et Pridie Calendas. El postero del mes.

Casar de bello Gal. Postridie eius diei Casar praesidium utriusque castris, quod satis esse visum est reliquit.

Postridie eius diei. El dia apres.

Est ubi genitium desyderatur. Terentius in Andria, Venit ad me Chremes postridie elamitans. Suple, Illius diei, quo haec gesta sunt.

Postridie quam discesseris. Ende spues que partites, peritorum sermo est.

INSTAR.

Instar montis.

Instar pecudis.

Aduerbio instar genitium apponimus. Virgil. Instar montis equum diuisa Pallada arte. Accedificant. Grande como vn monte.

Cicero, Hexametrorum instar versuum. Et la metura de versos exámetros.

Hac enim vox, Vallæ auctore, significat ad æquæ rationem, vel ad mensuram.

Nonnunquam tamen similitudinis vicinia accedit.

Cicero M. Catonem, Exigerant autem, quæ sunt nos vici instar, sed vobis, quod erit. A manu caput. No parecia aldeia, ma ciudad.

Item Partem, Multum, Satis, Abundè vici, vice nominum poni videntur.

QUAN

Quantitatis adverbial (satis) & (abunde) genitivus
iuncta, nominis officio funguntur.

Virgilius, Terrorum & fraudis abunde. Id est abun-
dantia.

Martial. Ohe iam satis est. In his enim (abunde) &
(satis) pro nominativis nominum posita sunt.

Cicero de Senectute. Tantum cibi & potus ad-
hibendum est, ut reficiantur vires, non oppriman-
tur.

Suetonius in Casare, Potentia glorięque abun-
de est.

Idem, Satis testium est à me datum. Plautus in Mi-
lite, Tibi dimitiarum affatim est.

Quintil. lib. 2, Licet enim satis exemplorū ad imi-
tandum ex lectioe suppeditet, tamen vna illa (ut di-
citur) vox alit plenius, præcipueque præceptoris. Idem
lib. 12, Cum satis in omne certamen virium fecerit. Et
lib. 10, Et abunde satis est.

Cicero de Senectute. Minus habeo virium, quàm ve-
strum veteris. Menos fuerat tongo que qual quiere
de vosotros. In quibus exemplū, adverbium accusati-
vi partes nonnunquam agit.

Obuia sunt & adverbia in naturam nominum
versa.

Cic. pro Cornelio Balbo, Ac si mea auctoritas satis
apud illos ponderis haberet.

Martialis,
Cras te victurum, cras dico Possidione semper.

Dic mihi cras istud Possidione quando venit?

Persius, Iam clarum mane fenestris intrat.

Quæ omnia genere neutrali adiectivum ascis-
scent.

D. A.

DATIVVS POST AD-
VERBIVM.

Quædam datiuum admittunt nominum.
Vnde deducta sunt.

Venit obuiam illi:

Nam obuius illi dicitur.

Canit similiter huic:

Nam similis huic.

Et, Sibi inutiliter.

Sedet proximè illi.

Propinquius tibi sedet, quàm mihi.

Aduerbia quædam thematis syntaxin imitantur.
Venit obuiam illi. Vno le al encuentro.

*Cicero Appio Pulchro, An ego tibi obuiam nõ pro
diren? Obuius enim, à quo fonte (obuiam) aduerbiũ flu
xit, datiuo connectitur. Ita, Obuiam processi, obuiã mihi
obuiam iui, & cum alijs pluribus Verbis, quod docuit
Valla, (obuiam) in usu est.*

*Eiusdem classis est illud Ciceronis Officiorũ tertio,
Etenim quòd summum bonum à Stoicis dicitur, con
uenienter natura vivere: id habet hanc (ut opinor) sen
tentiam, naturam eũ virtute congruere semper. Quod
ad Græcam figuram reuocat Budæus in commentarijs
Græca lingue.*

*Ita, propinquius tibi sedet, quàm mihi. Esta assen
tado mas cerca de ti que de mi. Dixit enim Sallu
stius, Ille eos in domum Bruti perduxit, quòd foro pro
pinqua*

pinqua erat.

Sic, Similiter huic. Semeíantemente a el

ACCUSATIVVS POST

ADVERBIVM.

Sunt quæ accusandi casum admittunt præpositionis, unde sunt profecta: Propius urbem: C , Proximè castra.

Tam (propius) quàm (proximè), sicut prima eorum origo, accusativum habent. Cicero ad Octavianum, Propius urbè castra mouentur. Mas acerca de la ciudad. Idem pro Milone, Propius deos accessit.

Legitur C cū dativo. Virgilius, Propius stabulis armenta tenebat.

Propius ad deos recepta syntaxis: C , Propius à terra.

Cic. pro Ligario, Homines enim ad deos nulla re propius accedunt, quàm salutem hominibus conferendo. Los hombres en ninguna cosa se allegan mas a los dioses, que endar salud a los hombres. Idem de natura deorum, Intra autem hanc propius à terra Iouis siella fertur. Idem ad Atticum, Tamen esse officium meum putem, exercitū habere quàm proximè urbem. Muy cerca de la ciudad.

Propius. Mas cerca. Proximè, Muy mas cerca, sin otro intermedio. Sal. Proximè Hispaniā Mauri sunt

ABLATIVVS POST AD-

VERBIVM.

Quæ comparantur, constructionem habent comparatiuorum nominum:

Accessi

Accessi propius te: id est, quàm tu.

Melius te dicit: id est, quàm tu.

Plus quingentis colaphis: &

Plus millies.

Que comparantur aduerbia, ablatiuum recipiunt.

Cicero de Inuentio re, Nihil lachryma citius auersit.

Melius te dicit. Dize mejor que tu.

Quintilianus, libro 1, Hoc amplius intrò & intus aduerbia. Vt alibi, His amplius. Haun mas. Que duo pro coniunctionibus copulatiuis multi accipiunt.

Columella, Plus quatuor digitis abruptum est. Nam (plus) comparatiui nominis vim habet.

Terentius in Adelphis, Homini misero plus quingentos colaphos infregit mihi. Mas de quinientas bo setadas. Linius, Hostium plus mille caesi. Vbi ad constructionis numeros (quàm) aut quid simile subaudiendum.

Desyderatur interim auferendi casus. Liu. Paulo plus viginti millium alius exercitus fuit. Id est, Paulo plus numero viginti millium. Hoc Budeus.

Audini plus millies, Audini plus quàm millies. Mas de mil vezes. Nam bisariam effertur cum aduerbijs. Hac de re extat caput elegans libro 1. Copia Erasmi.

PROCVL, ET CAETERA

Procul dubio, & Procul ab Vrbe.

Clam

Clam patre.

Palam omnibus.

Coram omnibus.

Quatuor illa, *procul, clam, palam, coram,* & *aduerbijs,* & *prepositionibus* annumerari possunt. sed tunc in re aduerbia censentur, cū casibus delectata occurrunt. Quae omnia vetustatis fide non carent.

Tacitus, Nec *procul* eade aberat. No estaban muy lexos de la muerte. *Procul* dubio, Ciertamente, dixit *Quintilianus* libro 1. *Linus,* *Locus procul* mirros sato agnus agendus *venis* fuit. *Ouidius,* Sint *procul* à vobis iuvenes, ut *saemina,* *compti.* *Procul* à vobis. *Lexos* de nos. *Aduerbium* hic est: ut illo loco, *Procul* est prophani. *Muy* luente.

Coram, *Palam,* neque diuersa huic, neque distimilia sunt natura. *Terent.* in *Eun.* Quae mihi ante oculos coram amatorem adduxti tuum. *Coram,* En presentia. (*Prasentialiter*) in *Latinam* coloniam deductum non dum est: à qua voce abhorreat puer.

Virgil. Clam ferro incautum superat securus amorū. Hic (*clam*) aduerbium est. *Ocultamente.*

Clam me est. Io no se nada. *Cic.* *Attico,* *Quinetiā* paulo clam eu eam vidi. Sin que ellos lo supieffen. Cui voci *Cicero* in *Sallustium,* accusatum tribuit, *Timentis* ne facinora eius clam vos essent.

(*Palam*) aduerbium legitur. *Terent.* in *Eunu.* Sin falsum, aut vanum, aut fictum est, continuo *palam* est. Luego se sabe. (*Palam*) enim, manifeste, sine in aperto significat. *Abiertamente.* Huic casum addidit *Linus,* *Rem,* inquit, *creditori palam* populo soluit. *Delante*

todo el mundo.

HIC ILLHIC, ET
CAETERA.

Hic, Illhic, Isthic, Intus, Alibi, Vbi, Vbi-
que, Vbicunque, Vbilibet, Vbiuis, Alicubi,
Necubi, Sicubi, Ibi, Inibi, Ibidem, referuntur
ad quietem in loco.

Sunt, ait Fabius, quadam cognata, ut dicunt id est
eiusdem generis, in quibus qui alia specie, quam oportet,
utetur, non minus quam ipso genere permutato deli-
querit. Et paulo post, Intro & intus, loci aduerbia:
Eo tamen intus, & Intro sum. solæ eismi sunt. Hælle-
nus Quintilianus. Quare his nec statim sese offeren-
tibus utendum, sed subeat ratio collocandi, quam
emendatè loquendi regula syntaxim appellant exami-
minat.

Verbis igitur in loco illa apponuntur:

Hic, Aqui. Isthic, Ay. Illhic, Alli.

Intus, Dentro. Interim, in eadem re ne dixeris.

Alibi cœnani. En otra parte he cenado.

Vbi prandet? Endonde come?

Vbiq, cali grauitatem facile fero. En donde quie-
re el aire me es bueno.

Vbicunque docebit Maturimus Corderius, florebut
bona litera.

Vbilibet, vbiuis habitemus. Moremos donde qui-
sieres.

Necubi dormias me in scio. No duermas en algun
lugar, sin que yo lo sepa. Sic prohibendo unico verbo

can-

contentum est: alibi duo postulat. *Volo necubi cœnes.*
 Quiero que no cenes en lugar alguno.

Sicubi doceat Iunius, Marius *Cumq̄us eius collega*
 erit. Si Iunio enseña en algun lugar, Mario sera su
 compañero.

Ibi peribam Helenam. Allí amaba yo vna hermo-
 sa dama. *Ibidem,* Allí mesmo. *Ex hoc loco sequentium*
intellectus patet.

HUC ILLHUC ET CÆTERA.

Huc, Illuc, Istud, Intrò, Aliò, Aliquò,
 Nequò, Siquò, Eò, Eòdem, Quolibet,
 Quouis, Quocunq̄ue, Foras, Horsum,
 Aliorsum, Dextrorsum, Sinistrorsum,
 Sursum, Deorsum, Vtroque, Neutrò,
 Quoquouersum, referuntur ad motionem
 ad locum.

Huc, illhuc, & quæ sequuntur, verbis ad locum gcu-
dent.

Vado isthuc. Voy a ti.

Venio huc. Vengo aquí.

Huc pertinet. *Huc spectat,* Satis haze al proposito.
doctus in vsu sunt.

Terentius, Eamus nãne intrò. Entrenos dentra.

Eamus vero intus, aut intrã, salocissimã sunt.

Idem, Exi foras scelerate. Sale defuera scelerado.

Vade autem extra: aut, Vade foris, aut ad foras, à
Latina lingue castimonia abhorrent.

Desicte oculos dextrorsum. Mira hazia la drecha.

Ad locum enim motio est.

Neutro me recipiam. Ni alla ni acculla.

HINC, ILLINC, ET

CÆTERA.

Hinc, Illinc, Istinc, Aliunde, Alicunde, Sicunde, Necunde, Indidem, Vnde, Vndelibet, Vndeuis, Vndecumque, Vtrinque, referuntur ad motum è loco.

Hinc, illinc, & quæ eiusdem classis sunt, veniendi significationem habentibus verbis iunguntur.

Aliunde venio. De otra parte vengo. Fabius 2, Non auferitas eius tristis, non dissoluta sit comitas: ne inde odium, hinc contemptus exoriatur.

Venio hinc. Vengo de aqui cerca.

Venio illinc. Vêgo de alli (Dehinc) eius loco, quod ordinis est, non recipitur.

Venio foris. Vengo de defuera. Venio autem de foris, barbaris relinquit: aduerbijs enim prepositiones apponi non solent.

Venio infernè. Dabaxo.

Venio supernè. quod vulgus dicit Desuper. Darriba.

HAC, ILLHAC, ET

CÆTERA.

Hac, Illhac, Isthac, Alia, Aliqua, Qua, Siqua, Nequa, referuntur ad motionem per locum.

Hac, illhac, & c. transfundi verbis connectuntur.

Non

Non hæc iter fecit. No passo por aquí. Nam hæc iter facio, per locum significat.

Transiit aliã. Passo por otra parte.

Recta, ad hunc locũ plerique referunt: Quo tu hinc abis? Recta Louanium. Drecho a Louanio. Terentius, Cur non recta introisti? Porque no entrastes todo drecho? Cicero, Recta venit ad me. Vno drecho a mi. Quorundam tamen iudicio, recta hic nomen est, dissimulato substantiuo (via.) Recte, qualitatis aduerbium, in eius locum substitui non potest, quo multi abutuntur.

VARIANTIA.

Hæc variant

Foris cœnat, & Foris venit.

Peregrè viuit.

Peregrè redijt.

Peregrè abijt.

Nusquam apparet.

Nusquam discedet.

Loci aduerbia in classes doctè distribuit, capitã significationis non præteriens. Nunc affectionis varia verba, usu suadente, quadam recipere idem docet.

Foris cœnauit. Defuera ceno. Foris venit. Viene de defuera. Hic motus è loco, illhic quietus verbũ est.

Terent. in Phor. Pericla, damna, exilia, peregrè redies semper cogitet. El que vuelue de luẽgo camino.

Ibidem in Periocha, Chremetus frater aberat per-

egre Demipho. Peregrè abijt. Esido fuera.

Peregrè vinit. Viue lexos de aqui. Nam aduerbij (peregrè) trifariam variat vsus.

Terent. in Eun. Ille autem bonus vir nusquam apparet. En ningun lugar parece.

Nusquam discedam. No partire de aqui.

Q VIBVS MODIS VERBORUM quæ congruant aduerbia.

VBI, POSTQ VAM, CVM.

Vbi, postquam, Cùm, aduerbia temporis, interdum indicatiuis, interdum subiunctiuis verbis apponuntur: Vt, Cùm aderit: & Cùm venerit.

Ad contexende orationis rationem & illud spectat, quæ aduerbia in verba ins habeant, scire, ut quorum modum nonnunquã mutant. (Postquã) igitur, tum indicatio, tum subiunctiuo connectitur. Terent. in And. Postquã excessit ex ephesu. Despues que fue grãde. Plin. nat. hist. Sed siue antequam ver prænenerit, siue postquam hyemãrit. Cùm indicatio autem frequentius subiunctiuo est.

Terentius in Eun. - cùm huc refugio ad virginem, Illa sese interea commodum huc aduenterat. Quãdo hic indicatio dedit, Ibidem, Cùm ipsum me noris, quã elegãs formarum spectator siem. (Cùm) subiunctiuo appesuit.

Parem his vsus (Vbi) pro (postquam) habet: cū subiunctiuo tamen admodum raro legitur. Terent.

Vbi

*Vbi nos lauerimus, si voles, lauato. Despues que.
Idem in Andria, Vbi te non inuenio.*

SIMVL, SIMVLAC, SIMVLATQVE.

Simul, Simulac, Simulatque, magis gaudent subiunctiuis.

Simulatque adoleuerit ætas.

Hæc tria, simul, simulac, simulatque, magis gaudent subiunctiuis: tamen indicatiuum non repudiant.

Horatius, -simulac durauerit ætas

Membra, animamque tuam, nabis sine cortice. Luego que seras de edad. Citra preceptores ipse te reges. Cice. Appio Pulchro, Gratißimum mihi feceris, si ad me, simulatq, adeptus eris, miseris. Añi luego como. Pro Cluentio, simulatque hoc audinit.

Vatinus Ciceroni, Simul verò semisus homo contra me arma tulit.

V T.

Vt pro postquam, indicatiuo gaudet adungi.

Vt Ventum est in Urbem.

Vt ventum est in Urbem. Luego despues de haer arriuido.

Illum vtrimum vidi, nunquam vidi postea. Despues que le vi la primera vez, nunqua mas lo he visto.

Plautinus est in Epidico.

QVEM ADMODVM, VT, VT-
CVPNQVE, SICVT.

Quemadmodum, Vt, Vt cuique, Sicut,
Vtrunque modum admittunt.

Vt salutabis, ita & resalutaberis.

Vt sementem feceris, ita & metes.

Quemadmodum, vt, sicut, eodem spectantia, puta,
Ani como, vtrunque modum tum indicatiuum, tum
subiunctiuum habere possunt. Vt salutabis, ita & re-
salutaberis. Como tu saludas, seras saludado. Ele-
gantissima metaphora dixit Cice. Vt sementem feceris,
ita & metes. Id est Reportabis premium tuis factis di-
gnum. Seras pagado legum tu seruitio.

Terent. Tu tamen has nuptias perge facere vt facis.
Quintil. Sed hac eloquendi precepta sicut cognitioni
sunt necessaria: ita non satis ad vim dicendi valent,
nisi illis firma quadam facilitas, quae apud Gracos le-
xus dicitur, accesserit. In quo genere sermonis, bonam par-
tem sibi vendicat illud (Ita).

Plautus, Vt cuique est ventus, exim velim vortitur.
De qualquiere parte es, osea el viento.

QVASI, ET CAETERA.

Quasi, Ceu, Tanquam, Perinde, Ac si,
Haud secus ac si, cum proprium habent ver-
bum, subiunctiuus gaudent apponi.

Tanquam feceris ipse aliquid.

Quasi

Quasi non norimus nos inter nos
 Aliàs copulant consimiles casus.

Novi hominem tanquam te.

Arridet mihi quasi amico.

Tanquam feceris aliquid. Como si tu huuiasses
 hecho algo.

Terentius in *Adelphis*, Age inepte, quasi nunc non
 norimus nos inter nos. Como si.

Hæc proprio verbo affixa, subinnectivus iunguntur.
 Plinius natur. hist. Tanquam nesciamus hanc esse so-
 lam. Como que sepamos.

Aliàs similes casus connectunt.

Quintilianus libro octavo, Comparatio est enim cū
 dico, fecisse quid hominem et leonem.

Novi hominem tanquam te. Conozcole coma à ti.
 Terentius in *Phormione*. Quarum vocum significatio
 paucis docenda ex *Valla* est: *Velut* & *Veluti*, quasi,
 tanquam, seu, imaginem significant. Quod in aperto e-
 rit, si solvantur orationes in verbum subsistendi: *Et*,
Tu irasceris tanquam leo. Id est, tanquam leo esses.
 (*Sicut*) verò & (*Sicuti*) similitudinem innuit, quod
 indicat verbum prius repetitum: *Irasceris sicut leo*. Id
 est, sicut leo irascitur.

Quintilianus libro quinto, Aut sicut titubaverint,
 opportuna rursus eimi, à quo producti sunt, interroga-
 tione, velut in gradum reponantur. (*Velut*) adhibuit
 ad signandam similitudinem. Et Cicero, Nisi tanquam
 lumini oleum instilles, extinguuntur.

Perinde (inquit *Valla*) flagitat post se acsi, vel at-
 que si, cum significatio eius est *ITAC*: *Et*, *Fac perinde*

acsi tua res esset. Hazed como si la cosa fuesse vne-
stra. Cum negatione vero etiam (quam). Suetonius in
vita Domitiani, Nulla tamen re perinde metus quam
re sponso. Quod si non sequatur nec, acsi, aut negatio,
accipitur pro aequè. Ut Plin. Iunior, Funus Ruffi cla-
rissimi viri, & perinde felicissimi. Et pro multum.
Idem Sueton. in vita Galbae, Quare adventus eius non
perinde gratus fuit, Su venida no ha sido muy a-
gradable.

NE, NON.

Ne prohibentis, vel imperatiuis, vel
subiunctiuis additur.

Ne nega.

Ne dixeris.

Non, verbis imperatiuis non rectè ap-
ponitur.

Hic locus ex 1. Quintiliani sumptus est: ait enim
(Ne) ac (non) aduerbia. qui tamen dicat pro illo, Ne fe-
ceris, Non feceris, in idem incidat vitium: quia alte-
rum negandi est, alterum vetandi. (Ne) itaque secun-
dus personis modo imperatiui, modo subiunctiui gaudet.
Ne nega. No lo nieges. EX Terentio in Andria, Ne
dixeris. No lo digas. (Non) vero prater imperati-
uum, modis omnibus iungi potest. Non dico, non dice-
rem, non dixissem, non dicere: quorum frequentissim-
um exemplum est.

NE,

Ne, cùm est interrogantis, indicatiuum amat.

Superesne, & vescitur atra?

Similiter & An, & Num.

At eadem cùm capiuntur dubitatiuè, siue indefinitè, subiunctiuum postulant.

Vise num redierit.

Nihil refert, fecerisne, an persuaseris.

Ne interrogantis, indicatiuo gaudet. Virgilius, Superesne, & vescitur atra? Es haun viuor Vinea?

Illud haudquaquam praterendum silentio, coniuu. Etioni (aut) interrogando locum non esse, quod docet Quintilianus, nimirum tantus author, ut vnus pro multis sufficiat. (An) inquit & (Aut) coniunctiones sunt: male tamen interrogas, Hic, aut ille fecit? Que ipsa solutionis vox cum verbis opinionis & scientie indicatiuum amat: sic, opinor quod pater aut mortuus est, aut grauiter egrotat. Pienlo, que tu padre sea o muerto, o muy doliente.

Cum verbis verò dubitationis aut inscientia, subiunctiuum (an) admittit. Ideoque tu interroga, Curumne est, an aurichalcum? Et tu responde, Nescio an sit hoc, an illud. Hic peccatur à plerisque ad hunc modum, Amo personale, aut impersonale? Que vitiosa oratio, si interrogas, orationis munditiem ad hanc formam habet, Amo personale, an impersonale? vel, Amo personalè est, an impersonale? vel,

Vel, *Anno personale est, necne? Ut Cicero pro Flacco, Vtrum vultu, Pratori Flacco licuisse, necne? Id est, licuisse, an non? Quidam supernacuo addunt alterum (an) sic, Nescio an venerit, necne. dictum enim oportuit, Nescio venerit, necne.*

Huic confinia sunt illa, An, Et num. Vise num redierit. Anda ver si esvuelto. Nihil refert, fecerisne, an persuaseris. Todo es vno hazer vna cosa, o persuadir a otroque que le aga.

Sed operapretium est illud audire, Quoties per negationem interrogamus, subintelligi affirmationem. Non ego te spoliaui? quasi dicat, Ego te spoliaui. Affirmatiue responsioni convenit (etiam): Ut, Vidisti me hodie? Si te vidi, respondere debeo, Etiam, vel Sic. Plinius ad Tacitum, Studes inquam? Respondet, Etiam. Qua in re Terentius per (ita) novo quodam modo locutus, apud quem Simo dicenti Dauso, Mibine? Respondet, Ita. Vbi meminervis (ne) secundo loco poni. Monosyllaba autem vox (num) subintelligit utique negationem: Ut, Num ego te spoliaui? Quasi dicat, Ego te non spoliaui. Cicero quarto Ac. Quid ergo illud ad nos? num nostra culpa est? Naturam accusa, que in profundo veritatem (ut ait Democritus) penitus abstruserit.

PENE, ET SIMILIA

Penè, Propè, Propemodum, Tātumnon, Modonon, vnico verbo, seu alia dictione contenta sunt.

Propemodum insaniebat.

Tan-

Tantumnon insaniebat

Modonon montes auri pollicebatur.

Sunt aduerbia, quæ rei non planè perfecta appelles, penè, propè, serè & temerè cum non, propemodum, tantumnon, modonon, unico verbo, seu alia dictione contenta.

Hora propè prima. Es quasi vn hora.

(Quasi) in hoc sensu citra vitium surpari non potest: quæ vox similitudinem dicit. Nonè tamen quasi pro serè) Suetonius dixit in Caligula, Nonò Calendas February hora quasi septima, cunctatus an ad prandium surgeret. quod annotauit Erasimus.

Penè acta est comædia. La comedià es quasi iugada.

Terentius in Phorm. Senem per epistolam pellexit, modonon montes auri pollicens. Id est serè. Ha lo hecho venie por vna letra prometiendole montes y marauillas.

Sueton. in Tyberio, Tantumnon aduersis tempestatibus Rhodum enauigauit. Quasi. Quintil. Hoc triste spectaculum, & tantumnon ipsi qui secerat. Id est propè est vt ipsi. Qui loquendi modus etiam solui potest per Non solum, Non modo, Quintiliano in delicijs habitus. Tantumnon insaniebat. Quasi loco.

ADVERBIUM RELATIVUM

non ad verbum.

Aduerbium aliquoties refertur non ad verbum, sed ad aliam orationis partem.

Hæc

Homo egregiè impudens.

Ne parum sis leno.

Admodum puella.

Admodum anus.

Aliquoties aduerbium adheret aduerbio.

Non admodum pulchrè.

Parum lautè.

Aduerbium inde nomen accepisse creditur, quòd verbo iunctum eius sensum plane aperiat. Ut, Ei omnia lata precor, quam perditè amavi. Dios de buena ventura a aquella, que yo he tanto amado. Quod eius participio accidit. Quint. Nihil temerè dictu perit. Cola mal dicha no cae iamas en tierra. Et adiectiuus nominibus, que sunt affinia: Homo egregiè impudens. Muy deluergonçado. Refertur tamen nouitate vetusta ad substantiuum epitascos. Teret. in Phorm. Verum si cognata est maximè, nò fuit necesse habere. Vbi Donatus, ἢ ἰδω τιποῦ, inquit, addidit maxime. nã siue cognata est, siue non est, non recipit τὸ μᾶλλον καὶ τὸ ἧττον, hoc est, non dicitur maximè cognata, & cognata minime: sed aut est, aut nò est. Ibidem, Eia ne parū leno sis. Id est, ne satis lenonis partes agas. Guarda que no seas mal alcahuete. Nimum māter est. Ama mucho sus hijos. Admodum puella. Muy mançeba de muy poca edad. Admodum anus. Muy vieja. Cicero de Amicitia, Admodum adolescentulus. Muy mançebo. Aliquoties ad aliud aduerbium refertur. Cicero

ad

ad Octavianum, C. Casare fortissimè, sed parum feliciter à Reipub. dominatione semoto. Admodum pulchrè. Muy hermosamente. Parum laudè me accepit. Nos dio biandas muy delicadas.

DE CONSTR- CTIONE CONIVNCTIONVM.

Quanquam & similia.

Quanquam, Tametsi, Etsi, Etiam si, frequentius adiunguntur indicatiuis.

Quauis & Licet subiunctiuis.

Etiam si, cum vtrisque coheret.

Vt pro quauis, semper subiunctiuum flagitat,

Serui vt taceant, iumenta loquentur.

Aliquoties ad aliam orationis partem referuntur, non ad verbum.

Complectitur hominem, quauis malè volentem, etiam si pessimè de se meritum.

In coniungendis sensibus peccatur plerunque à me-
diocriter doctis: in causa est, quòd negligitur cõiunctio-
nis virtus, quæ nisi modo voces, modo orationis membra
doctè vinciat, non video quò vitare possimus illud Cic.
conuictum, *Scopa dissoluta: qui quæ suppetat sermonis pu-
ritas, orationisque mundities: quòd Erasmus grammatica
bene fortunante, feliciter attingit. Aduersatiua
igitur coniunctiones, Et si, Tametsi, Quanquam, Etiã si,*
asciscunt indicatum dantaxat in principio statim
orationum, epistolarum, librorum, cum verbis coha-
rent. Cicero pro Milone, *Et si vereor indices.* Haunq;
yo remo.

Idem, *Tametsi iacet ille quidem illud suum arbi-
trium. Cicero Attico, Quam tibi etiam si non deside-
ras, tamen mittam. Iunguntur etiam cum aliis sub-
iunctiu, orationem non inchoantes. Quintilianus, Ca-
di verò discipulor, quanquam id receptum sit. Cicero
Lentulo, Quanquam apertè Volcatio assentirentur.*

(*Ut*) pro quannus subiunctiuum habet. Serui ut ta-
ceant, iumenta loquentur. Id est, quannus serui taceat.
Non desunt, qui (*ut*) concedentis pro (posito quòd) in-
terpretentur. Cicero Attic. Nam quid de me dicam,
cui ut omnia contingant quæ volo, leuari non possunt.

(*Quannus*) verò *et* (*Licet*) subiunctiuum sapine
postulant, raro orationem inchoantes. Virgilius, *Quan-
nus multa meum exiret victima septis. Quæ tamen si-
nitis iuncta reperiuntur. Earum omnium redditiva
sunt, tamen, attamen, sed tamen, Hispanicè. Empe-
ro. Mas empero.*

Aliquoties ad aliam orationis partem feruntur,
non ad verbum. Complectitur hominem, etiam si pesi-
mè de se meritum. Non obstante, que le haya hecho
dano.

daño.

NI, NISI, CVM SIMILIBUS.

Ni, Nisi. Si, Siquidem, Quòd, Quia, & indicatiuis, & subiunctiuis adhaerent, Nisi facies.

Nisi feceris.

Quòd bene vales, gaudeo.

Quòd redieris incolumis, gaudeo.

Non quia sic merui.

Non quia sit pauper, sed quòd sit improbus.

Nisi & ni, vtrunque modum sibi subiiciunt. Terentius, Pamphilam ergo huc redde, nisi vi manus eripi. Vultue nos a qui mi amica, si tu no quieres, que te la quitemos por fuerça.

Idem, Nonne tibi satis esse hoc visum solidum est gaudium, Nisi me lactasses amantem, & falsa spe produceres? Si haun vos no me dieelledes vana eipe rança.

Fabius libro secundo, Tam firma est, vt non perdat vires suas, nisi adiuetur assueuatione discantis. Latimum igitur erit, v apulabis, nisi caues: & v apulabis, nisi caueat. Sed (nisi) cum verbo principali indicatiuum magis efflagitat.

Cicero pro Milone, Nisi fortè putamus dementem Scipionem Africatum.

N

(Si) eandem constructionem habet. Si illustrantur, si erumpunt omnia.

(Siquidem) usum non dissimilem habet. Quintilianus. Atque natura ipsa videtur ad tolerandos facilius labores, musicam velut muneri nobis dedisse: siquidem et remigem cantus hortatur. Id est, quia: quo modo unius vocis est: aliter (si certè) sonat.

Idem libro quarto. Quare illud stultissime praecipitur, quod defendi non potest: silentio siquidem dissimulandum est id, de quo iudex pronuntiaturus est.

(Quod) ad hunc ordinem referendum est, quam vocem causales formulae recipiunt: ut, Ideo nulli places, quod tibi nimium places. Desplazes a todos por ser muy glorioso.

Ob id te sapius reprehendo, quod impensius amo. La cosa por que muchas vezes te reprehendo, es por que te amo demasiadamente.

Quod redieris incolumis, gaudeo. Gozo me que voluiste sano.

Quod bene vales, gaudeo. Plazer tengo, que estas bueno.

Quod res tibi feliciter euenerit, lator. Alegro me, que tu hecho haya y do bien.

Sed in proximis orationibus (quod) edixus accipitur, quod tamen apud Graecos est usitatus in (ετι). Latini magis gaudent infinitiuis: ut, Lator rem feliciter euenisse: nisi species praemittatur: ut, Quod pater reualuit, gaudeo.

(Quia) ad hanc classsem refertur. Quia impensius te diligo, ob id sapius reprehendo. Non quia sic merui. No porque yo lo haya deseruido.

Q V A N D O , Q V A N D O -
quidem, Quatinus.

Quando, & quandoquidem, Quatinus, indicativum exigunt, & frequenter sequuntur causam, cum reliqua huius ordinis frequentius præcedant.

Quando mihi non credis, ipse facito periculum.

Ipsè periculum facito, quando mihi non credis.

Quando & quandoquidem, quatinus, causalibus formulis admodum eleganter iunguntur, indicativum flagrantia. Ut, Quando tu me negligis, tui quoque curam abiciam. Pues tu no tienes cuydado de mi, yo no me curare de ti.

Cicero de Oratore, Que sunt in hominum vita, quandoquidem in ea versatur orator, atque ea est ei subiecta materia.

Quintilianus, Quando orator est vir bonus, is autem citra virtutem intelligi non potest.

(Quatinus) eiusdem farina est. Quintilianus, Quatinus huc incidimus, paulo plus scholis demus. Quatinus id est, quoniam.

Ad eundem modum Plinius in Epist. (posteaquam) surpauit: Maneat, inquit, puella, posteaquam sponso iuenda est. Posteaquam mihi non credis, alios in consilium adhibe. Pues que tu no me cres.

QUIPPE.

Quippe item, cum proprium habet verbum,
Danda est huic venia, quippe aegrotat.

Quippe, rationis redditiva coniunctio, pro quia, certe vel quoniam, indicativum exigit, proprium verbum habens. Quintilianus. Quippe, id est, homini naturale.

Danda est huic venia, quippe aegrotat. Cum plebe permittere a quello, visto que esta doliente.

QUIPPE QVI, VT QVI.

Si addideris qui, utrumque admittit modum.

Vt qui, plerumque subiunctivus adhaeret.
Non est huic habenda fides, quippe qui bis iam peieravit, siue peierarit.

Vt qui peierarit.

Quippe, quum (qui) sibi comitem adiungit, utrumque modum tum indicativum, tum subiunctivum habet. Plin. lib. 12, de capparum loquens, Quippe quae res etiam in desertis agris citra rusticam operam conualescit.

Vt qui, forma neque dissimili, ut hic docetur, pro quia, modo indicativo, modo subiunctivo innuitur: sed cum subiunctivus frequentius. Terentius in Andria, Denique ita tum discedo ab illo, ut qui se filiam neget daturum.

Non est huic habenda fides, quippe qui peieravit: vel, quippe qui peierarit: siue, ut qui peierarit. No se le dara fe, visto que se sea, o que se es periurado.

QVI.

QVI.

Qui, cum habet vim causalem, semper
adhæret subiunctiuo.

Stultus es, qui huic credas: id est, quòd
vel quia credis.

Qui in eadem re, scilicet pro quoniam, subiunctiuo
semper gaudet.

Cicero Curioni, Tamen peccasse mihi videor, qui à
te discesserim. Pienso hauer hecho falta en me par-
tir de ti.

Stultus es, qui credas. Eres bien bouo de le creer.

VT, VTPOTE.

Vt, & Vtpote, proprium verbum nui-
quam habent.

Odi Petrum, vt in omnes maledicum.

Vtpote in omnes maledicum.

Vt, & Vtpote, nec relatiuo (qui), neque Vocis (cum)
connexa, sine vlllo verbo leguntur.

Odi Petrum, vt in omnes maledicum: vel, Vtpote
in omnes maledicum. Mal le quicro, por tanto que
diçe mal de todos.

Amo Socratem, Vtpote virum integerrimum.
Amo a Socres, porque es hombre entero.

(Vt) enim & (Vtpote) ad formulam causalem re-
feruntur, cuiusmodi sunt quæ proximè attigimus: vt,
Odi Dionysium, quippe tyrannum. Sicut Amplector

Petrum, ut optime de me meritum. Tamen (ut) & (utpote) potius aduerbia videntur pro eum, aut tanquam, quam conditionales coniunctionales, aut causales.

(Utpote) autem & (ut) sequente relativo qui, & proprium verbum habent, & subiunctiuum admittunt. Quae ipsa est huius loci, ac Vallae libro secundo germana sententia, ne qui cum interprete (quod eius pace dixerim) hallucinetur. Ut ratio nostra probetur, Vallae verba asseribam: Huic puta quippe, similitudo est utpote praequam primo modo, id est, cum (quippe) sine relativo (qui) aut (cum) legitur. Verba sequentia hunc sensum oculis subiiciunt, Non enim, ait, habet suum verbum, quale foret Utpote: id est, homini naturale. In ceteris omnibus usum habet similem, id est, cum (qui). Quintilianus, Et omnia noua offendit, ut qui solus didiceris, quod inter multos faciendum est. Cicero ad Atticum, Me incommoda valetudo, quae iam emerferam, utpote cum sine febris laborassem, tenuit. Idem ad eundem, Ea nos, utpote qui nil contemnere soleamus, non pertimescebamus.

Non omittendum (ut) ad alios sensus accommodari. Ut nunc sunt mores. Id est, pro huius seculi moribus. Ut est barbarorum ingenium. Id est, pro conditione barbarici ingenij.

Ut non, pro quin, legitur. Non potest studere opibus, ut animi tranquillitatem non perdat. Id est, non potest quin perdat, Non potest nisi perdat, copia est.

Terentianae facundiae illud est, Ut te Di perdat, pro utinam.

Et ita ut, pro ut, frequens est apud Ciceronem: Ita ut facis. Eadem vox imitatione Graeca, ex abundantia
(ne)

(ne) additur: *Ut ne, pro ne: quod Terentiana castimonia est: Ut, -id arbitror Apprime in vita esse utile, ut ne quid nimis. in Andria. Et apud eundem, Metuo ut ferre possis. Id est, ne non possis, metuo. Vereor ut pater resciscat, Vereor ne pater resciscat, Vereor ne non resciscat. copia est.*

Denique finales formula (ut) coniunctione gaudent cum subiunctivo: *Tu vigilas ut ditescas. Tu traajas, porte hazer riquo.*

Quintilianus, *In hoc reperta musica, ut animos delectet. La musica fue halada por recrear los animos.*

Vti & Quò, eòdem spectant: Vbi tacitus non praeteribo (ut) verbis timoris connecti, & rogandi, & iubendi: cui item locus est post tam, tantus, talis, adeò, tot, sic, ita facio, efficio, suo, timeo, vereor, metuo. Ut, Timeo ne praeceptor resciscat: aut, Ut ne resciscat: aut, Ut resciscat. Qua omnia (quòd) particulam repudiant. Nam, Timeo quòd Magister sciet, solacisim vitio laborat: & Talis est oratio, quòd tadio compleat. Latine non dicitur: sed, Lectio est talis, ut tadio compleat. In similibus eodem iudicio utendum.

TVM TVM, CVM TVM.

Et *tian tum, cum tiam, similes modos copulant in verbis: indeclinabilibus, similes casus.*

Odit tiam literas, tiam virtutem.

Amplectitur cum eruditos omnes, tiam

in primis Marcellum.

Copulativa coniunctiones, quibus qua coniuncta videri volumus: connectuntur, similes casus asciscunt. Ego & tu patruales sumus. Vos y yo somos primos de parte de padre.

Nisi aliud varia vocis syntaxis suadeat: Ut, E mi equum talento & pluris. Merque el cauallo por seis cientos ducados, y mas.

Aliquando voces vinculo carent. Ut Quintilianus, Sunt & alia ingenita cuique adiumenta, vox, latius patiens laboris, valetudo, constantia, decor.

Orationes quoque coniunctionibus carent: qua virtus, orationis dissolutio vocatur.

Cicero contra concionem Metelli, Qui iudicabantur, eos vocari, custodiri, ad Senatum adduci iussit: in Senatu sunt positi.

Fabius libro duodecimo, Verum & Marcus Cato cum in dicendo praestantissimus, tum iuris fuit idem peritissimus.

Amplectitur cum eruditos omnes, tum in primis Marcellum. Ama todos los hombres doctos, principalmente a Marcel.

(Cum) enim & (tum) copulativis coniunctionibus connumerantur. Sed est in (cum) quiddam minus, in (tum) quiddam maius.

(Tum) autem geminatum pro (&) copulativa coniunctio est. Odit tum literas, tum virtutem. Id est, Odit literas & virtutem.

Quam, nisi, an praterquam, parem his sum habent. Claudianus, Quis nisi mentis inops, ablatum respuet aurum? Quien es, si no es nescio, que menoiprecie

el

el oro? *Avarus nulli rei prater quàm pecunia studet.*
 El avaritioso no piensa fino al dinero. *Tam eruditus quàm probus.*

Adhac cõunctioniones copulativa modi eiusdem verba amant, sedeo & scribo.

Temporis interdum dissimilitudo est. Cicero pro Quintio, Mibi siquid deberetur, peterem, ac iudicio iam pridem abstulissim. Hæc frequens emendatè loquentium consuetudo, modi siquidem varietas tam raro obuia est ut aures offendat. Cicero tamen ad Atticum, Nusquam, ait, facilius miserrimam vitam vel sustetabo, vel, quod multo est melius, abiecero. Et pro Quintio. Et in principio de Amicitia, Cum sepe multa narret, tum memini domi in hemicyclo sedentem, ut solebat, cum & ego essem una, & pauci admodum familiares in eum sermonem illum incidere, qui tum sepe multus erat in ore. Quod Græcis nos debere tradit Budæus in Græca lingua Commentarijs.

P R A E P O S I T I O N V M C O N S T R V C T I O.

Præpositio verba in aduerbium.

Præpositiones quæ citra casum
vllum vsurpantur, in aduerbio
rum naturam transciunt.

Extrâ meijte.

An mare quod supra memorem, quòdque
alluit infra?

Propè abest.

Præpositiones sine casu pro aduerbijs leguntur.

Persius, -pueri sacer est locus, extrâ

Meijte. Mea en otra parte, de fuera.

*Persius, Nec te quasiueris extrâ, Mira tus virtudes
en ti mesmo.*

Sallustius, Pauca supra repetam.

Quemadmodum rursus et aduerbia
quædam accedente casu in præpositiones
transciunt: vt,

Procul, Coram, Clam, Palam.

*Præpositionis aduerbiique mutua enallage est, ac al-
tera*

tera pars, altera commutatur: cuius classis quatuor sentit Erasmus procul, coram, clam, palam, quae natura sua aduerbia, accedente casu praepositiones fiunt, ut Quintilianus libro primo, Singula proculdubio vitiosa sunt.

C A S V S P R A E P O S I -
T I O N V M.

Quaedam accusatiuum exigunt: ut

Intra parietes.

Extra vallum.

Praepositiones accusatiui casus sunt illae:

Ad. Terentius in *Andria*, Pulchra quidem, sed nihil ad nostram hanc. No es nada en comparation de la nuestra. Nam (nihil ad) formula comparationis est.

Apud. Cicero, Cum apud Pompeium fuisset. Vado autem apud te, solacisimus.

Aduersus. Terent. in *Phorm.* Ego te complures aduersus ingenium meum mensis tuli. Io te he sufrido mucho tiempo contra mi natura.

Cis. Livius, Cis montes castra Ligurum erant. Daca de los montes.

Citra. Quintil. Tum nec citra musicen grammaticae potest esse perfecta. Sin musica.

Vltra. Vltra ceterimum lapidem. A mas de ciens millas.

Digestus. De officio praefecti Urbis.

Circa. Plautus. Redito huc citra meridiem. Vuelue hazia medio dia.

Extra.

Extra. Cicero in *Parad. Histris* si paulum se mouit extra numerum. Si salio del compas.

Intra. Intra parietes disceptare, Cicero pro *Quintio*. Pleytear a parte por arbitros o summarariamente.

Inter. Horatius. *Multa cadunt inter calicem, supremaque labra*. El hombre propone, y dios dispone.

Ob. Cicero pro *Rabirio*, *Mors ob oculos saepe versata est*.

Per. Terentius, *Quod ego per hanc te dexteram oro; obtestor que*.

Prater. Teren. *Ita fugias, ne prater casam*.

Post. Cice. in *Verre*, *Quod nemo unquam post hominum memoria fecit*. Despues que el mundo es mundo. Terent. in *Eunucho*. *Hic ego ero post principia*. Despues la auantgarda.

Secundum. Cicero, *Proximè autem secundum deos, homines hominibus maximè utiles esse possunt*.

Suprà. Plinius. Cicero *supra omnem ingenij aleam positus*. Cicero n passo todos los ingenios humanos.

Trans. Horatius, *Calum, non animum mutant; qui trans mare currunt*. La mutation de tierra no muda el animo.

Infrà. Terentius in *Eunucho*. *Ego te esse infra omnes infimos homines puto*. Io te estimo el minimo de los minimos.

Prope te sedeo. Io me assiento cerca de ti.

Ante. Ouidius, *-dici que beatus*

Ante obitum nemo, supremaque funera debet.

Penes.

Penes. Fides penes authorem sit, Vulgò, Ad pœnam libri.

*Quædam Ablatiuum: vt
Ab vrbe.*

Quædam vtriusque, sed non eodem sensu.

Ablatino illa iunguntur:

A libellis, Notario. A poculis, Copero.

A pedibus, Page.

A confessionibus regina, Confessor de la Regina.

Ab epistolis, Secretario.

Hac enim periphrafi cognatum magistratum significamus. Vbi subauditur seruus aut minister: ne quis eam circuitionem vnius vultus esse credat, quâ orationem esse contendimus.

Cum Damnum appellandum est, cum mala fama lucrum.

Absque Terentius, Absque eo esset.

De Quintilianus lib. 6, Amantes de forma iudicare non possunt. El enamorado no iuzga bien de la hermosura de su amiga.

Ex. Iuuenalis, -lucris bonus est odor ex re

Qualibet. Como quiera.

E. Laborat e capite. La cabeza le duele.

Pro. Quintilianus libro sexto, Pro facto est quicquid volumus. Lo que queremos, es tenido por hecho.

Pra. Cicero in *Lelio*, *Pra* ceteris floruisse. Huic se
se florescido mas que todos.

VARIIS CASVS PRAEPOSI-
TIONVM. E ARVNDEM.
I N.

In, cum significatur actus in loco, desy-
derat ablatiuum.

In animo est.

In foro versatur.

In pro erga, accusandi casum habet.

Optimo in te animo.

Item, *In* pro contra.

In omnes maledicus.

In pro ad.

In hoc incumbite.

In hoc natus sum.

In mercatum abiit.

Præpositionum quarundam constructio variat, sed
sensu propè diuerso.

In accusativo gaudet, ubi motio aliqua significa-
tur. Cicero *Terentia*, *Date in viam*. Pones eu ca-
mino.

Terentium in Phor. Coniiciam me in pedes. *Camina*

re

re regio.

Quintilianus libro 5, Turbantur enim, & à patris diuersa partes inducuntur in laqueum. Hazen les temor, y enlazan los.

Et pro super. Tu in vtranque dormias aurem. Dormi sin cuydado.

Et cum verbis additur, quorum allio in futurum spectat. Terentius. In hunc diem sunt constitutæ nuptiæ. A este dia fueron ordenadas las bodas.

Cum pro ad, vel pro. Catullus, In bonam accipias partem, rogamus. Rogamos te lo tomes en bien.

Cice. Incumbe per deos immortales in eam curam & cogitationem, qua tibi dignitatem & laudem afferat. Trauaja y piensa en tal cosa. &, In hoc natus sum: pro ad hoc, siue ad hunc finem, oratio Quintiliano frequens. In mercatum abiit. Fueße al mercado.

Cice. Offic. 1, Quò cum tanquam ad mercatum bonarum artium profectus sis, inanem redire turpissimè est. Teren. in And. Et piseiculos minutos ferre abolo in cænam seni. Para cenar.

Pro erga. Petrus est optimo in te animo. Te tiene buen amor. Tua in me officia infinita sunt. Los plazeres, que me has echo son sin cuento.

Et pro contrà. Quintil. Nam quidam vehementer in eam inuehi solent. Iohannes à Vallibus in omnes maledicus. Maldiziente de todos.

Et pro ante. Teren. in Adolph. Ah vereor coràm in os te laudare amplius. Verguenza tengo, de te alabar delante.

Et pro vsq; ad. Quintil. lib. 12, Nec rursus differendum tyrociniuum in senectutem. No cumple esperar, de ser nouicio à la veieç.

CUM

Cum autem significatur actus in loco, vult ablativum. *Linus, In re presenti disceptarent. Sobre el lugar.*

In procinctu est illi verborum copia. Es prompto a dezir y copioso.

Cicero, Nam mihi erat in animo mittere ad Dela- bellam. Id est, volebam atque constitutebam. Veteres in hac significatione, Græca consuetudine, vsi sunt accusativo. Cicero, de lege Agraria, Aliquando tamen lex in publicum proponitur. Se publica.

Et in Parad. Et ea sentit que non sanè probantur in vulgus. Ita, In honorem esse, In mentem esse, In potestatem esse, que Gellius annotavit.

S V B.

Sub nocte: id est in nocte.

Sub noctem: id est instante nocte.

Sub ea: id est post ea.

Item Sub, additum verbo motus ad locum, accusativum exigit.

Sub Umbra properemus.

Sub cum verbo quietis, ablativum requirit.

Sub lodice.

Sub Umbra.

sub,

Sub, cum tempus, aut motum ad rem significat, accusatio datur. Cicero de Orat. Ea quae sub oculos ipsa non cadunt. Cosas inuisibles. Virgilius, Sub lucem exportant. Id est circiter.

Idem, Sub noctem cura recurrit. Id est instante nocte. Nam (sub) significat & paulo ante, vel protinus post. Cicero ad Plancium, Cum is frigidus sanè & inconstans recitasset literas Lepidi, sub eas statim recitatae sunt tuae. Id est post eas.

Sub nocte autem significat intra noctem. Seneca ad Lucilium, Consilium nasci sub die debet.

Cum verbo quietis ablatiuum requirit. Horat. in Arte, Adhuc sub indice lis est. Haun piende el proccesso. iuuenal. -modo sub lodice relictis

Vteris in turba. Debaxo el cobertor de la cama.

S V P E R .

Super numerum ingenuorum: id est ultra numerum.

Super haec omnia: id est, praeter haec omnia.

Super Priamo: id est, de Priamo.

Super arbore sidunt: id est, in arbore.

Super pro ultra, accusatiuum habet. Super numerum ingenuorum. Id est ultra. Virgilius, Saturno quondam, super & Gramantas & Indos

Proferet imperium.

*Et proprater. Plinius in Epist. Nam cum vir gra-
uissimus, doctissimus, disertissimus, super hac occupa-
tissimus.*

*Et locum significat. Sobre. Suetonius, Superque se
subsellio secundo collocavit.*

*Cum situm significat in loco, cum accusativo &
ablativo constructur. Virgil. Fronde super viridi. Idem,
Super arbore fidunt. Id est, in arbore. Suetonius, Qua-
triduum super ruptum assumptum.*

Pro de, ablativum habet.

*Virgilius. Multa super Priamo rogitans, super He-
ctore multa.*

T E N U S.

*Tenus gaudet ablativo singulari, geniti-
vo plurali.*

Pube tenus.

Crurion tenus.

*Hæc videntur veluti composita: quem-
admodum & illa, Hactenus, Eatenus,
Quatenus.*

*Tenus cum aditur verbo multitudinis, res se ge-
minas significanti, genitivum pluralem asciscit. Cru-
rum tenus, apud Virgilium. Hasta las piernas.*

Aurium tenus. Hasta las orejas.

Nuptiarum tenus. Hasta las bodas.

Quintilianus libro duodecimo, Aurium tenus in

En el primer ejemplo se ve que el verbo *es* se conjuga con el sujeto *el agua* en el presente de indicativo, y con el sujeto *el agua* en el presente de subjuntivo, y con el sujeto *el agua* en el presente de imperativo.

En el segundo ejemplo se ve que el verbo *es* se conjuga con el sujeto *el agua* en el presente de indicativo, y con el sujeto *el agua* en el presente de subjuntivo, y con el sujeto *el agua* en el presente de imperativo.

En el tercer ejemplo se ve que el verbo *es* se conjuga con el sujeto *el agua* en el presente de indicativo, y con el sujeto *el agua* en el presente de subjuntivo, y con el sujeto *el agua* en el presente de imperativo.

En el cuarto ejemplo se ve que el verbo *es* se conjuga con el sujeto *el agua* en el presente de indicativo, y con el sujeto *el agua* en el presente de subjuntivo, y con el sujeto *el agua* en el presente de imperativo.

En el quinto ejemplo se ve que el verbo *es* se conjuga con el sujeto *el agua* en el presente de indicativo, y con el sujeto *el agua* en el presente de subjuntivo, y con el sujeto *el agua* en el presente de imperativo.

T E N Y S.

Tenye gendeta blanko singulari genio no plurali.

Positio tenis.

Construio tenis.

Hec videtur velle resposita quoniam
 admodum et sic; Illudque, Extran,
 Q. tenis.

Tenis videtur velle resposita quoniam
 admodum et sic; Illudque, Extran,
 Q. tenis.

